

Skötselanvisning

Här finner du utförlig information, instruktioner och skötselanvisningar till din nya bostad. För att garantin ska gälla är det viktigt att skötselanvisning för respektive produkt följs. Typ och kulör på exempelvis kakel och tapeter beror på vilka inredningsval du har gjort och anges därför inte här. För information om garantier och felanmälan, se under rubrik Felanmälan.

1. Värme och sanitet

- 1.1 Rumstemperatur i bostaden
- 1.2 Kök och badrum
- 1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

2. EI

- 2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare
- 2.2 TV, telefon och dator
- 2.3 Komfortelgolvvärme i våtrum
- 2.4 Brandvarnare
- 2.5 Porttelefon och kodlås

3. Ventilation

- 3.1 Ventilation

4. Vitvaror

- 4.1 Spisfläkt
- 4.2 Spishäll och ugn
- 4.3 Kylskåp och frys
- 4.4 Diskmaskin
- 4.5 Mikrovågsugn
- 4.6 Tvättmaskin och torktumlare

5. Golv, väggar och tak

- 5.1 Kakel och klinker
- 5.2 Parkettgolv
- 5.3 Tapeter och målade ytor
- 5.4 Att sätta upp saker på väggen / i taket

6. Inredning

- 6.1 Köksinredning
- 6.2 Dörrar och garderober
- 6.3 Fönster och fönsterbänkar
- 6.4 Lås, nycklar och posthantering

7. Yttre miljö

- 7.1 Fasaden
- 7.2 Balkong, uteplats och terrass

8. Leverantörsregister

9. Felanmälan

- 9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad
- 9.2 Felanmälan år 1-2

1. Värme och sanitet

1.1 Rumstemperatur i bostaden

Uppvärmning

Huset har en central frånluftsvärmepump. Frånluften från lägenheterna passerar genom en värmeväxlare som är ansluten till en värmepump. I systemet tas alltså husets varma frånluft tillvara och används för att värma vatten till radiatorkretsen och tappvarmvatten. Härifrån leds uppvärmt vatten ut till respektive lägenhet och husets radiatorkrets.

När den återvunna värmen inte räcker till kompletteras systemet med fjärrvärme.

Radiatorerna har även en termostatventil som känner av rummets temperatur. Det är viktigt att den inte täcks över för att känselkroppen ska kunna känna av rätt temperatur. När temperaturen i rummet nått upp till den förinställda temperaturen stänger termostaten tillförseln av varmt radiatorvatten. När detta inträffar blir radiatorn varm upptill och kall nedtill, för att sedan övergå till helt kall, vilket är fullt normalt.

Filter

Bakom radiatorerna i sov- och vardagsrum finns ett luftfilter där uteluften renas. Skötselanvisningar för filtret finns under avsnitt "Ventilation".

Kalla radiatorer

Är radiatorn kall, trots att termostatventilen är öppen och rummet fortfarande känns kallt, kan det bero på luft i radiatorkretsen. Vid uppvärmning av kallt vatten frigörs syre. Ibland måste man därför tömma radiatorerna på överflödigt luft så att inte vattencirkulationen i radiatorkretsen hindras. Det kallas att man luftar radiatorerna.

Luftning bör ske i samråd med föreningens fastighetsskötare så att denne kan svara för påfyllning av vatten i värmesystemet. När vatten fylls på tillförs återigen en mängd syresatt vatten, vilket i sin tur innebär att det efter ett tag är dags för en luftning igen. Om alla boende i ett flerbostadshus luftar sina radiatorer på samma gång kommer mängden vatten i systemet att minska kraftigt. Vattentrycket (främst i de översta lägenheterna) kan då sjunka ordentligt med kalla radiatorer och störande brusljud som följd.

Vanliga frågor som rör rumstemperaturen

Vistelsezon

Vistelsezonen i rummet begränsas av två horisontella plan, ett på 0,1 meter höjd över golvet ett annat på 2,0 meter höjd över golvet, samt vertikala plan 0,6 meter från yttervägg eller annan yttre begränsning, dock vid fönster och dörr 1,0 meter.

Hur varmt ska det vara i min bostad?

Den dimensionerade rumstemperaturen vintertid är 21°C i vistelsezonen. Varje grads ökning av inomhustemperaturen ger en ökning av energianvändningen med cirka fem procent. Temperaturhöjningen medför en ökad driftkostnad.

När sätts värmen igång?

Värmesystemet anpassar framledningstemperaturen till radiatorerna efter rådande utomhustemperatur. Er fastighetsskötare anpassar inställningen av framledningstemperaturen efter de lokala förutsättningarna för varje byggnad. Beroende på förutsättningarna sätts värmen igång när utomhustemperaturen går ner till emellan 15°C och 18°C.

Det har varit kallt ute länge varför är då inte radiatorn särskilt varm?

Framledningstemperaturen till radiatorerna håller olika temperaturer beroende på vad det är för utomhustemperatur. Är det exempelvis 10°C ute så är framledningstemperaturen 30°C. Då upplevs radiatorns yta som ljummen men den är tillräckligt varm för att lägenhetens rumstemperatur i vistelsezonen skall hålla 21°C.

I din bostad tillförs bostadens friskluft genom tilluftsdon som är placerade bakom radiatorerna. Tilluftsdonen har ett filter som filtrerar uteluften. Radiatorn värmer upp den tillförda uteluften samtidigt som luften har en avkylande effekt på radiatorn. Detta kan kännas vid den nedre delen av radiatorn och gör även att golvet precis under tilluftsdonet kan upplevas kallt, vilket är helt normalt. Rengör filtret till tilluftsdonet en gång i kvartalet enligt skötselanvisning under rubrik Ventilation.

Det är kallt ute men min radiator är ändå sval, varför då?

Radiatortermostaten känner av när rummet når rätt inomhustemperatur och stänger då automatiskt av radiatorn. Radiatorn kan därför upplevas som kall när det är 21°C i rummet.

Hur gör jag för att mäta inomhustemperaturen i min bostad?

Du mäter rumstemperaturen i lägenheten i mitten av rummet på en meters höjd över golvet. Att mäta vid en yttervägg eller vid en fönsterbänk ger ett felaktigt mätresultat.

Vad gör jag om inomhustemperaturen är lägre än 21°C och radiatorn trots det är kall?

Är den uppmätta inomhustemperaturen lägre än 21°C så kontrollera först hur det är möblerat vid radiatorerna. Det är viktigt att radiatortermostaten och radiatorn inte skymms av möbler eller täcks över med gardiner eller elementskydd. Möbler framför radiatorn hindrar värmen från att sprida sig i rummet, vilket gör att radiatortermostaten avläser en högre rumstemperatur än det är i rummet och radiatorn stängs av.

JMs rutin om fel uppstår i någon enskild radiator eller i värmesystemet

Din fastighetsskötare kommer och mäter inomhustemperaturen i lägenhetens vistelsezon. Skulle temperaturen vara lägre än 21°C kontrolleras det att tilluftsdonen vid fönstren är öppna och rätt monterade samt att inga möbler står framför radiatorn eller radiatortermostaten. Det kontrolleras även att det inte är luft i radiatorn eller att radiatortermostaten har hakat upp sig på grund av smuts. Skulle det fortfarande vara för låg rumstemperatur i lägenheten tittar man på eventuella åtgärder i de centrala delarna av värmesystemet för att komma tillrätta med problemet.

Exempel på radiatortermostat

Är radiatortermostaten fullt öppen ger det en temperatur på 21°C i rummet. Önskas en lägre temperatur går det att sänka efter eget tycke.

Datablad

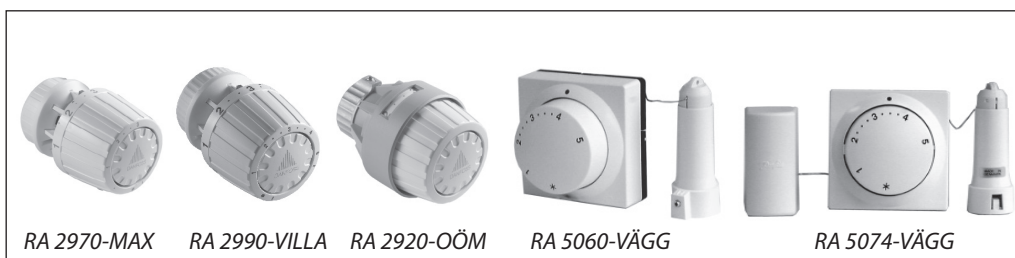
Regulatordelar RA 2000

V2-15E

Användning

Certifierade enligt
EN 215

RA 2000 är självverkande proportionalregulatorer med litet P-band. De gasfyllda termostaterna ger en markant bättre reglering än andra existerande givarprinciper vilka reagerar upp till 70% långsammare än RA 2000. Gratisvärme utnyttjas på så sätt maximalt och övertemperatur efter nattsänkning är minimal.

Radiatortermostat RA 2000 används för automatisk reglering av värmeavgivningen från radiatorer och konvektorer. Regulatordelar i olika utförande gör termostaten anpassad för installationer där möbler och gardiner annars skulle försämra reglerfunktionen. Tekniska data uppfyller kraven i EN 215-1.

Samtliga termostater finns med kapillär-rörsförbunden givare. Det tunna och smidiga kapillär-röret, 2 m långt, är upprullat runt temperaturgivar-bulb, endast erforderlig längd dras ut.

- RA 2990 och 2992-VILLA för installation där temperaturbegränsning ej krävs, t.ex. i villa.
- RA 2970 och 2972-MAX för installation i hyreshus, kontor m.m. Temp. begränsad till ca 21 °C rumstemp.
- RA 2920 och 2922-OÖM med förstärkt skydd mot åverkan.
- RA 5060 och 5074-VÄGG med separat givare och inställningsdel.

MAX- och VILLA-modellerna har den nyutvecklade snäpp-kopplingen som underlättar montaget väsentligt. Genom ett tryck på termostadelen utlöses snäpp-mekanismen och termostadelen är monterad. MAX-modellen har en låsning som säkrar termostadelen mot demontering. VILLA-modellen kan demonteras och har en täckplatta på låsningsmekanismens plats.

Beställningsnummer och data

Typ	Utförande	Inställnings- område	Kapillär-rörs- längd	Best nr	RSK nr
RA 2990 VILLA	Inbyggd givare	7-28 °C ²⁾	-	013G2990	481 90 54
RA 2992 VILLA	Separat givare	7-28 °C ²⁾	0-2 m ¹⁾	013G2992	481 90 55
RA 2970 MAX	Inbyggd givare	7-21 °C ⁴⁾	-	013G2970	481 90 56
RA 2978 MAX	Inbyggd givare	7-22 °C ⁴⁾	-	013G2978	481 90 59
RA 2977 MAX	Inbyggd givare	7-23 °C ⁴⁾	-	013G2977	481 90 58
RA 2972 MAX	Separat givare	7-21 °C ⁴⁾	0-2 m ¹⁾	013G2972	481 90 57
RA 2920 OÖM	Inbyggd givare	7-28 °C ²⁾	-	013G2920	481 90 60
RA 2922 OÖM	Separat givare	7-28 °C ²⁾	0-2 m ¹⁾	013G2922	481 90 61
RA 5062 VÄGG ⁷⁾	Separat givare och inställn.del	10-30 °C ²⁾⁵⁾	2 m	013G5062³⁾	481 84 51
RA 5065 VÄGG ⁷⁾	Separat givare och inställn.del	10-30 °C ²⁾⁵⁾	5 m	013G5065³⁾	481 84 52
RA 5068 VÄGG ⁷⁾	Separat givare och inställn.del	10-30 °C ²⁾⁵⁾	8 m	013G5068³⁾	481 84 53
RA 5074 VÄGG ⁷⁾	Sep. givare och sep. inställn.del	10-30 °C ²⁾	2+2 m	013G' ") &⁶⁾	481 84 68

- 1) Termostat med lös givare levereras med kapillär-röret upprullat på temperaturgivar-bulb. Vid montage dras endast erforderlig längd ut.
- 2) Samtliga termostater kan min. och max. begränsas inom det angivna temperatur-området.
- 3) Fjärrinställningstermostaterna levereras med adapter till RA-ventiler.
- 4) Rumstemperatur vid normala inbyggnadsför-hållanden. OBS! Kalibreringen påverkas av tilloppstemperaturen med 0,7 °C/30 °C.

- 5) Fjärrinställningstermostatens temperaturområde 10-30 °C kan ändras till 11-33 °C eller 3-23 °C.

- 6) Lev med adapter till RA.
- 7) K_s-värden vid olika p-band, se flik 15, Tabeller och diagram.

Energimärkning

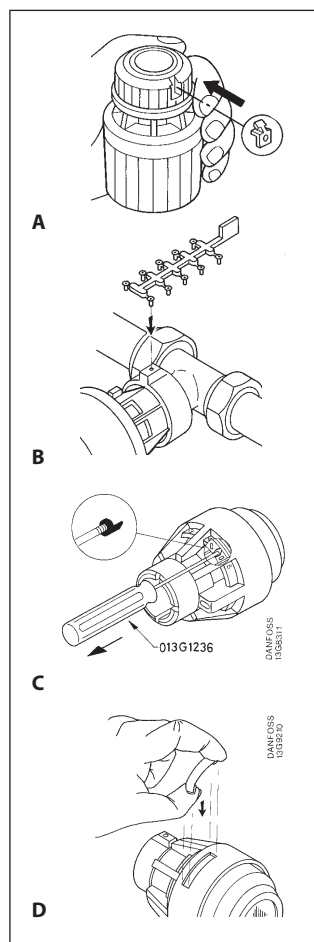
Manufacturer: **Danfoss A/S**
Model: **RA 2990**
Registration number: **10036-20110321**

Information: www.tell-online.eu

A Label of EUnited Valves
European Valve Manufacturers Association

Tillbehör

RA 2920/22-OÖM inställningsskala kan döljas med en täckplatta, vilket minskar risken för oönskad ingrepp. Täckplattan monteras i kåpens ruta.

Mejselset

Danfoss mejselset innehåller:

- En 2 mm insexmejsel som används till monteringen av RA 2920/22-OÖM och 5060-VÄGG.
- Skruvmejsel med specialgänga till:
 - montering av begränsningspinne, för låsning och begränsning av inställningsområdet på RA 2920/22-OÖM.
 - deaktivering av plomberingsmekanism för RA-snäpp.

(A) *Plomberingsmekanism för RA-VILLA*
Plomberingsmekanismen monteras i låsringen istället för täckplattan. Mekanismen aktiveras när termostatdelen är monterad, och kan bara demonteras med Danfoss special-verktyg.

(B) *Plomberingsplugg till låsskruv för RA 2920/22-OÖM*

Plomberingspluggen monteras i låsskruvens sexkantshål så att inte oönskad demontering kan ske.

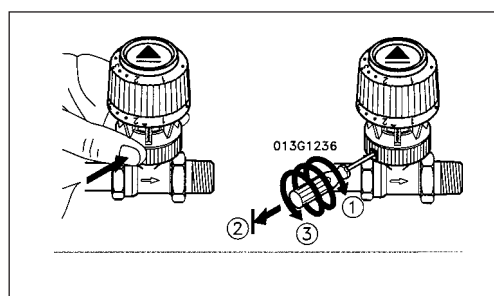
(C) *Begränsningspinne för RA 2920/22-OÖM*

Begränsningspinne till RA 2000, utförandet är sådant att inställningen på termostaten kan ändras med hjälp av Danfoss specialverktyg (termostaterna levereras med 2 st begränsningspinnar).

(D) *Täckplatta för inställningsskala*

Benämning	Anmärkning	Best nr
Adapter till RA 5060	För RAVL-ventil 26 mm hals	013G5192
Adapter till RA 5060	För RAV-ventil 34 mm hals	013G5193
Kompaktadapter RA 5060	För RA-ventil	013G5190
Begränsningspinnar	Till RA 2990/2992 (30 st)	013G1215
Begränsningspinnar	Till RA 2920/2922 (30 st)	013G1237
Mejslar till låsskruv/begränsning/plombering		013G1236
Packbox	(10 st/förpackning)	013G0290
Plomberingsplugg till sexkantskruv	(5 x 10 st/förpackning)	013G1232
Plomberingsmekanism	För RA-VILLA (20 st/förpackning)	013G5241
Sockel och klammer	För givare RA	013G1230
Täckplatta	För skala på RA 2920-OÖM (20 st/förpackning)	013G1672

Plombering

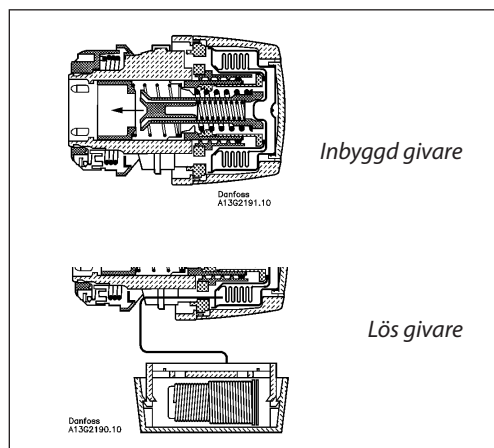

När termostatdelen är monterad trycks plomberingsmekanismen in helt.

Plomberingsmekanismen demonteras:

1. Specialskruvmejsel skruvas in i hålet
2. Drag ut skruvmejsel
3. Skruva ut skruvmejsel

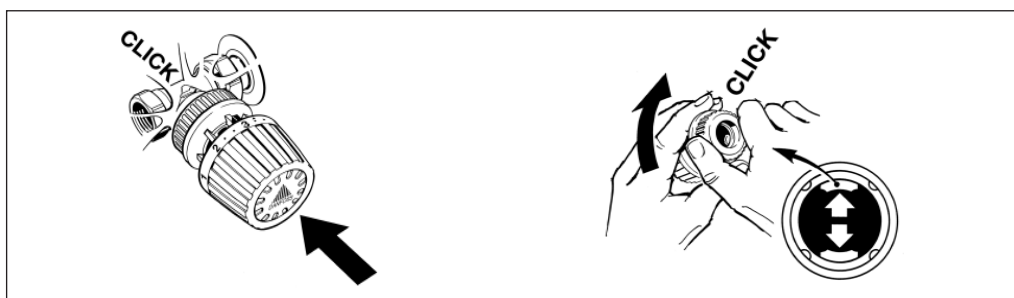
Konstruktion

Radiatortermostaten består av termostat RA 2000 och ventil RA-N eller RA-G. Delarna beställs var för sig. Ventilens packbox kan bytas under drift.

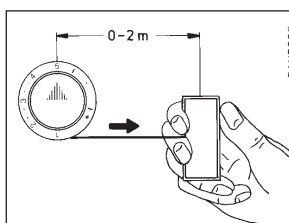
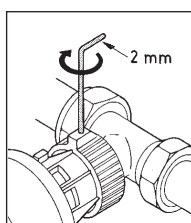
1. Inbyggd givare
2. Bälgelement
3. Inställningsvred
4. Inställningsfjäder
5. Begränsningspinne
6. Lös givare
7. Kapillärrör

Montering

Vid montering av lös givare dras endast erforderlig längd av kapillärroret ut.

Montering av RA-VÄGG, se separat instruktion som bifogas produkten.

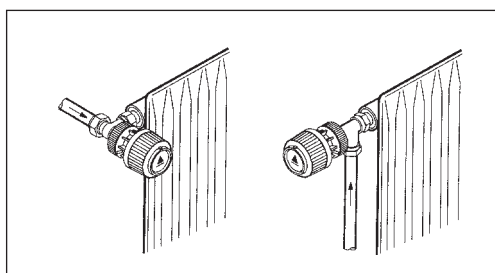
Termostatdelar med snäpp-koppling monteras lätt och utan verktyg: Tryck på termostatdelen på ventilhuset. En spännring medför att låsningsmekanismen utlöses vid beröring mot ventilhuset.

Från fabrik är låsningsmekanismen spänd och montageklar. Vid upprepat montage och demontering spänns mekanismen manuellt genom att vrida på spännringen.

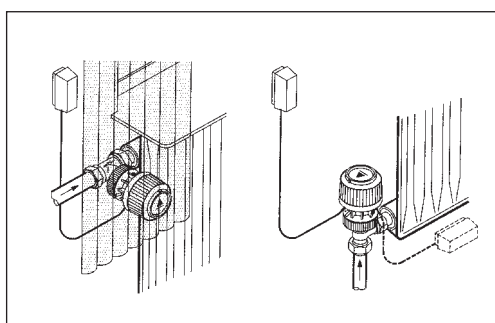
På OÖM och fjärrinställningselement dras låsskruven med en 2 mm sexkantnyckel.

Val av termostat

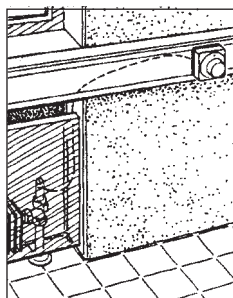
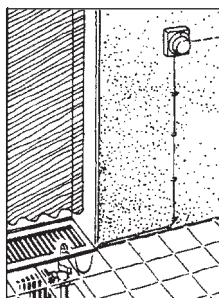
Val av termostat görs enligt nedan:
Termostatens givare ska alltid kunna känna rumstemperaturen

Termostat med inbyggd givare
En radiatortermostat med inbyggd givare bör användas på en radiator där rumsluften kan cirkulera förbi termostaten.

Termostat med lös givare
En radiatortermostat med lös givare bör användas när termostaten monteras lodrät uppåt, eller när termostaten monteras på radiator där gardiner, möbler, breda fönsterbänkar eller drag påverkar inställningen.
I svårbedömda inbyggnadsförhållanden bör alltid en radiatortermostat med lös givare användas.
Fjärrinställningstermostat

Fjärrinställningstermostaten används när en radiator eller en konvektor är monterad så att det omöjliggör en inställning av temperaturen.
Fjärrinställningstermostaten har givaren och inställningsdelen sammanbyggda. Därför ska fjärrinställningstermostaten monteras där en enkel inställning kan göras och givaren även kan registrera rumstemperaturen.

påverkad av bl a inbyggnadsförhållanden. Temperaturskalorna är angivna i europeisk standard vid 2 K P-band. Normalt fås en rumstemperatur på ca 20 °C vid inställning 3.

* = Frysskyddsställning

*	1	2	3	4	5
10	14	18	22	26	30°C

Rumstemperatur

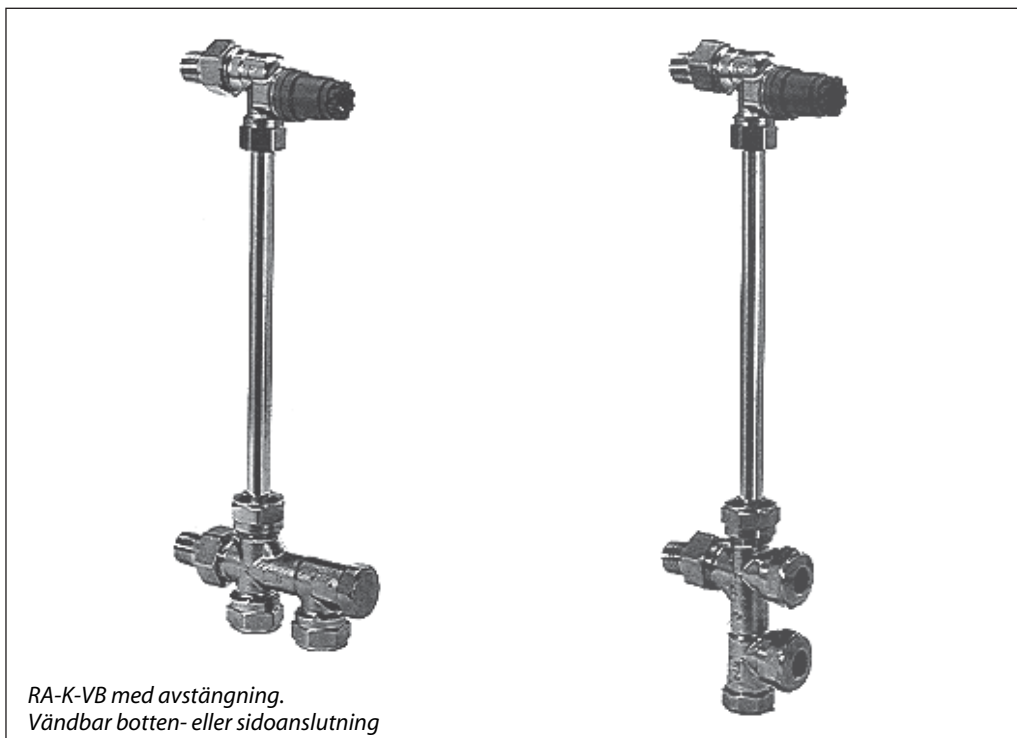
5

Datablad

Radiatorkoppel RA-K-VB

V2-30E

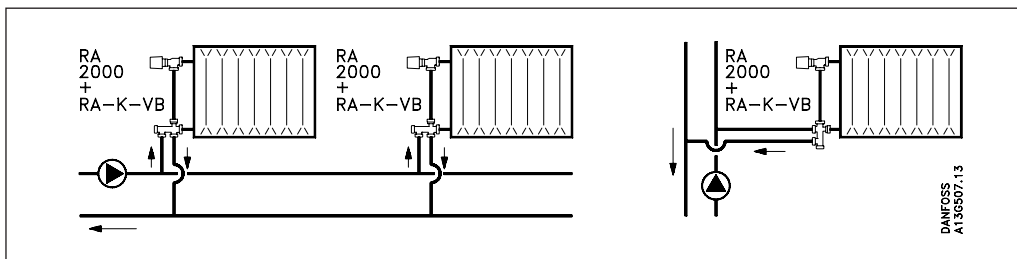
Användning

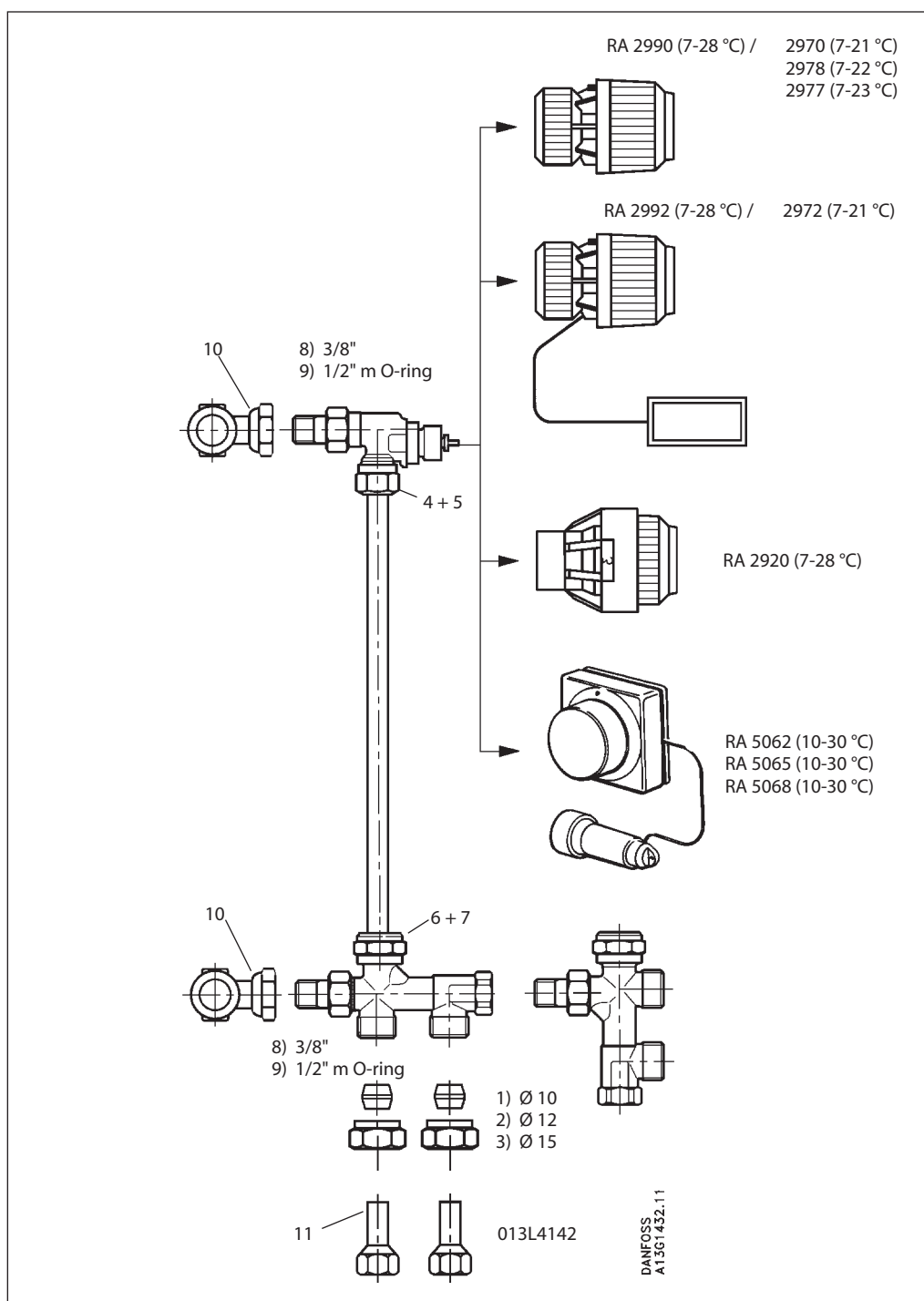
- RA-K-VB används i tvårörsanläggningar med pumpcirkulation.
- Passar till alla termostater i RA 2000-serien samt termomotor TWA-A.
- Rationell och arbetsbesparande montering.
- Levereras med vändbar underdel för botten- eller sidoanslutning.
- Levereras med avstängning mot radiatoren.
- Har inbyggd förinställning med $k_v = 0,04 - 0,50 \text{ m}^3/\text{h}$. Förinställningen plomberas när termostaten monteras på ventilen.

Om det är nödvändigt att tillsätta kemikalier i det cirkulerande vattnet för att minska kalkavsättning och korrosion är det viktigt att leverantörens anvisningar följs.

Princip

Beställning

Radiatorkoppel

Benämning	Anmärkning	Best nr	RSK nr
Ventilhus	Med injustering	013G3255	481 47 65
Underdel	Vändbar med avstängning för botten eller sida	013G3134	481 47 87
Mellanrör	600 mm	192N0509	481 47 47

Beställning

Färdigdragna radiatorkoppel för Thermopanel i industripack

Höjd mm	Rörlängd mm	Bottenkopplade		Sidokopplade	
		RSK nr	Best nr	RSK nr	Best nr
300	202	481 47 80	013G6641	481 47 88	013G6645
400	302	481 47 81	013G6642	481 47 89	013G6646
500	402	481 47 82	013G6643	481 47 90	013G6647
600	502	481 47 83	013G6644	481 47 91	013G6648

Ventilhus, mellanrör och underdel. Exkl. kopplingar mot radiator och rörnät.

Datablad
Radiatorkoppel RA-K-VB för tvåörsanläggningar

Ventilhus, mellanrör och underdel

Höjd mm	Rörlängd mm	Purmo RSK nr	Best nr	Lenhovda RSK nr	Best nr	Epecon RSK nr	Best nr
300	199					481 48 83	013G6620
300	209	481 48 41	013G6606	481 48 41	013G6606		
400	299					481 48 84	013G6621
400	309	481 48 63	013G6607				
440	349			481 48 58	013G6608		
450	359	481 48 46	013G6609				
500	399					481 48 85	013G6622
500	409	481 48 64	013G6610	481 48 64	013G6610		
590	495			481 48 59	013G6611		
600	499					481 48 86	013G6623
600	509	481 48 50	013G6612				
700	599					481 48 87	013G6624
740	649			481 48 53	013G6613		
900	799					481 48 88	013G6625
900	809	481 48 65	013G6614				

Höjd mm	Rörlängd mm	Brugman RSK nr	Best nr	Korado RSK nr	Best nr	
300	202	481 48 42	013G6615			
300	205			481 47 06	013G6601	
400	302	481 48 45	013G6616			
400	305			481 47 07	013G6602	
500	402	481 48 48	013G6617			
500	405			481 47 08	013G6603	
600	502	481 48 51	013G6618			
600	505			481 47 09	013G6604	
900	802	481 48 62	013G6619			
900	805			481 47 10	013G6605	

Radiatorkoppel RA-K-VB-N för tvåörsanläggningar

Ventilhus, vinkelrör, kompressionskoppling, mellanrör och underdel

Höjd mm	Rörlängd mm	Purmo RSK nr	Best nr	Lenhovda RSK nr	Best nr	Epecon RSK nr	Best nr
300	161					481 48 30	013G6626
300	170	481 47 92	013G6632	481 47 92	013G6632		
400	261					481 48 31	013G6627
400	270	481 47 93	013G6633				
440	310			481 84 07	013G6634		
450	320	481 47 94	013G6635				
500	361					481 48 29	013G6628
500	370	481 47 95	013G6636	481 47 95	013G6636		
590	460			481 84 08	013G6637		
600	461					481 48 32	013G6629
600	470	481 47 96	013G6638	481 47 96	013G6638		
700	561					481 48 33	013G6630
740	610			481 84 09	013G6639		
900	761					481 48 34	013G6631
900	770	481 47 97	013G6640	481 47 97	013G6640		

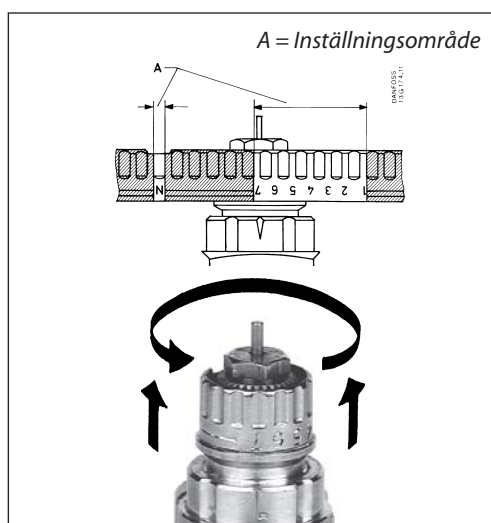
För beställning av tillbehör, se sid 6.

Radiatorkoppel löst monterat i plastpåse

Radiatorhöjd	Anmärkning	Best nr	RSK nr
600 mm	Komplett koppel med 12 X 1,5 anslutningar mot rörnät	013G3223	481 77 90

Inkl. kopplingar mot radiator (1/2").

Inställning av variabel ventilkapacitet

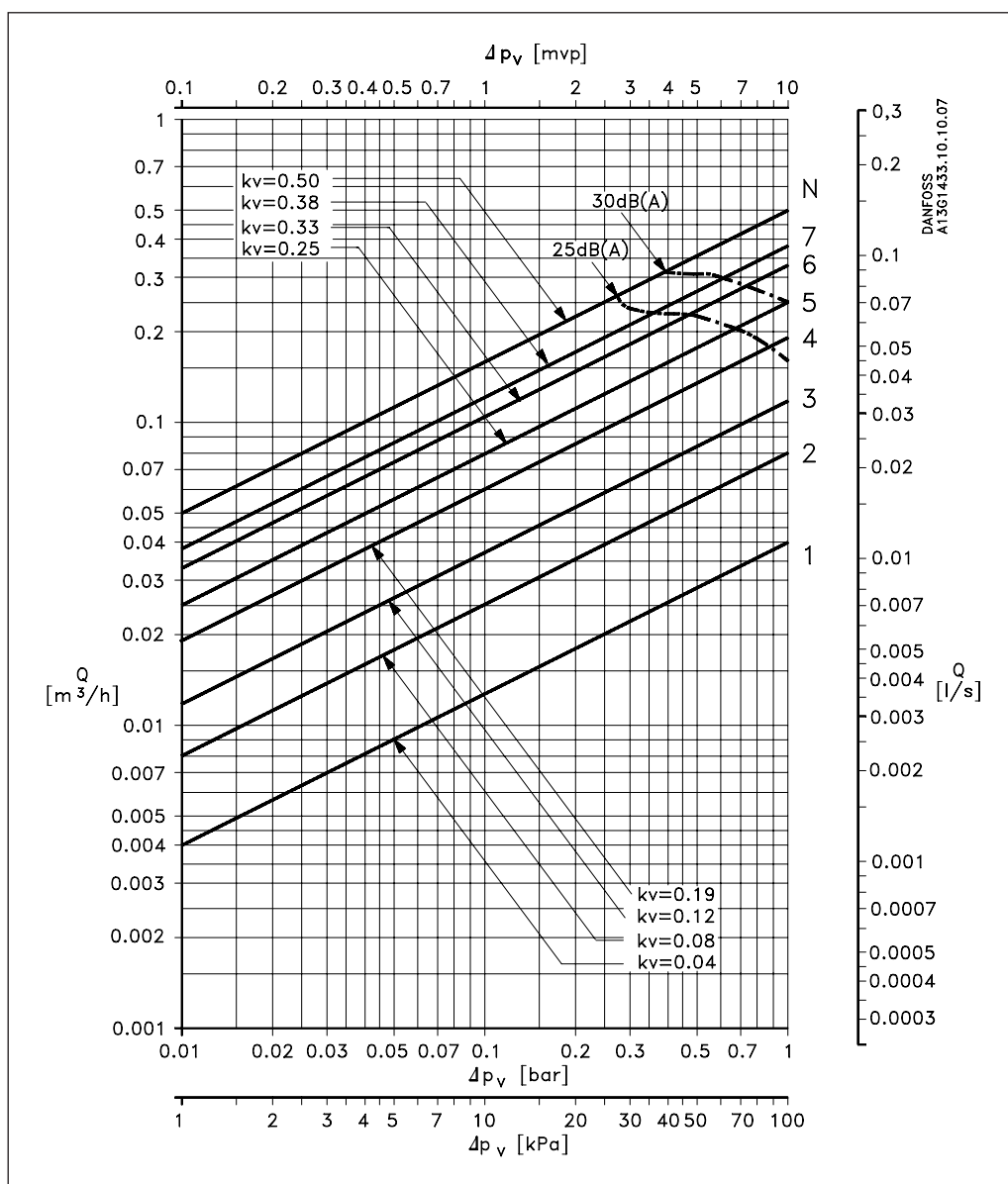

RA-K-VB ventilen ger möjlighet till justering av kapaciteten.

- Ventilens kapacitet justeras genom att lyfta skalringen och vrida den till önskad inställning.
- Ventilens kapacitet kan justeras mellan inställning min och 7 samt ställas fast på inställning N.
- Inställning utanför dessa värden bör inte användas.
- K_v -värden mindre än 0,05 kan ge problem med luft och bör inte användas.

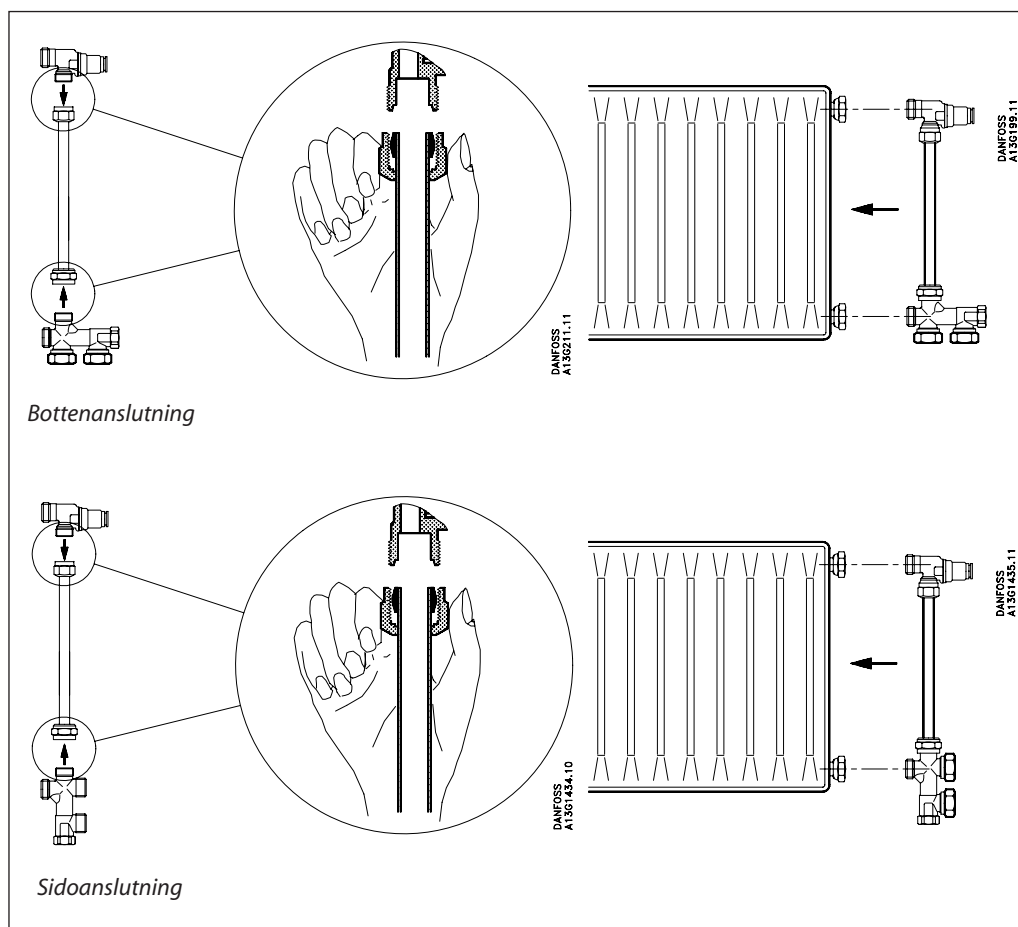
K_v -tabell ($0,5\text{ °C} < Xp < 2\text{ °C}$)

Inställn.	1	2	3	4	5	6	7	N	K_{vs}
$K_v(\text{m}^3/\text{h})$	0,04	0,08	0,12	0,19	0,25	0,33	0,38	0,50	0,59

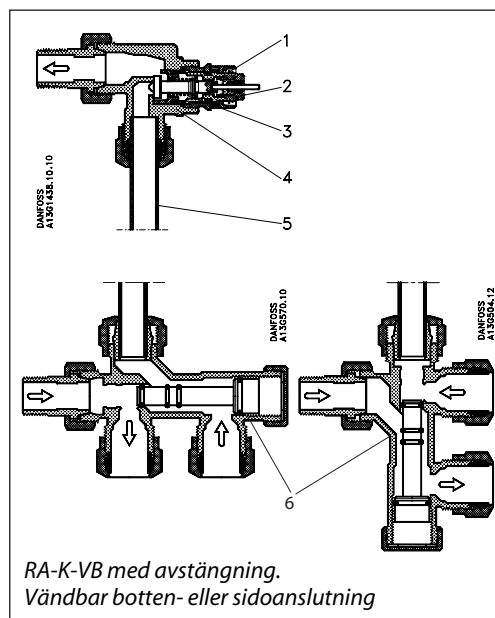

Ljudkurvorna avser komplett koppel monterat på en radiator enligt DIN-standard.

Montage

Konstruktion

1. Injusteringsanordning
2. O-ringspackbox
3. Ventilkägla
4. Ventilhus
5. Mellanrör
6. Underdel

Material i vattenberörda delar

Ventil och övriga metalldelar	Ms 58
Begränsningshylsa	PPS
O-ring	EPDM
Ventilkägla	NBR
Tryckstift och ventilmjäder	Kromstål
Ventilhus och koppel	Utvändigt förnicklat

Max omgivningstemperatur, termostat	60 °C
Max medietemperatur	120 °C
Max arbetstryck	1000 kPa
Max differenstryck	60 kPa ¹⁾
Max differenstryck för ljud	30 kPa ²⁾
Rekomm. vid tryckfallsberäkning	10 kPa
Provtryck	1600 kPa

¹⁾ Max differenstryck anger det maximala tryck vid vilket ventilererna ger en tillfredsställande reglering. Dessa gränser tar ej hänsyn till ev. oljud. Erfarenheten visar att i de flesta anläggningar är ett diff.tryck på 10-30 kPa tillräckligt.

²⁾ Mätvillkor för ljudkurvor

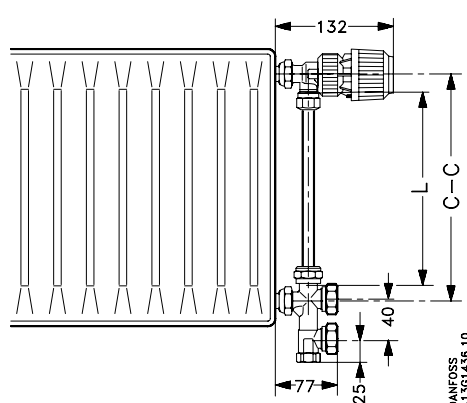
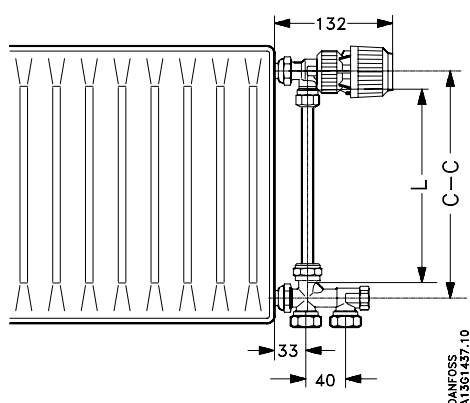
Provrums:	ISO 3743 (L: 5,3 x B: 4,9 X H: 2,6 m)
Efterklangstid:	1 sekund
Bakgrundsljud:	L _p 13 - 15 dB(A)
Radiator:	DIN 4722, typ 500/160, H x B: 550 x 1500 mm
Mikrofonavstånd:	1,2 m från ventil
Ljudnivå:	Ljudtrycksnivå L _p dB(A)

Tillbehör (se bild sid 2)

	Benämning	Anmärkning	Best nr	RSK nr
1	Kona + mutter	Ø 10 x 1 / M22 x 1,5	013L4210	481 47 00
2	Kona + mutter	Ø 12 x 1 / M22 x 1,5	013L4212	481 47 01
3	Kona + mutter	Ø 15 x 1 / M22 x 1,5	013L4215	481 47 02
4	Mutter	M18 x 1,5	013L4109	481 47 66
5	Kona	Ø 12 x 1	013L4108	481 47 68
6	Mutter för mellanrör	M22 x 1,5	013L4106	481 47 69
7	Kona för mellanrör	Ø 12 x 1	013G3208	
8	Nippel + mutter	För ansl mot rad R 3/8	192N3106	481 77 77
9	Nippel + mutter + O-ring	För ansl mot rad R 1/2	013G3203	481 77 87
10	Banjokoppling	För ansl mot rad TP	013G3207	481 77 79
11	Övergångsnippel	Ø 12 x 1 / 3/8 R	013L4142	481 65 67

Mått

Regulator RA 2970-MAX/RA 2990-VILLA

RA-K-VB med avstängning. Vändbar botten- eller sidoanslutning

Radiator- höjd mm	Lenhovda		Thermopanel TP Brugman		Epecon		Purmo		Korado	
	C - C	L	C - C	L	C - C	L	C - C	L	C - C	L
300	250	209	240	202	240	199	250	209	246	207
400/440	390	349	340	302	340	299	350	309	346	307
450							400	359		
500	450	409	440	402	440	399	450	409	446	407
590/600	540	495	540	502	540	499	550	509	546	507
900									846	807

Danfoss tar ej på sig något ansvar för eventuella fel i kataloger, broschyrer eller annat tryckt material. Danfoss förbehåller sig rätt till (konstruktions) ändringar av sina produkter utan föregående avisering. Det samma gäller produkter upptagna på inbeställande order under förutsättning att redan avtalade specifikationer ej ändras.

Danfoss AB

SE-581 99 Linköping
Industrigatan 5

Tfn 013-25 85 00

Fax 013-13 01 81

www.danfoss.se

1. Montera radiatoranslutningarna (1) i radiatorn med 10 mm insett-nyckel med 30-40 Nm.

2. Sätt ihop reglerventil (3) och fördelare (7) med mellanrör (5). Fördrä muttrarna (2). Skjut i röret helt i fördelarens koppling så att det bottenar.

3. Dra muttrarna (2) mot reglerventil och fördelare med 30-40 Nm.

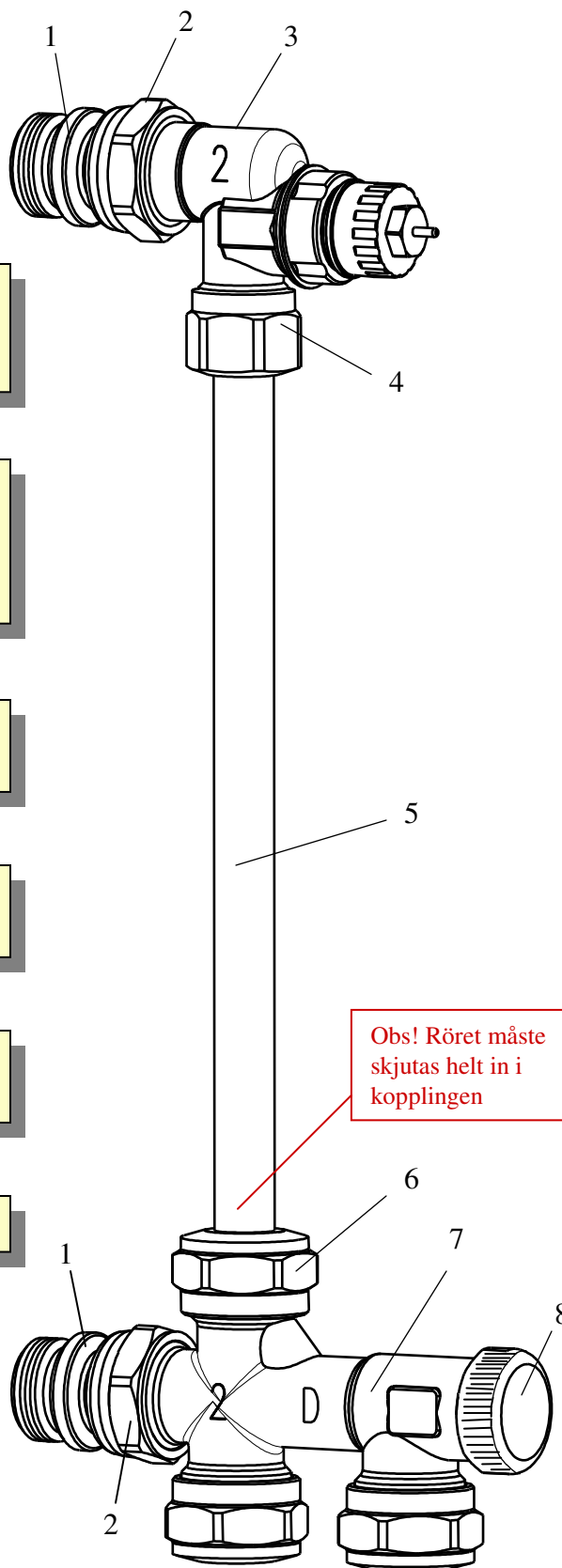
4. Dra kopplingsmuttern (6) mot fördelare med 30-40 Nm.

5. Dra kopplingsmuttern (4) mot reglerventilen med 25-30 Nm.

5. Kontrolldra lockmuttern (8).

Gäller för koppel innehållande:

Reglerventil	RSK 481 47 84	Art.Nr. 013G3195
Fördelare	RSK 481 47 59	Art.Nr. 013G3136
Rad. Ansl.	RSK 481 77 97	Art.Nr. 013G3204
Mellanrör	RSK 481 47 37-60	

DRIFT- OCH SKÖTSELINSTRUKTIONER

KORADO KOMPAKTRADIATORER OCH KONVEKTORER

Funktion

Radiatorerna är utformade för att värma rumsluften till önskad rumstemperatur. Radiatorn är konstruerad dels av vattenkanaler av stål, genom vilka värmeledningsvattnet cirkulerar, dels av konvektionsplåtar där luften cirkulerar. Temperaturen på vattnet fram till radiatorn (tillopp) anpassas oftast automatiskt till rådande utetemperatur med hjälp av en reglercentral och en reglerventil. Värmeledningsvattnet genom radiatorn är också oftast reglerat med någon form av temperaturstyrd ventil s k termostatventil. Ventilen är alltid monterad på radiatorns tilloppsledning och har till uppgift att öppna och stänga för värmeledningsvattnet beroende på värmebehovet i rummet.

Radiatorn kan därför variera i temperatur från rum till rum allt efter det enskilda rummets värmebehov.

Ljudproblem

Ljudproblem i en värmeanläggning beror oftast på för höga pumptryck. Därför bör man i samband med ljudproblem först kontrollera och eventuellt åtgärda detta.

Termostatventilen

Oftast är radiatorn försedd med radiatorkoppel, termostatventil, handratt eller termostat samt fördelare. Termostaten reglerar radiatorn så att den avger önskad värme. Termostaten stänger för värmeledningsvattnet när inställd temperatur råder i rummet. När rumstemperaturen sjunker, öppnar termostaten åter för det varma vattnet så att radiatorn kan värma rumsluften. Termostaten känner av temperaturen just där den sitter. Det är därför av största vikt att den placeras så att den kan känna den relevanta rumstemperaturen i rummet. Döljs termostaten bakom en skärm eller tung gardin känner den säkerligen en felaktig temperatur som inte råder i rummet i övrigt.

Försvåra inte luftcirkulationen runt termostaten genom att möblera eller hänga täta gardiner framför.

Fördelare

Fördelaren ansluter tillopps- och returledningar till radiatorn och har avstängningsventil för dessa kretsar. Detta är praktiskt om radiatorn ska demonteras i samband med tapetsering eller ommålning. Demontera täckmuttern på fördelaren, skruva in avstängningskäglan försiktigt till stopp. Radiatorn kan nu tömmas på vatten och lyftas av från konsolerna.

Bottenplugg

Radiatorn är i sitt ena nedre hörn försedd med bottenplugg eller avtappningskran. Bottenpluggen ska normalt inte röras. Om radiatorn är försedd med avtappningskran kan denna användas i samband med att radiatorn ska demonteras. Stäng radiatorns tillopps- och returledning och montera en slang över avtappningens pip. Dra slangen till lämpligt

avtappningsställe och öppna avtappningskranen med en luftningsnyckel. Öppna även avluftningsventilen så att vattnet fortare rinner ur radiatorn.

Avluftning

När anläggningen tas i drift ska all luft avlägsnas ur värmeledningen. Det kan även senare finnas ytterligare luft i anläggningen vilket försämrar eller hindrar vattencirkulationen. Detta kan höras som ett bubblande ljud i radiatorn. Luften samlas oftast i anläggningens högsta punkter. På varje radiator sitter därför en avluftningsventil placerad i något av de övre hörnen. Vid avluftning öppnas ventilen försiktigt. Sätt ett uppsamlingskärl under avluftningsventilens pip och öppna försiktigt ventilen med en luftskruvsnyckel eller skruvmejsel. Den luft som finns i radiatorn strömmar ut och till slut kommer enbart vatten. Stäng då ventilen. Livslängden på värmeanläggningen är starkt beroende av att ingen syresättning av värmeledningsvattnet förekommer. Om trycket sjunker under drift och påfyllning sker ofta, skall systemet snarast kontrolleras av fackman.

Vädring

Vädra snabbt men effektivt. Tvärdrag i fem till tio minuter är bästa tekniken för effektiv vädring med lägsta energiförlust.

Rengöring

Radiatorn ska hållas ren för bästa funktion. Rengöring ska utföras på ytor så att luften fritt kan röra sig i och omkring radiatorn. Damm och smuts kan samlas bakom radiatorn och dess konvektionsplåtar. Gör rent med hjälp av dammsugare och en smal bortse. Radiatorns lack har ett mycket gott motstånd mot slag och stötar. För rengöring används mjuk borste och dammsugare. **Vid rengöring får inga typer av lösningsmedel användas.**

1.2 Kök och badrum

Toalettstol, handfat och badkar

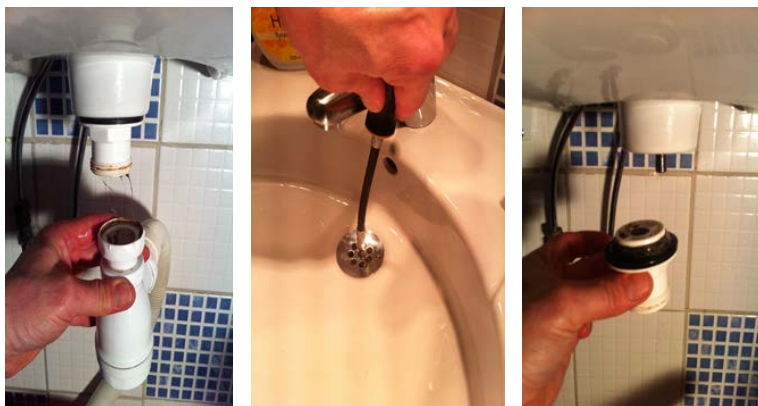
Toalettstol och handfat måste rengöras regelbundet. Använd toalettborste och rengöringsmedel när du rengör toalettstolen. För handfat och badkar används en mjuk borste, t ex en diskborste. Tänk på att starkare rengöringsmedel ofta är skadliga för miljön och polerande medel förstör ytskiktet på porslinet. Tänk på att endast toalettpapper kan spolas ner i wc-stolen, eftersom det löser upp sig vid kontakt med vatten. Om du spolar ner exempelvis pappershanddukar kan det bli stopp i systemet. Porslinet i handfat och wc-stol tål inte alltför höga temperaturer. Att tömma vatten varmare än 60°C i en wc-stol kan orsaka sprickor i porslinet. Smörj även alla rörliga delar på duschväggarnas gångjärn en till två gånger per år.

Avlopp och vattenlås

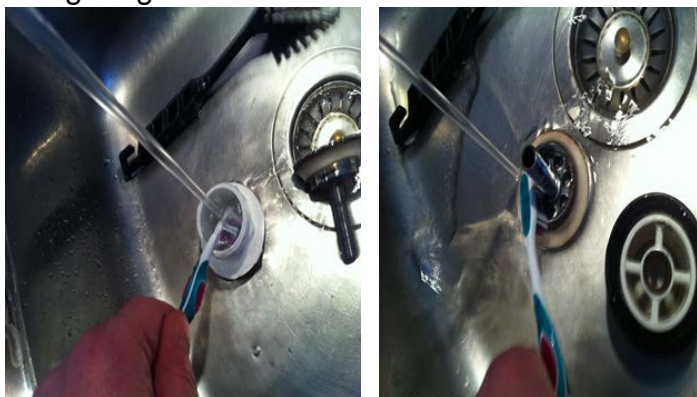
Avloppsrören i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs enligt leverantörens anvisningar en gång i kvartalet. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnensinsatsen enligt anvisningarna för att undvika lukt. Om vattenlåsen torkar ut (t.ex. när du är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask. Om lukten inte försvinner efter några timmar kan det vara något fel i systemet. Håll inte stekfett i köksavloppet eftersom avloppsrören då sätts igen. Stekfettet torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

Mer utförliga skötselanvisningar för ditt kök och badrum finner du i leverantörernas anvisningar.

Skötsel av bräddavlopp samt bottenventil i tvättställ. Demontera bottenventilen.

Rengöring av bottenventil.

Rengör och återmontera.

Spruta på rikligt med en blandning av ättikspit och citronsyra.

IDO skötselanvisningar

Porslinsprodukter

IDO har över hundra års erfarenhet av att tillverka sanitetsporslin av råmaterial från naturen. IDO beaktar både användarens och miljöns aspekter.

Porslinsprodukterna bränns i en temperatur på över tusen grader och på detta sätt uppstår en glaserad yta. Den är enkel att rengöra och är beständig mot de flesta kemikalier. Rengöringsproblem uppstår inte om du rengör ytan regelbundet. Använd vanliga rengöringsmedel och se till att rengöringsmedlet inte är i beröring alltför länge med porslinets yta och skölj noga med vatten efteråt.

Om rengöringsmedlet hinner torka bildas lätt ett smutssamlade skikt, som är svårt att avlägsna. Använd inte rengöringsmedel med slipande effekt, inte heller kraftiga syror eller alkaliska medel. Ifall porslinets yta är kraftigt nedsmutsat och vanliga rengöringsmedel inte rengör produkten tillräckligt, kan man prova följande medel: ättiksyralösning, citronsyralsösning eller myrsyralsösning. Använd en ordentlig wc-borste vid rengöringen. Då du använder dessa medel måste lösningen vara utspädd med vatten. (I WC:ns vattenlås kan lösningen vara lite starkare. Vattenlåsets vattenvolym är 1,5-2,0 l beroende på modell). Skydda huden och speciellt ögonen. Lösningen får inte torka in på porslinsytan, utan ytan bör tvättas och därefter sköljas noga. Lösningen bör inte komma i kontakt med andra material än porslinets. Läckande WC:stolar bör snarast repareras. I hus som står ouppvärmade vintertid bör WC:stolens spolcistern tömmas och torkas torr. Häll 3-4 dl frostskyddsmedel i vattenlåset och täck vattenspegeln med matolja eller plastfolie för att förhindra avdunstning.

OBS! Monterings- och serviceanvisningar finns på www.ido.se

IDO Seven D WC 37310, 39310

1

IDO art.nr.	RSK nr.	Vikt (kg)
3731001201	778 91 37	28,5
3931001201	778 91 38	30,0

- **3731001201** sits av mjuk plast nr 91130, utan fastsättningshål i WC- foten.
3931001201 sits av hård plast nr 91531, utan fastsättningshål i WC- foten.

Tillverkas i vitt (-01).

Enkelt löstagbar sits av (quick release).

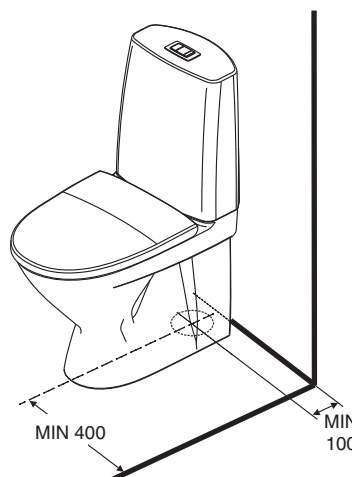
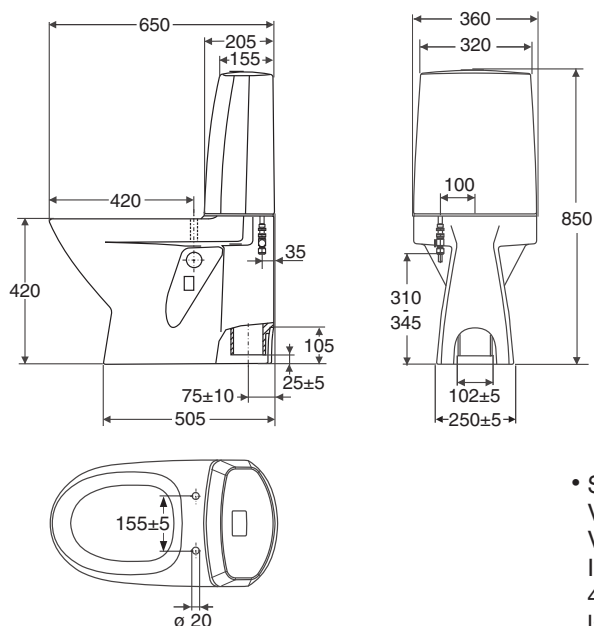
Sits och anslutningsmanschett nr 63510 samt täckplatta nr 62060 ingår.

IDO Seven D WC är försedd med Fresh WC, en unik integrerad doftsstav.

Kromad tryckknapp.

WC med dolt avlopp

3731001201, 3931001201 650 x 360 x 850

Obs!

- Rekommenderas limning med tex Sika-Bond, se monteringsanvisning. Fastsättning med cement på egen risk. Snabbcement kan spräcka foten.

- Sitthöjd 420 mm.

Vattenanslutning endera till höger eller vänster, se monteringsanvisning.

Vattenanslutningen är monterad till höger från fabrik, sett framifrån.

IDO Seven D WC:n är försedd med liten och stor spolning.

4 liters spolvattenmängd är godkänd för användning i bostadshus, då längden på avloppets vågräta anslutningsledning är högst 5 m.

Stora spolningen är vid leverans inställd på 4 liters spolning och justerbar till 6 liter. Lilla spolningen är inställd för 2-2,5 liter, även den justerbar.

Täta foten på WC-stolen med elastisk mögelresistent massa, som hindrar vatten att tränga in under foten.

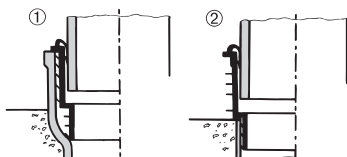
Foten saknar fastsättningshål, limmas, se monteringsanvisning.

Armstöd 6111200001 passar denna modell, beställs separat.

Fordrar hård sits 91531, 91533 eller 91538.

63510

1. Montering med muffat gjutjärnsrör
2. Montering med Ø 110 mm plaströr

Porslinsprodukternas huvudmått tol. ±2 %

IDO Trevi Tvättställ 11190

2

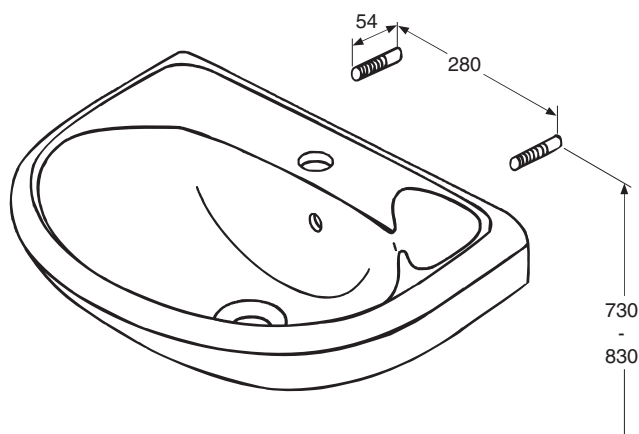
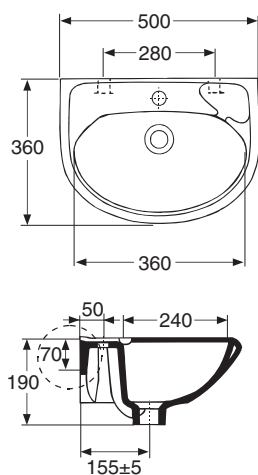
IDO art.nr.	RSK nr.	Färg	Vikt (kg)
1119001101	750 70 29	Vit	8,0

- Tvättstället tillverkas i vitt.

Upphängning: Med tvättstället levereras muttrar M12, packningar, brickor för fästättning. Fästbult medföljer ej.

Bultupphängning

1119001101 500 x 360

- Kranhålets dimension \varnothing 35 mm.
Framkantens höjd från golv 800-900 mm, se måttskiss.

Porslinsprodukternas huvudmått tol. ± 2 %

Obs! Bultupphängda tvättställ fordrar förstärkt väggkonstruktion.

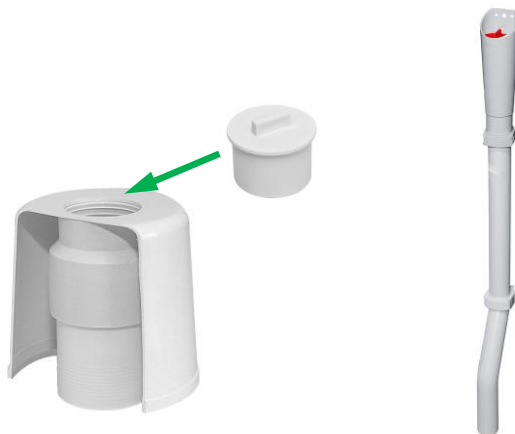
IDO Badrum AB, Box 1183, 171 23 Solna,
tel 08-442 57 10, fax 08-667 80 31, info@ido.se, www.ido.se

Drift och skötselinstruktioner

Art.namn:	Vattenlås tvättställ och bide
RSK nr:	Se sortimentskatalog
Material:	Polypropen
Temp:	Max +90°C / kontinuerligt 70°C
Färg:	Vit & metalliserad (kromutseende)
Skötsel:	Använd ett skonsamt tvåltvättmedel vid rengöring, typ diskmedel
Rengöring:	Vattenlåset går att plocka isär. Underdelen skruvas bort enligt nedan markerad pil

DRIFT OCH SKÖTSELINSTRUKTIONER

GOLV VATTENLÅS MED RÖR 40MM

RSK 807 3893 Art nr 45800

Passar 50mm muff – slätände

RSK 807 3895 Art nr 45840

Passar 75mm muff – slätände

RSK 231 6098 Art nr 74950

Passar 40mm slätände

RSK 807 3897 Art nr 70710

Rörsats 40mm, S-rör, spillmuff, rörklammer och distanser

Delarna är tillverkade i PP (Polypropen), tätning/gummi i TPE och rör i ABS. Ingen speciell skötsel ska behövas, annat än att delarna vid behov kan torkas av med trasa och vanligt mildt rengöringsmedel.

Användningsområde:

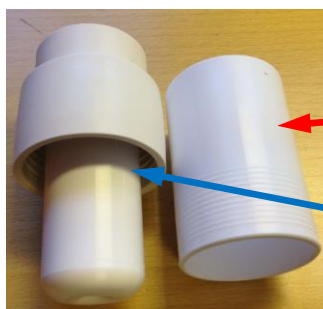
Passar 50 alt. 75mm PVC/PP muff (som den levereras)

Passar även till PVC/PP rör, om den släta plastdelen tas bort (kasseras), se röd pil nedan

Vid anslutning till 1 1/2" normalrörsmuff använder man gumminippel passande 58-50.

Släta plastdelen

*Låset med släta
plastdelen borttagen*

*Denna del monteras mot
sk rörände.*

Montering:

Tag reda på ev. krav som gäller för håltagning tätskikt etc.

Mät ut installation.

Montera golvlåset i (avlopps) rör.

Notera på sida 1 hur låset kan demonteras för rörände.

(släta delen i muff // med borttagen slättdel monteras gummidelen utvändigt avloppsrör)

Märk ut spillmuff på vägg.

! Notera att visa maskiner har krav om minhöjd på utloppslang.

! Tänk på att håltagning i ev. tätskikt sker enligt gällande regler.

Vid behov kan (ABS) röret kapas till lämplig längd.

Röret ska kapas med rakt (vinkelrät) snitt med fintandad såg eller annan lämplig utrustning. Rörändens ytterdiameter ska fasas/rengöras från kapspånor, så att tätningen ej skadas vid monaget.

Montera rör i spillmuff samt golvlås.

Vi rekommenderar att gummitätningen i golvlåset smörjs innan montage, med t.ex. Glidex (OBS **inte** mot spillmuffen)

Fäst spillmuff i vägg.

Fixera sedan ABS röret med bifogade clips (bifogas Faluplast rörsats)

Tänk på att håltagning i ev. tätskikt sker enligt gällande regler.

I de fall golvlåset inte ska användas finns en propp att montera i golvlåset för att förhindra avloppslukt, se grön pil sida 1.

Efter montage, känn att rör/rördel/anslutning sitter fast samt verifiera att installationen är tät !

Rengöring:

Normalt behövs inget underhåll på dessa vattenlås men i de fall vattnet rinner ur långsamt, bör låset rensas.

- Öppna rörklämmorna och ta loss röret.
- Drag försiktigt upp röret från vattenlåset som sitter i golvet.
- Lossa vattenlåset från röret som kommer upp ur golvet.
- Sätt en trasa i hålet för att undvika lukt under rengöring.
(Var noggrann med att trasan inte åker ner i avloppet och orsakar stopp)
- Ta isär vattenlåset och rengör samtliga delar med diskmedel och borste.
- Montera ihop och sätt på plats i omvänd ordning.

Verifiera alltid att låset är tätt efter montage/rengöring !

Sväljkapacitet: Ø50 (RSK 807 3893) 0,60 l/sekund
 Ø75 (RSK 807 3995) 0,75 l/sekund

Max användningstemperatur kontinuerligt 80°, tillfälligt 90°

PP har bra beständighet mot de flesta kemikalier, såsom olja, bensin och tensider.

Faluplast

Drift- och Skötselanvisning

Purus Golvbrunnar - allmän

Till bostadsinnehavaren

Denna bostad är utrustad med Purus golvbrunn från Purus AB. Purus egna golvbrunnssilar är märkta med namnet PURUS. Alla Purus golvbrunnar av plast, gjutjärn och rostfritt stål har en urtagbar vattenlåsinsats som gör det enkelt att hålla rent.

Purus följer branschens regler för säker vatteninstallation.

Våra golvbrunnar är typgodkända enligt europanormen för golvbrunnar, SS-EN 1253.

Typogodkännandet gäller både för installation med klinker och plastmatta.

Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

PURUS

Plastmatta

Kontrollera att mattanslutningen är korrekt utförd. Lyft bort silen och ta tag i klämringen med fingrarna. Går det att lyfta klämringen är något fel. Kontrollera då att fjädern fungerar ordentligt och att klämringen blir nedtryckt i botten av sätet med texten uppåt.

Normalskötsel - allmän

Golvbrunnen bör rengöras regelbundet för att fungera på bästa sätt. Intervallet beror på hur ofta brunnen används och på vattnets smutshalt. Purus golvbrunnar är självrensande. Vid uttorkning kan beläggning uppstå i vattenlåsinsatsen. Gör rent med bakteriedödande medel (t.ex. maskindiskmedel) och skölj ordentligt efteråt. Bakteriedödande medel fungerar även förebyggande mot beläggningar och odörer. Undvik att repa ytan.

Tips: För bättre hygien – spola fem sekunder med kallt vatten i brunnen efter dusch.

Demontering

- Ta bort golvbrunnssil
- Rengör ev. silkorg
- Lyft upp vattenlås med lyftbygeln och rengör vattenlåset (vattenlås Tyr och Ran i plast och Center i rostfritt stål är delbart för att underlätta rengöring)

Återmontering

- Sätt tillbaka vattenlåset, smörj in o-ring med tvållösning för enklare montage
- Se till att vattenlåset sitter i sitt bottenläge – fyll på vatten i låset
- Montera ev. silkorg och golvbrunnssil

PURUS golvbrunnar kan kompletteras med luktspärr/bakvattenlås NOOD, RSK nr: 713 84 48, 713 84 33.

Golvbrunnar Plast

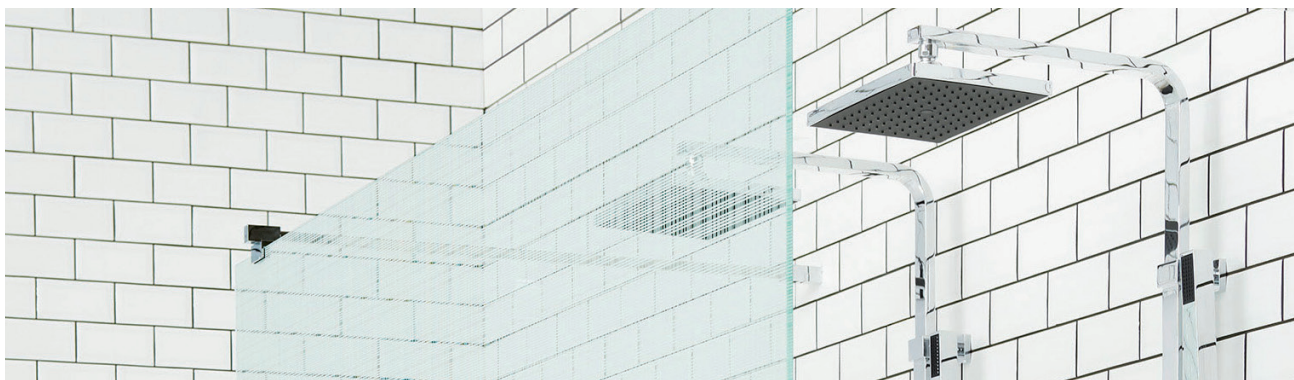
Alla Purus plastbrunnar har urtagbara vattenlåsinsatser. Fäll upp bygeln och drag upp insatsen. Eventuell kärvhet beror på hur länge insatsen har suttit orörd. När insatsen är urtagen kan hela brunnen göras ren. Dela insatsen genom att dra isär över- och underdel. Rengör delarna och sätt ihop insatsen igen. När insatsen sätts tillbaka är det viktigt att tätningsringen verkligen sitter i sitt spår. Avloppsluft kan annars tränga upp genom springan. Fukta tätningsringen med tvållösning så går montaget lättare.

Golvbrunnar Gjutjärn

Alla Purus gjutjärnsbrunnar är belagda invändigt för att undvika korrosion. För gjutna brunnar med urtagbar vattenlåsinsats gäller samma instruktion som för plastbrunnar.

Golvbrunnar Special

Purus specialbrunnar har i allmänhet ingen renspropp. För att komma åt för rengöring måste insatsen demonteras. Var försiktig vid demontering och återmontering så att inte delarna skadas.

Underhåll och rengöring av duschväggar och duschkabiner i glas med kromade beslag eller aluminiumprofiler

Vi rekommenderar att du vårdar din nya dusch för att se till att den håller sig fräsch riktigt länge. Glasytan, sedd i ett mikroskop, innehåller en massa små porer som kan samla på sig smuts, tvålrester och avlagringar med tiden, i synnerhet om du bor i ett område med hög kalkhalt i vattnet. Så vill du behålla den fina glansen i glaset, är det värt att vårda den då och då.

Rengöring av duschglas och profiler eller beslag

Det effektivaste och det mest miljövänliga sättet att hålla glaset rena och fina är att efter varje dusch dra med en gummiskrapa eller torka av med en mjuk trasa. Därmed undviker du onödiga kalkavlagringar.

Mot ingrodd smuts rekommenderas ättiksbaseade rengöringsmedel. Tänk på att svampar och rengöringspasta med slipmedel kan repa såväl glas som metall.

Tuffa kalkfläckar kan tas bort med 50 grader varm hushållsättika som gnids in, får verka 3-4 minuter och sedan sköljs av med vatten. Upprepa behandlingen om fläckarna är svåra. OBS! Låt inte blandningen komma i kontakt med profiler/beslag eftersom dessa kan missfärgas.

Du som vill för korta städningen ytterligare väljer med fördel en duschvägg med CristalGuard® som är en världsunik och patenterad teknik som förseglar porerna i glasytan permanent och gör det enklare för dig att hålla glasytan ren och behålla originalglansen. CristalGuard® är en yta som bränns in vid tillverkningen vilket innebär att du aldrig behöver förbättra eller bygga på ytskiktet.

Rengöring av duschkar i gjutmarmor

Gjutmarmorns jämna och porfria yta har en skyddshinna som kallas gel-coat. Så länge denna hinna är intakt har du ett vackert fint material. Rengör därför med fuktad trasa eller mycket mildt, flytande rengöringsmedel. Om du vill ha fin glans använd polermedel eller bilvax utan slipande verkan enligt anvisning på produkten. Om du gör detta regelbundet fås en mycket fin yta som håller sig i nyskick i flera år. Använd aldrig syror, ammoniak, starka rengöringsmedel, slipande medel, koncentrerad klorin eller kaustiksoda. Tänk på att vid bruk av vassa föremål i karet finns risk att ytskiktet kan skadas.

Övrigt underhåll

Tätningsslister ses som förbrukningsmaterial som inte omfattas av den normala produktgarantin. Behöver du med tiden byta ut en list så är det mycket enkelt. Hos din INR-återförsäljare finns anpassade ServiceKit och andra reservdelar. På duschväggar med lyftgångjärn från 2012 eller tidigare behöver de rörliga delarna smörjas med vattenfast fett ca 1 gång per år, som också finns att köpa hos din INR-återförsäljare.

Se separata skötselråd för blandare.

Skötselanvisningar

Tack för att du valde Aspen

Vi hoppas att du blir nöjd med din nya badrumsinredning. Som alltid har vi gjort vårt bästa för att den ska hålla i många, många år. Även för ögats slitage. Badrummet är hemmets mest påfrestande miljö, åtminstone för inredningen. Därför behöver badrumsmöbler lite extra vård och omtanke. Ge dem det, och de kommer att vara till glädje och nytta i decennier.

Porslin och trä

Badrumsmöbler från Aspen består i huvudsak av två material: porslin och trä. Porslin är ett naturmaterial av lera, fältspat och kvarts som har blandats och gjutits i formar. De slutliga konturena sätts alltid för hand. Därför blir ytan inte helt slät och kanterna inte spikraka. Det ger tvättstället en känsla av levande hantverk.

Våra trämöbler är klarlackade för att träets naturliga färg ska framträda. Trä mognar efter hand och får sin slutliga färg efter ungefär ett år. Naturliga färgskiftningar förekommer alltid. Det är det som ger möblerna dess karaktär.

Hur du sköter porslins- och träytor

Porslinstvättställ rengör du med en lätt fuktad trasa och ett mildt rengöringsmedel. Svarta streck kan uppstå när porslinet kommer i kontakt med metallföremål. Du kan ta bort strecken med ett keramiskt suddgummi.

Luckor och stommar rengör du, precis som porslinet, med en lätt fuktad trasa och ett mildt rengöringsmedel. Vatten och stänk bör omedelbart torkas bort med en torr trasa.

Hur du sköter glas- och metallytor

Till speglar och glasytor använder du glasputsmedel och trasa. Till aluminiumytor använder du en lätt fuktad trasa och en mild diskmedelsblandning (1/8). Kromade ytor rengör du med en lätt fuktad trasa.

Tio års garanti

Omkring 90 % av vår produktion sker i Norden. Det säkerställer att vi kan leva upp till våra högt ställda miljö- och kvalitetskrav. Dessutom monteras och packas alla möbler i vår fabrik i Jönköping och då gör vi alltid en noggrann kvalitetskontroll. Delar av vårt sortiment är Svanenmärkt och vi arbetar hela tiden för att förbättra miljön både i och utanför badrummet. För alla våra möbler lämnar vi tio års garanti mot tillverkningsfel.

1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

I bostadens badrum och kök finns blandare där varm- och kallvatten blandas i en kran. Vattenflödet i blandarna är begränsat till maximalt 12 liter per minut för att undvika onödig vattenåtgång. I ett flerbostadshus kan det ibland bli långa ledningsdragningar, varför det kan dröja en stund innan vattnet uppnår önskad temperatur. Av säkerhetsskäl har varmvattnet en inställd maxtemperatur.

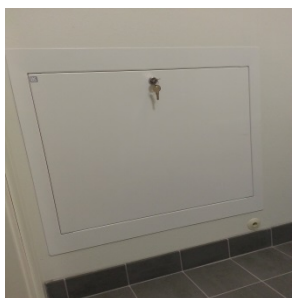
Rengöring

Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning. Kalkfläckar kan avlägsnas med utspädd hushållsättika som torkas bort med en fuktig trasa. För att undvika repor på förkromade ytor, använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel med polerfunktion. Undvik även sura och alkoholhaltiga rengöringsmedel.

Mer utförliga skötselanvisningar för blandare i kök och badrum finner du i leverantörens anvisningar.

Skvallerrör

Från fördelarskåpet för värmerör finns ett "skvallerrör" som mynnar ut i badrum eller klädkammare. Syftet med röret är att snabbt upptäcka eventuellt läckage och förhindra omfattande och dyra saneringsarbeten efter läckage. Om det kommer vatten ur skvallerröret måste vattnet i fastigheten omedelbart stängas av och felanmälan göras. Avstängning av värmeledningar till din bostad görs i rörschaktet i trapphuset. Din lägenhetsnyckel går till schaktet.

Fördelarskåp för värmerör

Avstängning av vatten

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska du omgående stänga av vattnet! Detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. Huvudavstängningsventiler för kall- respektive varmvatten till din bostad finns i trapphusets rörschakt. Din lägenhetsnyckel går till schaktet.

I din bostad finns det även avstängningsventiler för vatten vid tvättmaskin och diskmaskin.

Individuell varmvattenmätning

I varje lägenhet är en varmvattenmätare monterad i rörschaktet i trapphuset. Vattenförbrukningen kan läsas av direkt på dess räkneverk. Vattenmätarna är dessutom utrustade för trådlös avläsning till ett i fastigheten uppbyggt mätvärdesinsamlingssystem. Det avlästa mätvärdet blir underlag för utdebitering av varje lägenhets varmvattenförbrukning och kostnad. Mätningen startar från det att man har flyttat in i sin lägenhet.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Saker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösande eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

Suomeksi

Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoihin liittyy jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

Puhtaanapito

Puhdista hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irroittavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

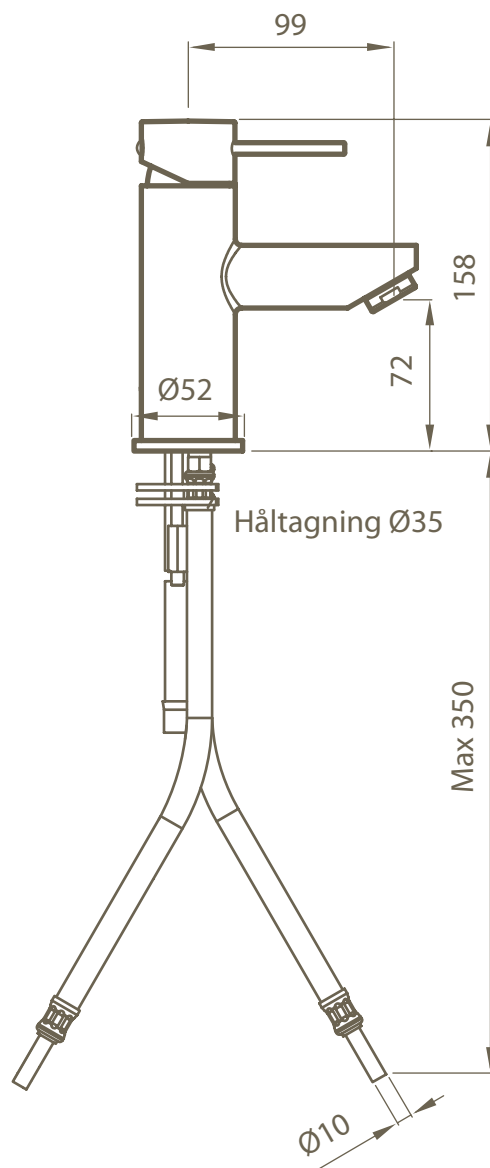
RT 071

Tvättställsblandare

RSK nr 8327328

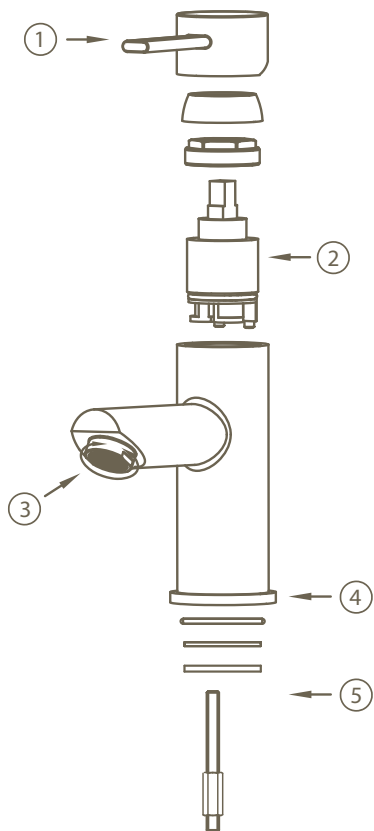
Perlator: ZAER 002

Keramisk packning: XA91210

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringsatts

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

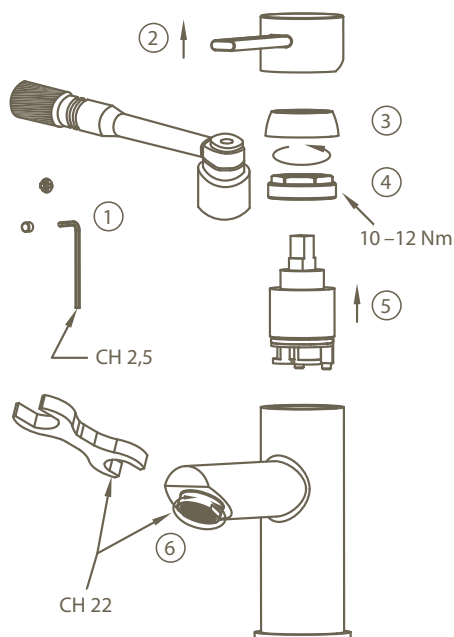
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

Läckage ur pip Bild B
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Byt keramisk insats 5 enligt 1–5.
Smörj med armaturfett runt o-ring
vid behov.
Dåligt tryck Bild B
Ta loss och rengör perlator 6.

English

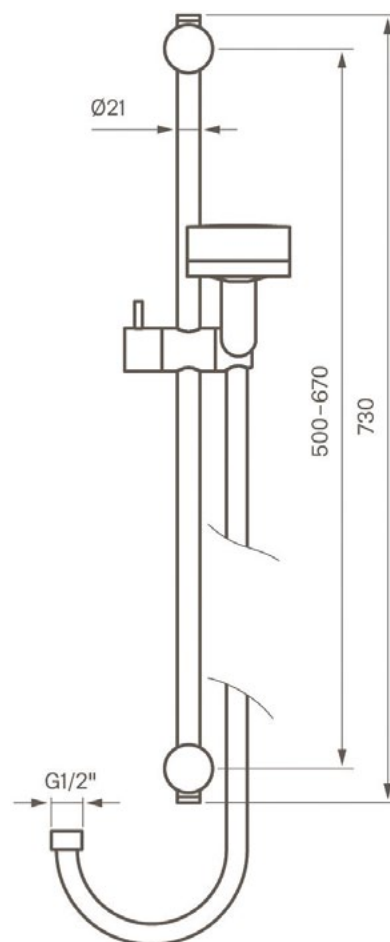
Leakage from spout Picture B
Shut off the incoming water.
Replace
the entire cartridge 5 in order 1–5.
Grease its O-ring if so required.
Poor flow Picture B
Unscrew and clean aerator 6.

Norsk

Lekkasje ut av tut Bilde B.
Steng vanntilførselen. Bytt keramisk
pakning 5 ihht. 1–5. Smør med
armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut Bilde B.
Ta ut og rengjør perlator 6.

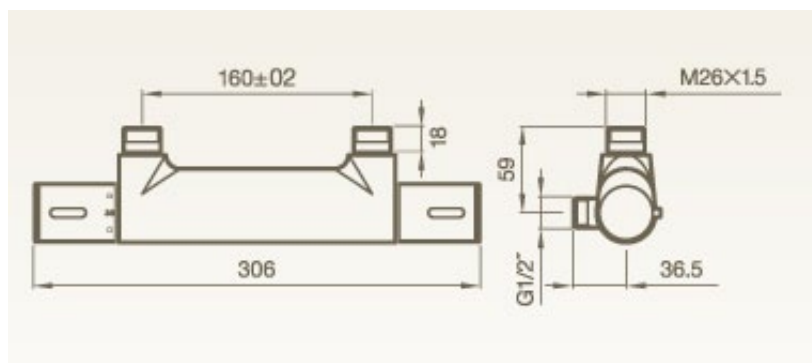
Suomeksi

Vuotoa juoksuputkesta Kuva B
Sulje hanan tulovedet. Vaihda keraa-
minen säätökasetti 5 ohjeen kohtien
1–5 mukaisesti. Voitele o-renkaat
tarvittaessa hanarasvalla.
Heikko vedenpaine Kuva B
Irroita ja puhdista poresuutin 6.

RT 105

Duschset free fixation
RSKnr 8191059
Handdusch: ZDOC070
Glidfäste: ZSAL173

RT 168

Termostatblandare

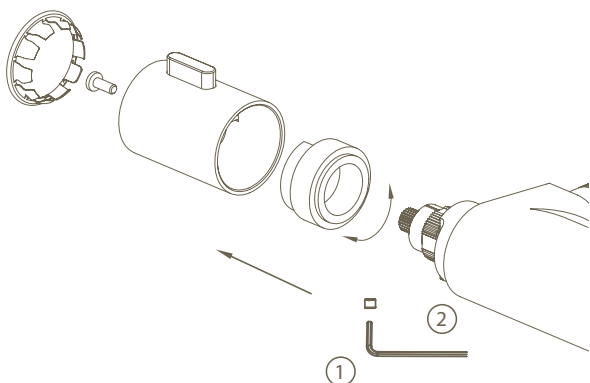
RSK nr 8343278

Termostatinnsats: 9417591

Insats vred: XVIT001

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

C

Svenska

Ger endast kallt eller varmt vatten
Blandaren är felkopplad kontrollera att
varmvatten är kopplat till vänster och
kallvatten till höger sett framifrån.
Ger endast ljummet vatten [_Bild C](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt termostat 2 enligt skiss 1–2 med
insexnyckel 3 mm. Smörj vid behov med
armaturfett.
Dropp vid piputlopp eller dusch [_Bild D](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt keramisk packning 6 enligt skiss 3–6.
Smörj vid behov med armaturfett.

English

The mixer only emits cold or hot water
The mixer is incorrectly connected. First
turn off the incoming water. Hot water
should be connected on the left-hand side
and the cold on the right when facing the
mixer.

The mixer only emits lukewarmly water

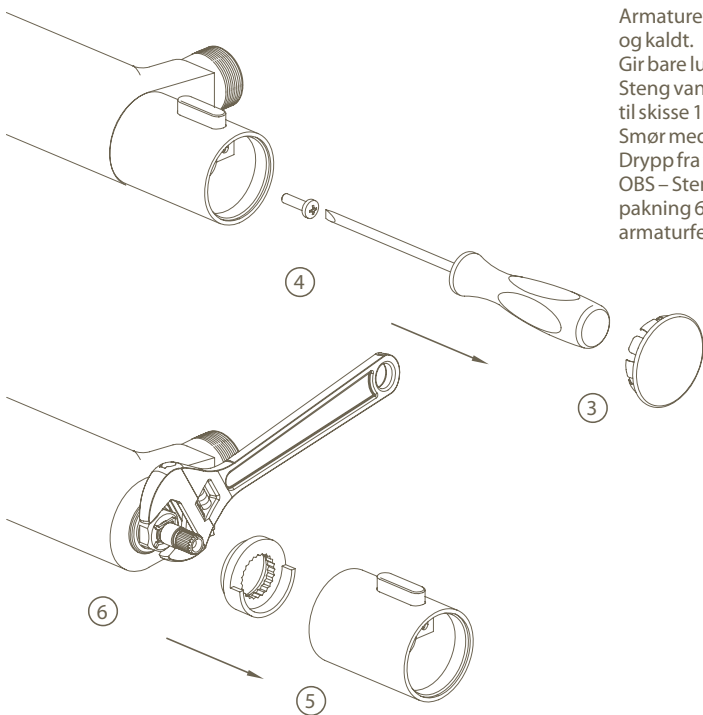
[_Picture C](#)

First turn off the incoming water. Replace
thermostatic 2 in order 1–2 with Allen key
3 mm. Lubricate with grease if needed.

The bath spout/shower outlet leaks
when the mixer is closed [_Picture D](#)

First turn off the incoming water. Replace
ceramic cartridge 6 in order 3–6. Lubricate
with grease if needed.

D

Norsk

Gir bare kaldt eller varmt vann
Armaturet er feilkoblet. Bytt om varmt
og kaldt.
Gir bare lunkent vann [_Bilde C](#)
Steng vanntilførsel. Bytt termostat iht.
til skisse 1–2 umbrakonøkkel 3 mm.
Smør med armaturfett ved behov.
Drypp fra tut eller dusj [_Bilde D](#)
OBS – Steng vanntilførsel. Bytt keramisk
pakning 6 iht skisse 3–6. Smør med
armaturfett ved behov.

Suomeksi

Hanasta tulee vain kylmää tai
lämmintä vettä

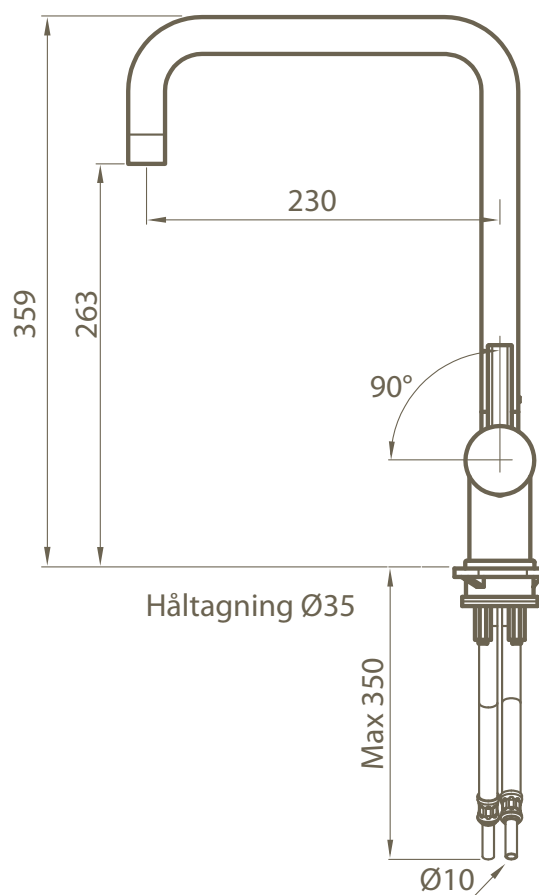
Hana on virheellisesti liitetty tulovesijoh-
toihin. Lämmin vesi kytketään edestäpäin
katsottuna vasempaan ja kylmä vesi oikeaan
liittimeen.

Hanasta tulee vain haaleaa vettä [_Kuva C](#)

HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda termosta-
atti 2 ohjeen kohtien 1–2 mukaisesti 3 mm
kuusiokoloavaimella. Voitele tarvittaessa
hanarasvalla.

Vuotoa juoksutuksesta tai suihkusiivilästä
[_Kuva D](#)

HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda keraaminen
käyttöventtiili 6 piirroksen kohtien 3–6 mukai-
sesti. Voitele tarvittaessa hanarasvalla.

RT 984

Köksblandare med diskmaskinsavstängning

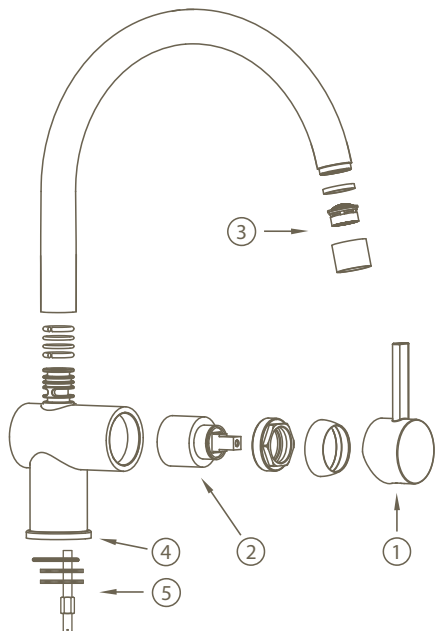
RSK nr 8309057

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: ZA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringssats

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

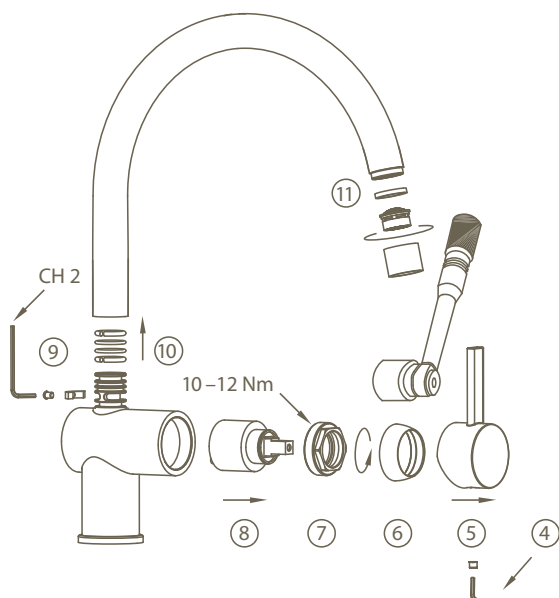
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
Läckage vid pipinfästning [Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
Läckage vid diskavstängning [Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

- Leakage from spout [Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
Leakage from dishwasher connection [Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

Norsk

- Lekkasje ut av tut [Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-rengas hanarasvalla tarvittaessa.
Vuotoa juoksuputken liitoksesta [Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
Vuotoa pesukoneliitännästä [Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
Heikko vedenpaine [Kuva B](#)
Irröitä ja puhdista poresuutin 11.

2. EI

2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare

Varje lägenhet har ett elcentralskåp, där all el kommer in i bostaden. Från skåpet leds sedan elen ut i din lägenhet. Huvudsäkring för din lägenhet sitter i ditt elcentralskåp. Varje lägenhets elcentralskåp har ytterligare en huvudsäkring i elmätaren som är placerad i elnisch i trapphusets källarplan. Detta innebär att huvudsäkring i elnischen i källaren i vissa fall kan lösa ut före den enskilda lägenhetens huvudsäkring. För att åter få ström måste båda huvudsäkringarna vara tillslagna.

I bostadens elcentralskåp finns även automatsäkringar, grupperade efter funktion och placering. Observera att automatsäkringarna ersätter den äldre typen av säkringar som skruvades fast. När automatsäkring är tillslagen pekar brytaren uppåt, om säkringen löser ut pekar brytaren neråt. Säkringen behöver inte bytas utan återställs genom att trycka upp brytaren igen. Exakt var varje säkring är kopplad framgår av ett schema som finns på insidan av luckan till elcentralskåpet. Om en automatsäkring löser ut ska du ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

Elmätare är placerade i el-nisch i källare. Om du vill läsa av din elmätare så fungerar lägenhetsnyckeln till denna nisch. Din elleverantör fjärravläser din elförbrukning.

Eluttag och belysning

EI och belysning i din bostad installeras av en behörig elektriker. Alla rum tänds och släcks med en strömbrytare som sitter på väggen vid eller i rummet. Eluttagen är placerade enligt ritningen som gäller för din bostad. De armaturer som installerats finns angivna i armaturförteckningen i detta avsnitt. Belysningsarmaturer till badrum och klädkammare ingår i din bostad. I övriga rum finns uttag där du själv får sätta upp belysning. Om du har spotlights under skåp, tänk på att inte sätta in en lampa med högre effekt än 10 W eftersom lampan då blir för varm. Det finns flera typer av spotlights, vilka har olika lampor som byts på olika sätt.

Strömbrytare och eluttag bör regelbundet kontrolleras så att dessa är hela. En spräckt strömställare eller ett spräckt eluttag kan betyda direkt livsfara. Alla eluttag är jordade, använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater, exempelvis elvisp och hårtork, kan även anslutas till jordade uttag. Apparaterna är då märkta med en dubbelkvadrat, ett så kallat FI-märke.

De flesta eluttag har enfasanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

Elarbeten och säkerhet i hemmet

Elarbeten ska alltid utföras av en auktoriserad elektriker, både ur säkerhets- och försäkringssynpunkt. Tips om elsäkerhet i hemmet finns att hämta hos Elsäkerhetsverket (www.elsakerhetsverket.se). Belysning och övrig elektrisk utrustning som du installerat ansvarar du själv för.

Jordfelsbrytare

I elcentralskåpet finns en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat. Samtliga eluttag, inklusive kyl och frys, är petsäkra och anslutna till jordfelsbrytaren för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade el-kontakter i uttagen. Jordfelsbrytaren har en testknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren fungerar som den ska. När knappen trycks in ska jordfelsbrytaren lösa ut. Återställ jordfelsbrytaren igen efter kontrollen. Kontrollen bör göras med högst sex månaders intervall.

Följande åtgärder rekommenderas när jordfelsbrytaren löser ut:

1. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge". Om den inte löser ut igen tyder det på en tillfällig störning som var övergående.
2. Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns det en felkälla någonstans i bostaden. Slå då av alla automatsäkringar i elcentralskåpet.
3. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Om jordfelsbrytaren löser ut innan några automatsäkringar återställts finns felet i elcentralskåpet, kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
4. Återställ nu en automatsäkring i taget tills jordfelsbrytaren löser ut på nytt. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som återställdes till nätet sist i ordningen.
5. Dra ut alla stickproppsanslutna apparater inklusive alla lampputtagsansluta apparater som hör till denna grupp. Sätt därefter jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Löser jordfelsbrytaren ut omedelbart så finns felet i den fasta elinstallationen. Kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
6. Anslut en apparat i sänder till uttagen tills jordfelsbrytaren på nytt löser ut. Det är sannolikt att den sist anslutna apparaten är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera apparaten.

På bilden till vänster ser du ett exempel på en jordfelsbrytare. Jordfelsbrytaren på bilden är ställd i läge "på" då brytaren pekar uppåt. I frånslaget läge pekar strömbrytaren nedåt.

Drift och skötselinstruktion elcentral

Allmän beskrivning:

Två radig kapsling i metall för utanpåliggande montage av modulkomponenter.
Antal moduler 2x18. Bestyckning se respektive enlinjeschema som följer elcentralen.

Märkspänning:

AC 400 V / 50 Hz.

Märkström:

För komponenter max 63 A.

Kapslingsklass:

IP 30

Huvudbrytare:

Fabrikat Malmbergs.
3-polig huvudbrytare 40A.
Artikelnr. 20 999 10

Dvärgbrytare:

Fabrikat Malmbergs.
Dvärgbrytare används som överlast och kortslutningsskydd.
Dvärgbrytaren löser ut på två olika sätt:

- Termisk utlösning vid överlast
- Magnetisk utlösning vid kortslutning

Artikelnr.

21 190 79 1-pol 10A C 10kA

21 490 80 1-pol 13A C 10kA

21 490 81 1-pol 16A C 10kA

21 491 03 3-pol 16A C 10kA

Jordfelsbrytare:

Fabrikat Malmbergs.
Motionera jordfelsbrytaren
Testknappen gör ett elektrisk test genom att simulera ett jordfel inuti brytaren. Knappen bör tryckas in regelbundet 2 ggr/år, lämpligen i samband med tidsomställningen av sommar/vinter, för att testa jordfelsbrytare funktionen.
Jordfelsbrytaren ska då omedelbart lösa ut. Om så ej är fallet bör fastighetsägaren kontakta behörig installatör för felsökning och åtgärd.
Installatören bör noga informera fastighetsägaren om detta vid nyinstallation eller vid servicebesök.

Artikelnr.

21 697 51 4-pol 40A 30mA Typ:A

MALMBERGS

www.malmbergs.com

019-587700

GLASGLOB OPALVIT 150MM

GLASGLOB OPALVIT 150MM

Pris	- / 1 ST
Artikelnummer	1041332
Lev. artikelnummer	204426910
Lagersaldo	9
Innehåller	3.00 ST
Förpackning brytes	Ja

[Produktinfo](#)[Bilder](#)[Detaljerad info](#)

Glob i plast eller glas med gänga 84,5

Artnr	Beskrivning	Dimension	Färg
1041331	Glob plast	150 mm	opalvit
1041332	Glob glas	150 mm	opalvit
* Förpackningen bryts			

ARMATURSOCKEL RAK IP20 75 W
ARMATURSOCKEL RAK IP20 75 W

Pris	- / 1 ST
Artikelnummer	1041323
Lev. artikelnummer	204426803
Lagersaldo	37
Innehåller	1.00 ST
Förpackning brytes	Nej

[Produktinfo](#)[Bilder](#)[Detaljerad info](#)

Armatursockel i porslin. Kapslad

Artnr	Beskrivning	Effekt	Färg
1041323	Armatursockel rak IP20	75W	vit
1041324	Armatursockel sned IP20	75W	vit
2627119	Armatursockel sned IP54	75W	vit

Inomhusarmatur Ella

Armatyr som passar för vägg där takhöjden är högre än 2,3 m. Sidenmatt opalglas, vitt takfäste.

Tekniska data

Ljuskälla	Lågenergilampa spiral 14W
Sockel	E27
Höjd	127 mm
Diameter	350 mm
Kapslingsklass	IP20

Artnr	Beskrivning	Enh	Förp
1343-00052	Armatyr Ella	ST	1

Tillbehör

Artnr	Beskrivning	Effekt	Innehåll	Enh	Förp
3472-09033	Lågenergilampa spiral	14W	2 st	ST	10

Viking

Viking är en lågbyggd bänkmatur - endast 44 mm hög - för montering under skåp.

Armaturen har ett vändbart "lock" med petsäkert, dubbelt jordat uttag med en vippströmbrytare. Armaturen är godkänd för genomgående installationsledning.

I Vikingfamiljen finns det sex T5-varianter:

Viking 14W D, 21W D och 28W D med brytare och dubbelt uttag (D).

Viking 28W D DE med dubbelt uttag (D) och dimmerfunktion.

Viking 28W D, T med dubbelt uttag (D), brytare och timer (T), 30 min på uttagen.

Viking 28W med brytare, utan uttag.

Fakta

Armaturstomme: Stomme av vit, pulverlackerad stålplåt.
Gavlar av vit ASA-plast.

Montage: Under skåp.

Anslutning: I båda gavlarna samt bakåt i armaturen mitt genom dubbla införingshål, Ø 13 mm.

Övrigt: Vändbart "lock" med 10/16 A petsäkert, dubbelt jordat uttag på samtliga varianter.
Försedd med vippströmbrytare. Okompenserad (T8).
Godkänd för genomgående installationsledning.
D = Dubbelt uttag.
DE = Dimmerfunktion.
T = Timer på uttagen, 30 min.

Viking 3131/36 OK D

Viking 3131/28 D T

Viking 3131/28 D

Viking 3131/28 D DE

Armatur

Art.nr	Benämning	Färg	Effekt W	Ljuskälla	Vikt kg	Längd mm	Bredd mm	Höjd mm	c/c mm
E70 210 80	Viking 3131/14 D	Vit	1x14W	T5	1,00	581	107	44	400
E70 210 81	Viking 3131/28 D	Vit	1x28W	T5	1,90	1181	107	44	1000
E70 210 84	Viking 3131/28	Vit	1x28W	T5	1,90	1181	107	44	1000
E70 210 85	Viking 3131/28 D DE	Vit	1x28W	T5	1,90	1181	107	44	1000
E70 210 86	Viking 3131/28 D T	Vit	1x28W	T5	1,90	1181	107	44	1000
E70 210 79	Viking 3131/21 D	Vit	1x21W	T5	1,90	876	107	44	645

Halden 510

* Norlys är ISO 9001:2008 certifierat. Samtliga produkter uppfyller Norlys höga kvalitetskrav och de europeiska normerna EN60598-1.

E-nummer	Art	Färg	RAL
7722150	510AL	Aluminium	9006
7722151	510GR	Grafit	7016
7722153	510W	Vit	9003

Teknisk beskrivning

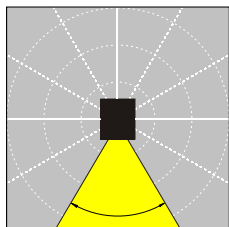
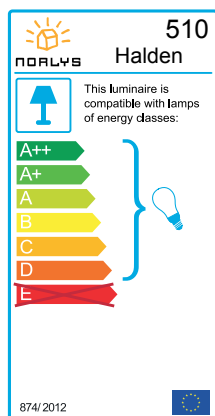
Sockel	E27
Spänning (V.)	230
Ljuskälla	Ingår ej
Effekt max (W.)	53W
Skyddsklass	Klass 1
Isoleringsklass	IP65
IK klass	-
Material armatur	Aluminium
Material avskärmning / glas	Polykarbonat, optisk struktur
Kabelingångar	2

Mått (mm.)

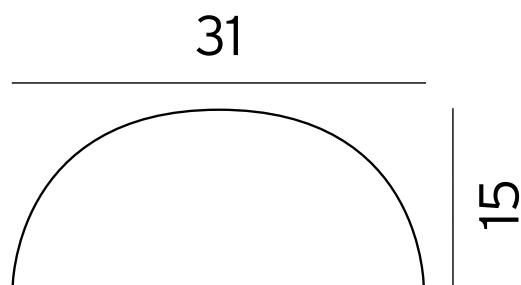
Höjd	150
Bredd	310
Djup	155

Ljuskälla

Effekt (W.)	-
Lumen	-
Kelvin	-

Djup 15,5

Norlys AB - Rapskatan 2 - 452 33 - Strömstad
www.norlys.se - staff@norlys.se - T: 0526-60700 - F: 0526-60722

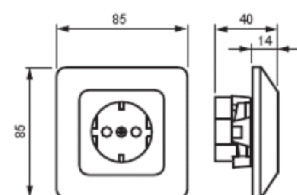
Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

20EUKS-212

Namn: **Vägguttag**
1-vägs, jordat, snabbanslutning, utan klor
Jussi
Typ: 20EUKS-212
EAN: 6410025064316
E-nr: 1815207
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

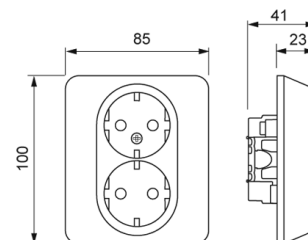
302EUJ

Namn: **Vägguttag**
2-vägs, jordat, snabbanslutning, ej X-plint, utan klor
Jussi
Typ: 302EUJ
EAN: 6418677310409
E-nr: 1815229
Beskrivning: 16 A, 250 V.
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16A
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

27.3.2015

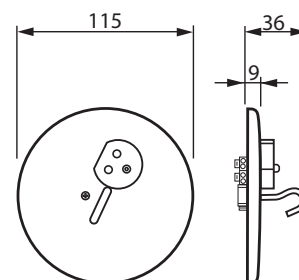
AKK13J.2

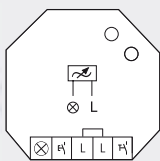
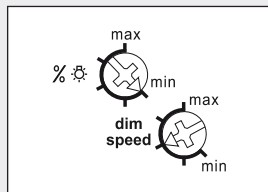
Namn: **Lampputtag**
Lampputtag för takmontage

Typ: AKK13J.2
EAN: 6418677307935
E-nr: 1895843

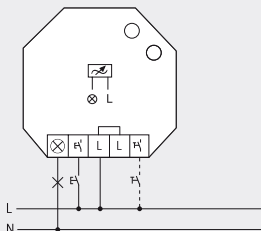
Beskrivning: Lampputtaget AKK13J är i utförande 2-poligt med jord. Märkspänning 250 V ~ . Märkström 6 A. Uttagsdelen har snabbanslutning där det är möjligt att ansluta upp till 2,5 mm² ledare. Upphängningskroken är godkänd för upp till 15 kg belastning och är också enkelt demonterbar om så önskas. Fästskruvarna till lampputtaget sitter dolda under täcklocket, detta ger ett snabbt, snyggt och stilrent montage.

Förpackning: 5/50
Enhet: st

EUD61NPS-400 W**Funktionsinställning**

Fabriksinställning

InkopplingsexempelStyrning genom strömbrytare
eller återfjädrande tryckknapp.

E^1 = Anslutning för impuls-
strömbrytare eller
återfjädrande tryckknapp
 T^1 = Anslutning för
strömbrytare

Utan nolla. Power MOSFET 400 W. 'Standby' förbrukning endast 0,5 watt. Styringångar både för återfjädrande samt vanlig strömställare. Lägsta ljusnivå och dimningshastighet kan ställas in.

Enhet för inbyggnad. Längd 45 mm, bredd 55 mm, djup 18 mm.

Universell dimmer för R-, L- och C-laster upp till 400 W, med förbehåll för ventilationsförhållanden.

Automatisk avkänning av last typ och automatisk framkants eller bakkants reglering.

Överensstämmande av EN 6100-6-3:2007 (EMC standard för bostad område, kommersiella och belysnings industriella miljöer) upp till 400 W.

Lågenergilampor och 230V LED-lampor kan ej regleras med dosdimmer EUD61NPS-400 W. (Utan nolla).

Nollgenomgångsbrytning med mjuk PÅ och mjuk AV, för att spara lasten.

Manöverspänning 230 V. Min. last endast 20 W.

Min. ljusstyrkan kan ställas in med den övre inställningsratten: %:☼.**Dimningshastigheten kan ställas in med den nedre inställningsratten dim. speed, detta ställer samtidigt in hastigheten för mjuk PÅ och mjuk AV.**

Korta kontrollkommandon styr av och på, konstant kommando höjer/sänker ljusstyrkan alternativt till min- eller från maxnivå. Avbrott av kommandosignal ändrar riktning på dimningen.

Aktuell ljusstyrka sparas vid frånslag.

Vid strömavbrott sparas kopplingsläget och ljusstyrkenivån och ställs in igen när matningsspänningen kommer tillbaka.

Automatiskt elektroniskt överlast- och temperaturskydd. Om överlast- och temperaturskydd löser ut återställs detta genom att bryta strömmen till dimmern i 1 min. **Dimmern är inkopplad men startar inte eller ger fullt ljus vid start och kan inte regleras,** återställ då dimmern genom att bryta strömmen i 5 sek.**Om strömbrytaren ej kan ersättas med en återfjädrande strömställare finns en separat ingång för styrning via vanlig strömbrytare.** Om aktuell ljusnivå skall regleras, utför man en kort växling på strömställaren när ljuskällan är aktiverad dimmern börjar då att automatiskt dimra ljuset upp och ner. När önskad ljusnivå är uppnådd slår man av strömbrytaren. Dimmern är nu inställd på den nya ljusstyrkan när den slås på igen.**Barnkamarfunktion (endast för återfjädrande tryckknapp):** Om ljuset slås på genom att hålla tryckknappen nedtryckt så startar dimmern på den lägsta ljusstyrkan efter ca. 1 sek. utan att ändra den senast sparade ljusstyrkenivån.**Insomningsfunktion (endast för återfjädrande tryckknapp):** Med en dubbel knapptryckning dimmas ljuset ner från det aktuella dimmerläget till min-ljusstyrkan och slås slutligen av. Det aktuella dimmerläget såväl som min-ljusstyrkan (%:☼) bestämmer neddimningstiden (max. 60 minuter), som därmed kan ställas in efter önskemål. Insomningsfunktionen kan avbrytas när som helst genom att en ny impuls ges. Genom att hålla in tryckknappen stoppas insomningsfunktionen och ljuset dimmas upp.**Utan behov av Nolla. Detta medför enkel installation vid montering bakom befintlig strömbrytare.**L-laster (induktiva laster, t.ex. lindade transformatorer) och C-laster (kapacitiva laster, t.ex. elektroniska transformatorer) får inte blandas. R-laster (resistiva laster t.ex. 230 V glöd- och halogenlampor) kan blandas valfritt. **Mix av laster L+C = INTE ok, R+L och R+C = OK.****Blandning av L- och C-laster är möjligt med tryckdimmer EUD12Z och EUD12D tillsammans med effekthöjare LUD12.**

Teknisk data sida B16. Kapsling för bruksanvisningar och manualer GBA12 sida Z2.

Universell Tryckdimmer
EUD61NPS-400W

Utan Nolla. Utgång MOSFET 400W.
"Standby" förbrukning endast 0,5 watt.
Styrångar både för återfjädrande samt vanlig strömbrytare.

Enhet för inbyggnad.
Längd 45mm, bredd 55mm, djup 18mm.

Universell dimmer för R-, L- och C-laster upp till 400W, med förbehåll för ventilationsförhållanden. Automatisk avkänning av last typ och automatisk framkants eller bakkants reglering.

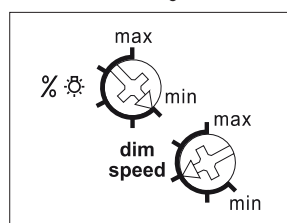
Överensstämmande av EN 61000-6-3:2007 (EMC standard för bostad, kommersiella och industriella belysnings miljöer) upp till 400W.

Lågenergilampor (ESL) och LED lampor kan ej regleras med dosdimmer EUD61NPS-400W. (Utan Nolla).

Styrspänning 230V. Min. last endast 20W.

Nollgenomgångsbrytning med mjuk PÅ och mjuk AV, för att spara lasten.

Funktionsinställning

Min. ljusstyrkan kan ställas in med % ☀.

Dimningshastigheten kan ställas in med dim. speed, detta ställer samtidigt in hastigheten för mjuk PÅ och mjuk AV.

Korta kontrollkommandon styr av och på, konstant kommando höjer/sänker ljusstyrkan alternativt till min- eller från maxnivå.

Avbrott av kommandosignal ändrar riktning på dimmningen.

Aktuell ljusstyrka sparas vid frånslag.

Vid strömavbrott sparas kopplingsläget och ljusstyrkenivån och ställs in igen när matningsspänningen kommer tillbaka.

Automatiskt elektroniskt överlast- och temperaturskydd. Om överlast- och temperaturskydd löser ut återställs detta genom att bryta strömmen till dimmern i 1 min. **Dimmern är inkopplad men startar inte eller ger fullt ljus vid start och kan inte regleras,** återställ då dimmern genom att bryta strömmen i 5 sec.

Om strömbrytaren ej kan ersättas med en återfjädrande tryckknapp finns en separat ingång för styrning via normal strömbrytare.

Om aktuell ljusnivå skall regleras, utför man en kort växling på strömbrytaren när ljuskällan är aktiverad dimmern börjar då att automatiskt dimmra ljuset upp och ner. När önskad ljusnivå är uppnådd slår man av strömbrytaren. Dimmern är nu inställd på den nya ljusstyrkan när den slås på igen.

Med speciell brytningsfunktion för barnrum (endast vid styrning via återfjädrande tryckknapp): Om ljuset slås på genom att hålla tryckknappen nedtryckt så startar dimmern på den lägsta ljusstyrkan efter ca. 1 sek. utan att ändra den senast sparade ljusstyrkenivån.

Insomningsfunktion (endast vid styrning via återfjädrande tryckknapp): Med en dubbel knapptryckning dimmas ljuset ner från det aktuella dimmerläget till min-ljusstyrkan och slås slutligen av. Det aktuella dimmerläget såväl som min-ljusstyrkan (% ☀) bestämmer

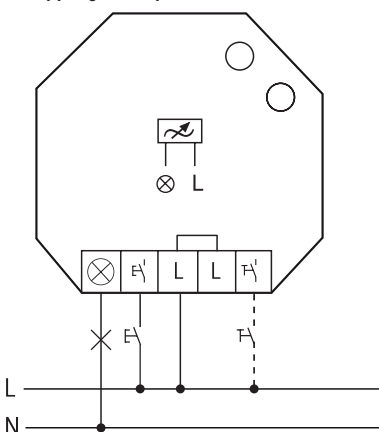
neddimningstiden (max. 60 minuter), som därmed kan ställas in efter önskemål. Insomningsfunktionen kan avbrytas när som helst genom att en ny impuls ges. Genom att hålla in tryckknappen stoppas insomningsfunktionen och ljuset dimmas upp.

Utan behov av Nolla. Detta medför enkel installation vid montering bakom befintlig strömbrytare.

L-laster (induktiva laster, t.ex. lindade transformatorer) och C-laster (kapacitiva laster, t.ex. elektroniska transformatorer) får inte blandas. R-laster (resistiva laster t.ex. 230V glöd- och halogenlampor) kan blandas valfritt. Mix av laster L+C = INTE ok, R+L och R+C = OK.

Blandning av L- och C-laster är möjligt med tryckdimmer **EUD12Z** och **EUD12M** tillsammans med effekthöjare **LUD12**.

Inkopplingsexempel

Styrning genom strömbrytare eller återfjädrande tryckknapp.

E^1 = Anslutning för impulsströmbrytare eller återfjädrande tryckknapp
 F^1 = Anslutning för strömbrytare

Teknisk data

Glöd- och Halogenlampor 230V (R)	upp till 400W ¹⁾
Induktiva transformatorer (L)	upp till 400W ^{1) 2)}
Elektroniska transformatorer (C)	upp till 400W ^{1) 2)}
Omgivningstemperatur max./min.	+50°C/-20°C ³⁾
Effektförbrukning (aktiv effekt)	0,5W

¹⁾ Bryteffekten är beroende av ventilationsförhållandena.

²⁾ Max två induktiva (konventionella) transformatorer får lov att användas på varje dimmer. Transformatorerna ska dessutom vara av samma fabrikat och tomgång på sekundärsidan är ej tillåten. Det finns då risk för att dimmern förstörs! Därför är lastfrånkoppling på sekundärsidan inte tillåten.

³⁾ Påverkar den maximala brytförmågan.

Varning!

Montage och inkoppling av denna elektriska apparat får endast göras av behörig elektriker! Annars finns risk för brand eller elektriskt stöt!

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

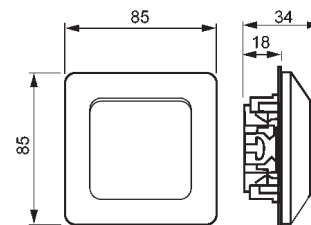
1066U4

Namn: **Strömställare**
Strömställare, trapp, utan klor
Jussi
Typ: 1066U4
EAN: 6418677307522
E-nr: 1815022
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16AX
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

1065U2

Namn: **Strömställare**
Strömställare kron
Jussi
Typ: 1065U2
EAN: 6418677301896
E-nr: 1815016
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16AX
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP21

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

10.4.2015

2064SRW-500

Namn: **Vägguttag**
Perilexuttag, infällt
Perilex
Typ: 2064SRW-500
EAN: 6418677305627
E-nr: 2408010
Förpackning: 10/50
Enhet: st

Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

1.3.2012

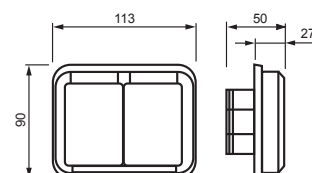
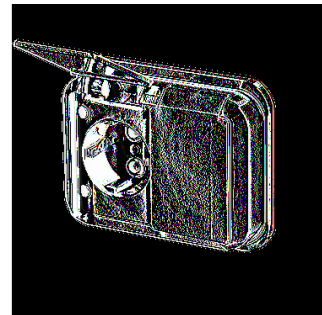
302EUG

Namn: **Vägguttag**
Kapslat vägguttag, 2-vägs, jordat, snabbanslutning, infällt
Kosti
Typ: 302EUG
EAN: 6418677331398
E-nr: 1818130
Förpackning: 10/100
Enhet: st

Tekniska uppgifter

Märkström (A): 16A
Nominell spänning (V): 250V
Skyddsklass: IP44

Plus ladduttag USB fv

[Se större bild](#)**Artikelnr.: 5106401****Tillv.art.nr** EKO05251

Plus ladduttag USB för montage i
apparatdosa, 2-vägs fjällvit

[Logga in för att kontrollera priser och
lagersaldo.](#)

Kvt **st** Mi
Mt

[Lägg i kun](#)

[Lägg till i jc](#)

[Specifikation](#)

[Saldo i butik](#)

Benämning	Plus ladduttag USB fv
Färg	Vit
Förlängd ansvarstid enligt ALEM-09	J
Omfattas av REACH -direktivet	N
Vikt kg	0
Rabattgrupp	51AI
Lista	51

Typ	EKO05251
Serie	PLUS
Höjd	86mm
Beskrivning	PLUS ladduttag USB
Bredd	86mm
Djup	43mm

Produktbeskrivning

2xUSB ladduttag, PLUS

USB-ladduttag för infällt montage i vanlig apparatdosa eller för utanpåliggande montage i förhöjningsram. Kan ladda en eller två apparater samtidigt. Laddström 2x700mA eller Nätspänning: 230VAC, 50/60Hz. Sek spänning: 5V=(+/-5%).

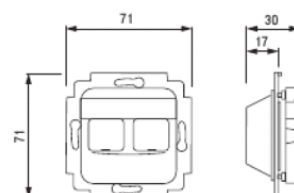
Power and productivity
for a better world™

PRODUKTBLAD

15.6.2011

FOT5000

Namn: **Fästram**
Fästram, Jussi, för 2xKeystone modularuttag
Jussi
Typ: FOT5000
EAN: 6410072040509
E-nr: 5100863
Förpackning: 20/200
Enhet: st

2.2 TV, telefon och dator

Det finns ett avtal mellan din bostadsrättsförening och Telia om installation av bredband i din bostad. Bredbandsnätet består av en så kallad Triple Play-funktion som levererar Digital-tv, telefon och Internetanslutning.

Följande ingår:

- Bredbandstelefon och telefonfördelare.
- Internetanslutning med en hastighet på 50/8-100/10 Mbit per sekund.
- TV-abonnemang "Lagom" ingår.
- 1 st Telia Digital-tv box, tillhör förening/fastighetsägare.
- 1 st Bredbandswitch som även stödjer trådlöst internet, tillhör förening/fastighetsägare.

Du som boende kan beställa högre hastigheter på internet, du kan beställa fler TV-kanaler/TV-paket samt tjänster på din bredbandstelefon.

Se www.telia.se/fiber för aktuellt erbjudande och priser för privathushåll.

IT-skåp

I de flesta bostäderna är IT-skåpet placerat i klädkammaren eller i hallen bredvid el-centralen. I IT-skåpet finns en panel med numrerade uttag, en så kallad patchpanel. I din patchpanel bestämmer du själv vilken funktion nätverksuttagen i respektive rum ska ha.

När du flyttar in är vissa uttag i sovrum, vardagsrum och kök redan aktiverade enligt information på insidan av IT-skåpet, men du kan alltså flytta och ändra fritt till andra uttag.

Bredbandsswitchen (Gateway) kan även fungera som trådlös router. Eftersom anslutningen är trådlös påverkas signalstyrkan av omgivningen. Du kan uppleva att du ibland tappar din trådlösa anslutning, eller att du inte har någon av olika anledningar. När många i samma lägenhet/hushåll är anslutna samtidigt kan hastigheten försämrast när ni surfar eller laddar filer.

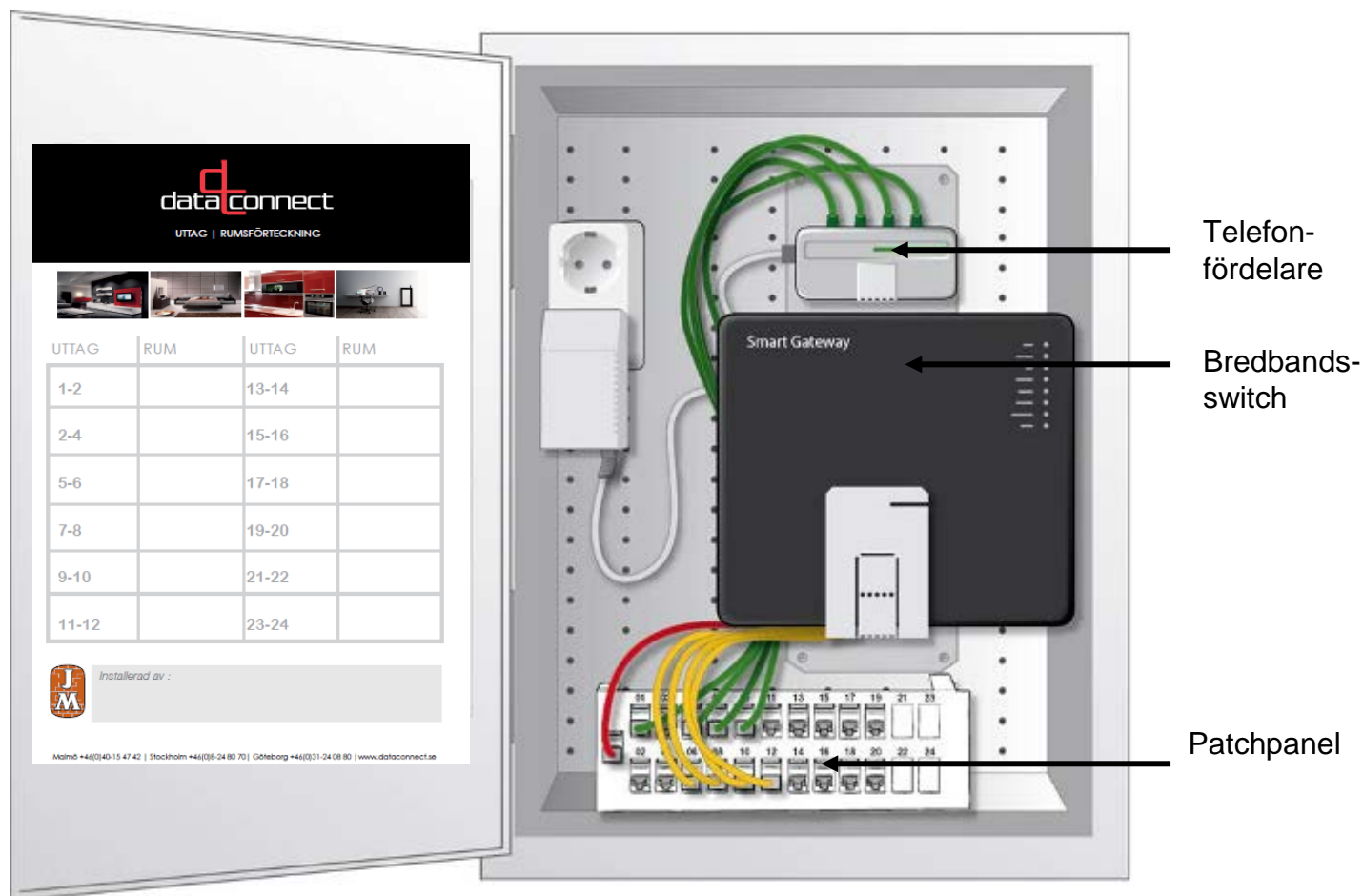
Den trådlösa uppkopplingen påverkas av yttre faktorer. Nedan finns några tips på hur du kan förbättra ditt trådlösa nätverk:

- Avståndet mellan router och dator. Ju längre avstånd desto svagare blir signalstyrkan, och därmed hastigheten.
- Betongväggar, sten eller metall kan försämra den trådlösa signalstyrkan. Testa att flytta utrustningen närmare routern och se om det sker förändring.
- Ha inte andra elektriska produkter såsom tv, radio och trådlösa telefoner i närheten av bredbandsswitchen/"routern", eftersom signalstyrkan för ditt trådlösa nätverk kan då påverkas
- Installera ytterligare en bredbandsswitch/"router" i ett rum närmare den plats där du vill ha trådlös anslutning, den fungerar som en förstärkare.

Du är välkommen att kontakta Telia Support 90 200 för hjälp med felsökning och support.

Se vidare instruktioner från Telia.

Exempel, IT-skåp

Följande färger gäller för kablarna i IT-skåpet:

Telefon:

Grönt uttag Bredbandsswitch

TV och dator:

Gult uttag Bredbandsswitch

Innkommande fiber:

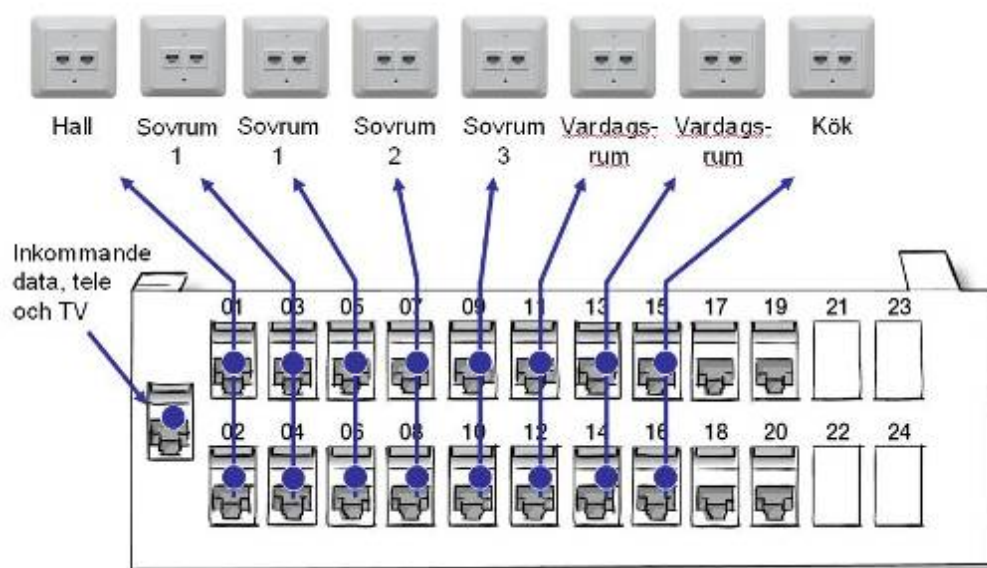
Rött uttag Bredbandsswitch (ska inte flyttas)

Begreppsförklaring IT-skåp

Cat5e-kabel	"Kategori 5e kabel" är en standardiserad kopparkabel för nätverksöverföring. Kabeln förmedlar exempelvis digital-TV-, bredbandstelefon- och datasignaler i ett nätverk.
Digitalbox	Omvandlar den digitala TV-signalen till en analog signal. Digitalboxen behövs för att analoga TV-apparater ska kunna visa digitala signaler. Digitalboxen är tillverkad för Telias TV-tjänster. En digitalbox från andra leverantörer (exempelvis ComHem, Boxer, Viasat eller digitalbox inbyggd i TV) går ej att använda. Varje TV-apparat måste ha en egen digitalbox.
Media och Triple-play	Begreppet "media" innebär i detta sammanhang: TV, telefon och dator, vilket även kallas Triple-play.
Patchpanel (korskopplingspanel)	En kopplingspanel med RJ45-uttag för flexibel uppkoppling av olika media i olika uttag i respektive rum.
Nätverkskabel	En Cat5e-kabel med RJ45-kontakter i var sin ände. Kabeln används i patchpanelen för att förbinda inkommande media med önskat uttag. Samma typ av kabel används för att ansluta utrustningen för de tre tjänsterna i respektive rum.
RJ45-uttag	<p>Ett mediauttag som används för anslutning av TV, telefon och Internet. Bilden nedan till vänster visar en uttagslock med 2 st RJ45-uttag. Bilden nedan till höger visar hur kontakten RJ45 på en Cat5e-kabel ser ut.</p>
Telefonfördelare	En fördelare som möjliggör att du kan koppla in upp till fyra telefoner till samma telefonnummer samtidigt.
Bredbandsswitch	Fördelar inkommande signal till TV, telefon och dator. Bredbandsswitchen kan även fungera som en trådlös router. 4 utgångar, gula kablar, för TV eller data.

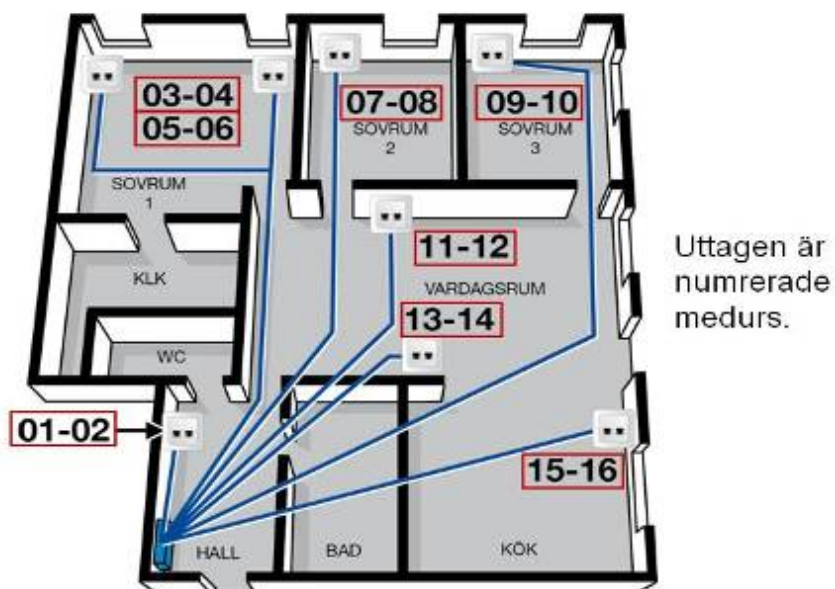
Patchpanelen

De numrerade uttagen på din patchpanel kan till exempel vara placerade enligt nedan.

Genom att exempelvis koppla in nätverkskabeln från det gula uttaget i Bredbandsswitchen till uttag 09 i patchpanelen får du TV eller internet i ditt multimediauttag med nummer 09 i sovrums 3.

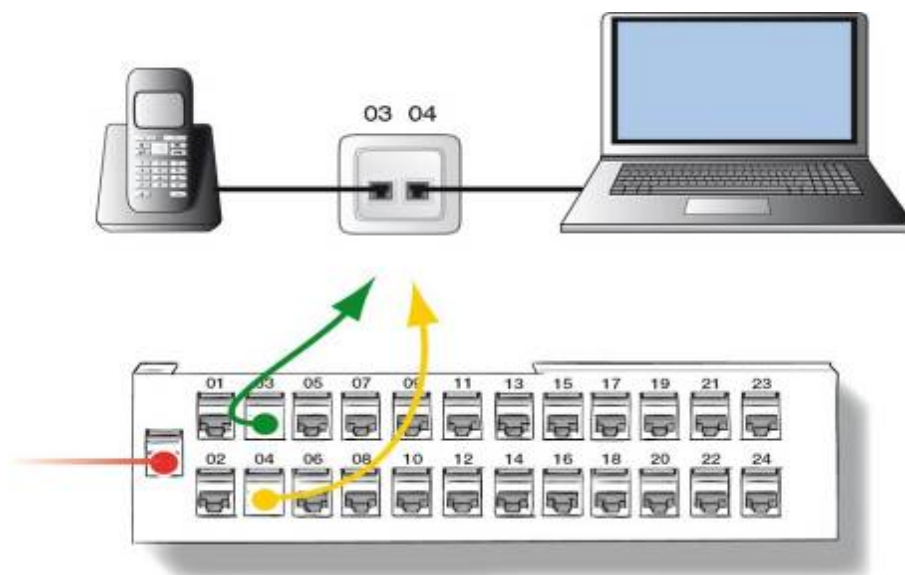
Exempel på numrering av uttag i lägenhet:

Funktionerna kan alltså flyttas ”hur som helst”

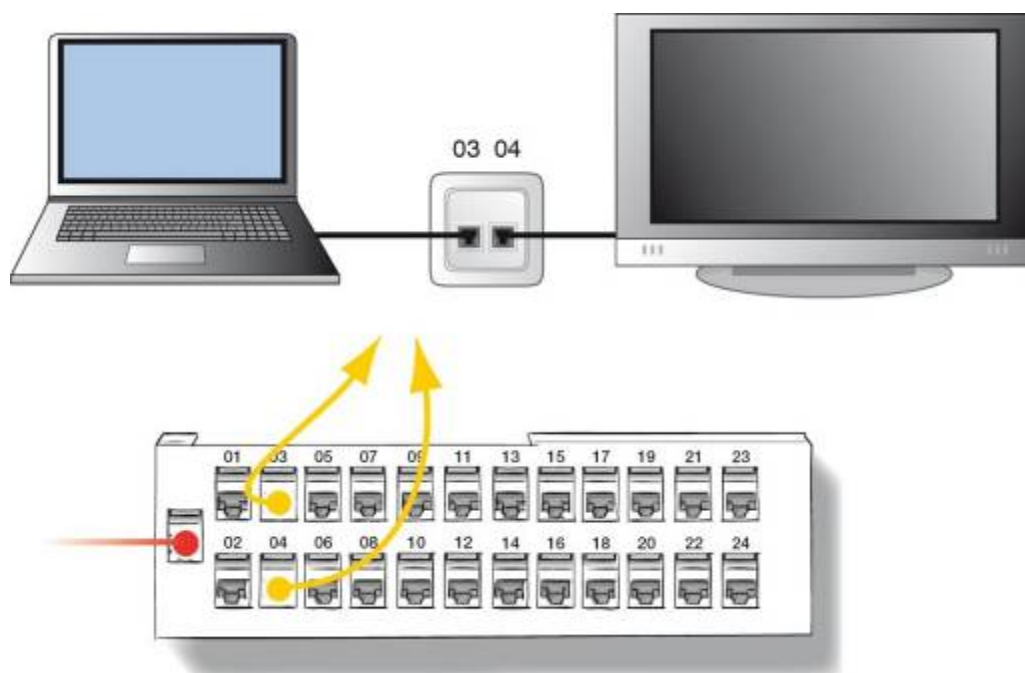

Telefon och en dator kopplat i sovrummets uttag:

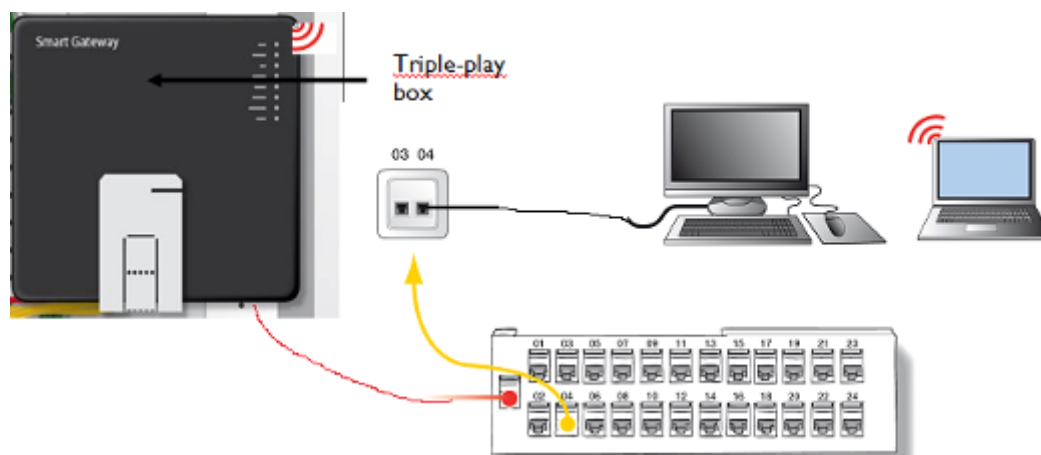
Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, TV eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Dator och TV kopplat till sovrummets uttag:

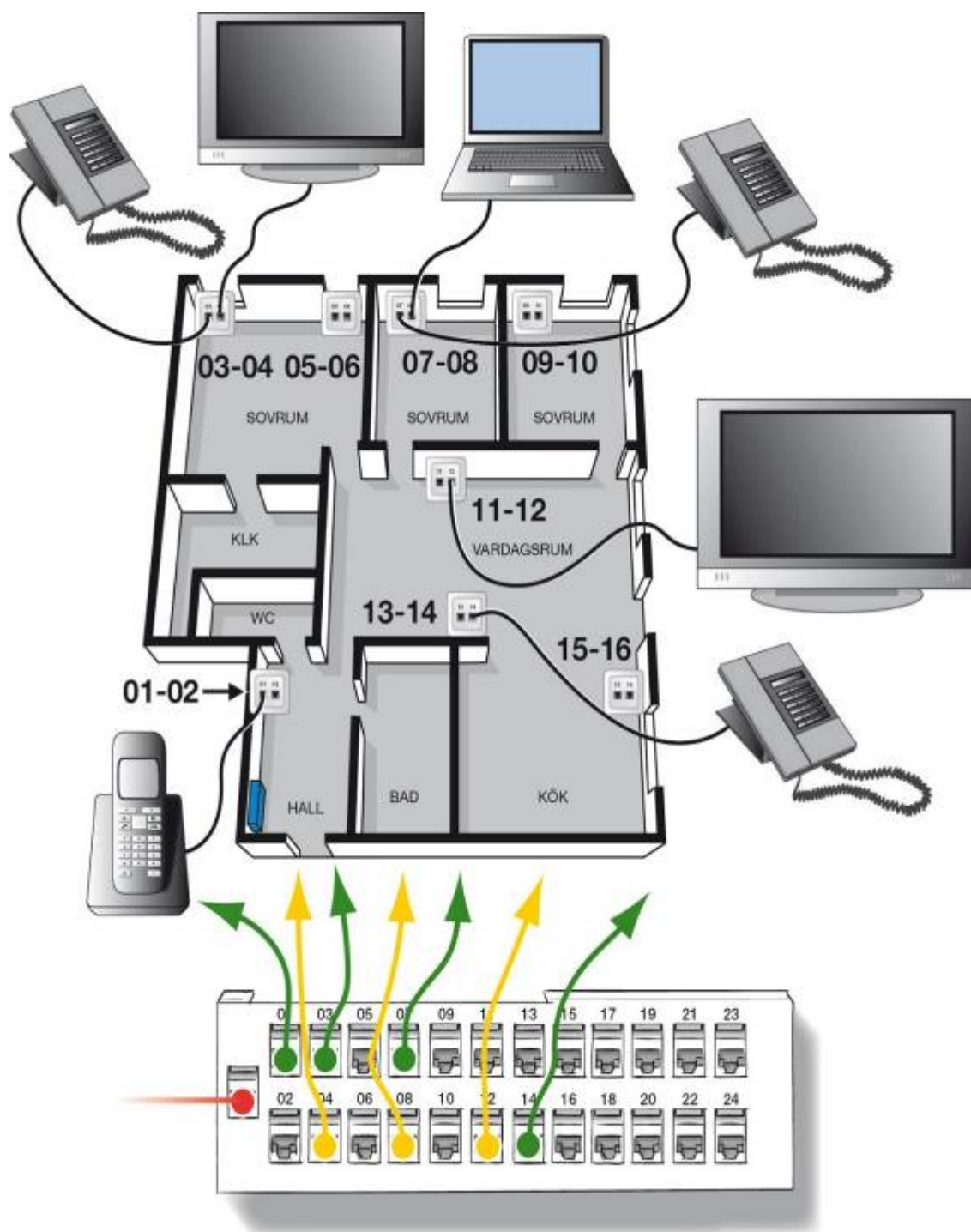

Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, Tv eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

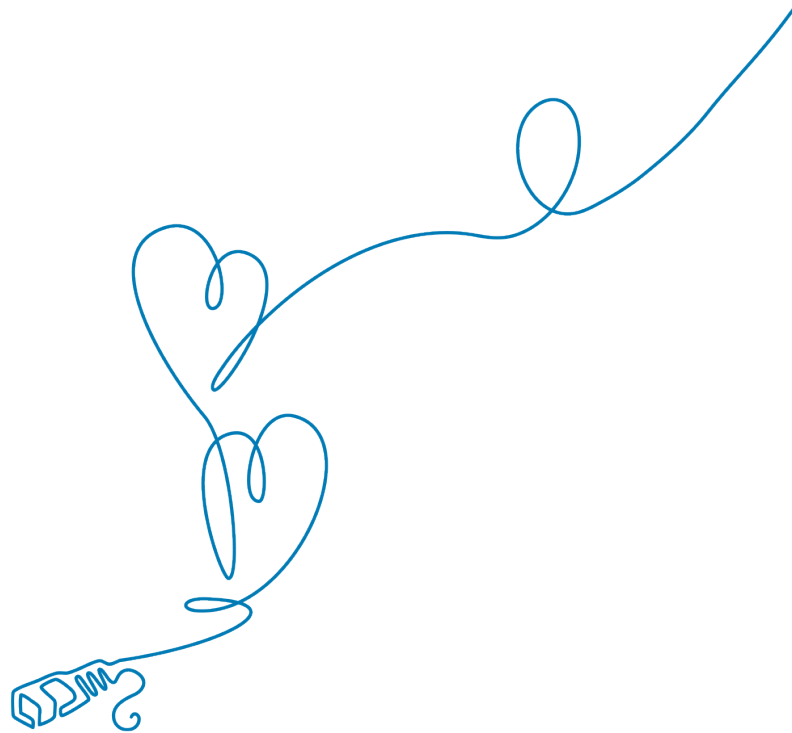
Inkoppling av en dator samt trådlöst internet:

Bostad med två TV-apparater, en dator och fyra telefoner:

Kablarna kopplas i IT-skåpet från bredbandsswitchen. Gult uttag för dator och TV. Grönt uttag för telefoni.

Grattis!

I ditt nätverksuttag i väggen har du tillgång till bredband, tv och telefoni från Telia. Allt i ett – smidigt, eller hur?

Vill du veta mer om respektive produkt kan du besöka vår hemsida på nedan adresser.

För bredband: telia.se/fiber

För tv: telia.se/tv

För telefoni: telia.se/bredbandstelefoni

För beställning, prisuppgift eller support, ring **90 200**.

Du är även välkommen att besöka din närmaste Teliabutik.

Välkommen till ditt nya fiberhus

- information om digital-tv, bredband och telefoni

Du flyttar snart in i ett hus där du får fibertjänster från Telia. Det tycker vi är roligt och vill välkomna dig varmt som kund hos oss. För att dina tjänster ska vara igång den dag du flyttar in vill vi redan nu tipsa om hur du går tillväga.

Gå in på telia.se/bestall för att beställa dina tjänster 3-4 veckor innan du flyttar in i din nya bostad. Tipsen här nedan beskriver i korthet vad du behöver göra för att komma igång med dina tjänster.

- Om du har ett befintligt telefonnummer som du vill flytta med till din nya adress anger du det när du gör din beställning. Du fyller i vilket nummer som ska flyttas, vi hjälper till med resten. Telefonen fungerar från och med det datum du anger vid beställningen.
- När du är på plats i nya bostaden kopplar du in datorn och öppnar webbläsaren, till exempel Internet Explorer. Då kommer du automatiskt och direkt till en sida på internet som steg för steg beskriver hur du registrerar dig. När du är klar är det bara att börja surfa.
- Dina personliga tv-koder får du hemskickade efter att du gjort din beställning. Koppla in digitalboxen till tv:n, mata in koderna och du kan titta på tv direkt. Du hittar även dina tv-koder på telia.se/minasidor

Behöver du hjälp med installationen?

Då kan du få hjälp av våra duktiga tekniker med att koppla in din tv, dator och telefon. Boka en tid via närmaste Teliabutik eller kontakta vår kundtjänst på telefon 020-755 766 för att få ett kostnadsfritt besök av tekniker. Tänk på att ha tv-koder-na till hands vid besöket.

För övriga frågor är du välkommen att besöka en av våra butiker eller ringa vår kundtjänst på samma telefonnummer som ovan.

Mycket nöje!
önskar vi på Telia

Installationsanvisning

välkommen

Bredband

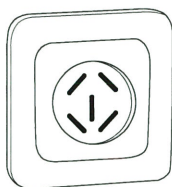
Börja alltid med att koppla in din bredbandsutrustning först. Använd kablarna du fått med i paketet, koppla in dem utan eventuella förlängningskablar. Om du redan har bredband inkopplat kan du gå direkt till den tjänst du beställt.

Hjälp oss att bli bättre

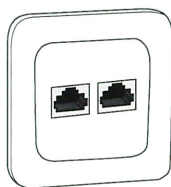
Vi försöker förbättra våra installationshandböcker. Vad tyckte du om denna? Hjälp oss hjälpa andra att installera, lämna dina åsikter till telia-handbok@telia.se

1

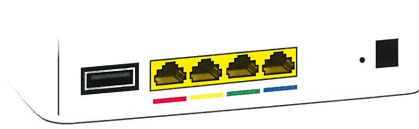
Koppla in din bredbandsutrustning i ditt första jack/nätverksuttag, det kan till exempel se ut som något av de här.

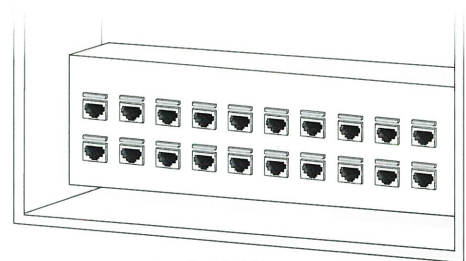
Telejack

Nätverksuttag

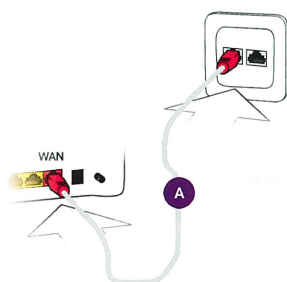
Bredbandsswitch

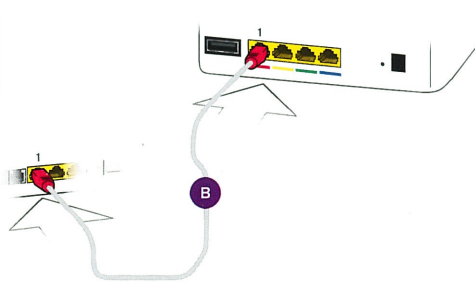
Bredbandsskåp

2

För bredband via fiber: Koppla in nätverkskabeln mellan ditt första uttag och WAN-uttaget på din bredbandsutrustning **A**. Om du har en bredbandsswitch som första uttag, kopplar du nätverkskabeln från bredbandsswitchens uttag 1 till bredbandsutrustningens uttag 1 **B**.

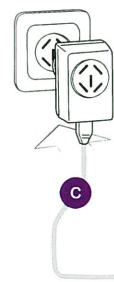

A

B

För bredband via telejacket: Sätt in delningsdosan i telejacket och koppla kablarna till uttagen med samma färg på din bredbandsutrustning som **C** eller **D**.

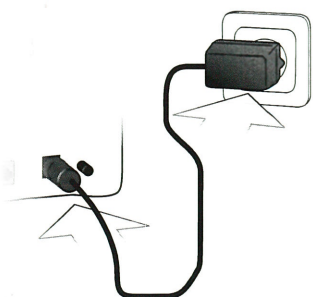
C

D

3

Koppla in din bredbandsutrustning i ett eluttag.

4

Har du en Telia Smart som bredbandsutrustning finns ett nätverksnamn (**Network name**) och ett lösenord (**Wireless key**) på den, som du kan använda för att surfa trådlöst. I kontrollpanelen på din dator hittar du Nätverksinställningar, här finns en lista på trådlösa nätverk. Välj det med ditt nätverksnamn och fyll i ditt lösenord.

Om du inte vill eller kan surfa trådlöst kopplar du en nätverkskabel från din dator till uttag 1 på din bredbandsutrustning.

5

Installera Supportassistenten och Säkert surf. Du hittar programvarorna på telia.se/minasidor. Här finns också ditt prenumerationsnummer till Säkert surf.

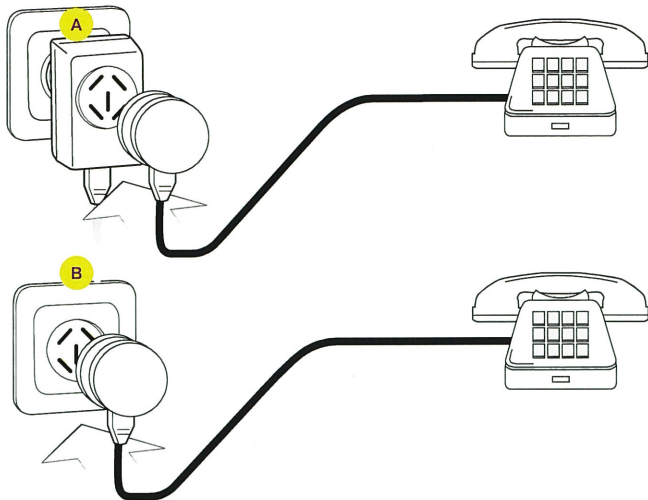

Telefoni

1

Har du bredband via telejacket:

Koppla in dina telefoner ovanpå mellanproppen **A** eller direkt i ett annat telejack **B** än det mellanproppen sitter i.

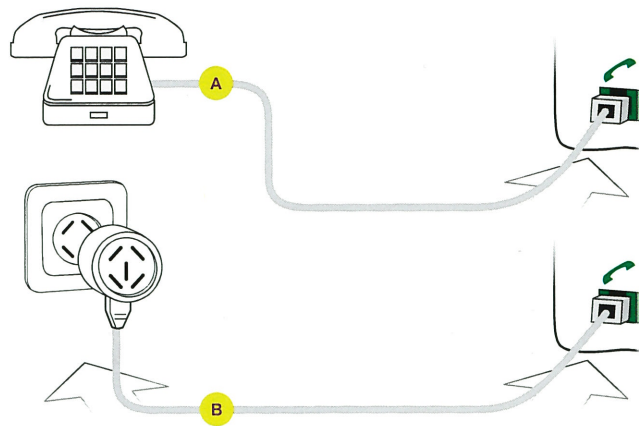

2

Har du bredband via fiber:

A För inkoppling av en telefon: Koppla in telefonen i det gröna uttaget på din bredbandsutrustning.

A För inkoppling av flera telefoner: Sätt in mellanproppen i ditt första telejack och koppla kabeln från mellanproppen till det gröna uttaget på din bredbandsutrustning. Nu fungerar även övriga telejack.

Om du istället vill använda dina vanliga telejack kan du beställa en mellanpropp, kostnadsfritt, på telia.se/kopplatelefon

Digital-tv

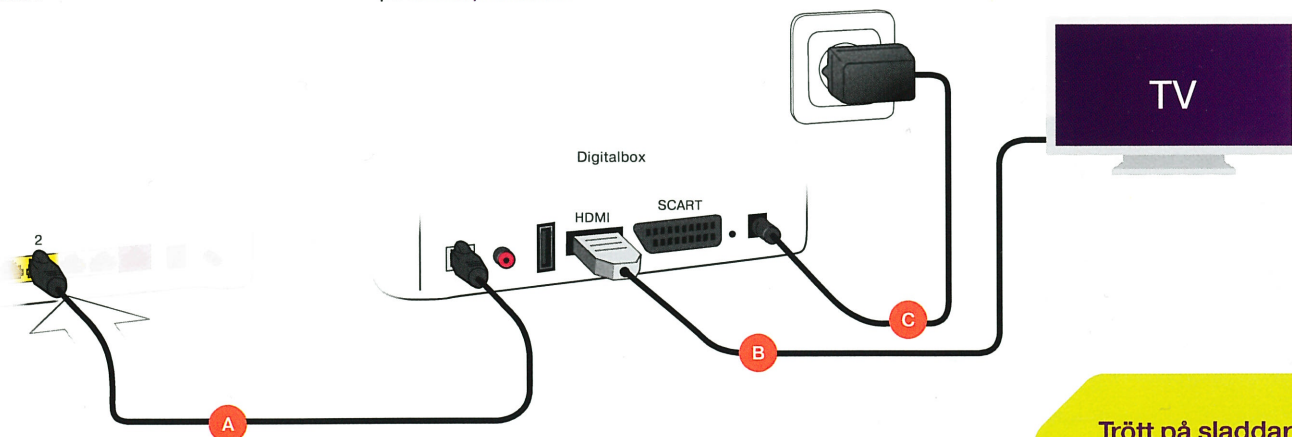
A Koppla nätverkscabeln från uttag 2 på din bredbandsutrustning till din digitalbox.

B Koppla in din digitalbox till ett HDMI-uttag på din tv, om din tv inte har HDMI använd Scart-kabeln.

C Koppla in din digitalbox i ett eluttag, den startar nu upp.

D Skriv in din identifikationskod och kontrollkod, tryck på OK. Du hittar dina koder på telia.se/minasidor

! Tänk på att ställa in din tv på rätt HDMI-källa. Om du till exempel sätter kabeln i HDMI-uttag 2 ska din tv stå på HDMI 2. I handboken för din tv finns mer information om hur du hittar och ställer in HDMI.

Trött på sladdar?
Beställ Trådlös tv på telia.se

Om det inte fungerar?

- Starta om din utrustning genom att dra ur strömkabeln och sätt tillbaka den igen.
- Koppla bort eventuella förlängningskablar eller adapttrar som du ej fått i ditt startpaket.
- Gå igenom stegen igen, är bredbandet inkopplat? Sitter bredbandsutrustningen i första uttaget?
- Du kan få installationshjälp av en tekniker. Läs mer på telia.se/installationshjalp

⚡ Strömavbrott?

Efter ett strömavbrott ska du först starta om din bredbandsutrustning och därefter övrig utrustning.

Får du det fortfarande inte att fungera, har du frågor eller vill beställa något?
Kontakta oss via telia.se/chatt eller ring 90200.

Användarhandbok Fjärrkontrollens funktioner

Rikta fjärrkontrollen mot digitalboxen. Den gröna lampan på digitalboxen blinkar grönt när den tar emot signaler från fjärrkontrollen.

Välj kanal

Använd **sifferknapparna** 0–9 för att välja kanal (eller bläddra mellan kanalerna med hjälp av knapparna CH+ och CH- längst ner till höger på fjärrkontrollen). Du kan också välja kanal genom att trycka på INFO-knappen (nere t.v.) och få upp mini-guiden. Med navigeringsknapparna ser du vilka program som pågår på de andra kanalerna. När du hittat det program du vill se på trycker du OK och växlar då till den kanalen.

Skriv text Använd **sifferknapparna** A–Z för att skriva in text (t.ex. när du söker i tv-guiden). Skriv på samma sätt som när du sms:ar. Vill du skriva två bokstäver från samma knapp i en följd, vänta ett par sekunder mellan varje bokstav så flyttar markören sig själv (eller flytta markören till höger med hjälp av navigeringsknapparnas högerpil innan du ska skriva den andra bokstaven).

Titta på text-tv

Tryck på **TEXT**-knappen för att komma direkt till text-tv. Du kan välja en text-tv-kanal oberoende av vilken kanal du just tittar på – markera bara önskad kanal och tryck sedan OK.

Bläddra i menyer

Använd **navigeringsknapparna** för att bläddra. Använd upp-/ner-pil för att flytta dig uppåt och neråt. Med höger-/vänster-pil kan du växla mellan kolumner.

Till huvudmenyn

Tryck på **MENU**-knappen för att komma till huvudmenyn med tjänster. Välj sedan mellan t.ex. Tv-guide, Video, Programbibliotek, PPV, Telia Nöje, Text-tv, Inställningar eller Om tjänsten.

Få information om det du tittar på

Tryck på **INFO**-knappen för att öppna mini-guiden. Två tryck på INFO ger information om markerat program. Se vad som pågår senare eller på andra kanaler genom att använda navigeringsknapparna.

Höj och sänk volym

Observera att det är ljudet från digitalboxen som påverkas. Om ljudet på din tv är avstängt kan du inte använda digitalboxens fjärrkontroll för att reglera volymen.

Stäng av eller sätt på ljudet.

Färgknappar

Färgknapparnas funktioner beskrivs i användargränssnittet.

Sätt på eller stäng av digitalboxen.

Bekräfta Tryck på **OK** för att bekräfta ett val – t.ex. i menyn eller när du väljer ett program i tv-guiden.

Backa till föregående sida

Tillbaka till tv-bilden / Ta bort grafik

Tryck på **TV/EXIT**-knappen för att snabbt komma tillbaka till tv-läget från en meny, eller för att rensa bort eventuell grafik från bilden när du tittar på hyrfilm eller SVT Play.

Titta på Video eller program från Programbiblioteket

▶|| Spela upp / Pausa

◀◀ / ▶▶

Spola framåt / bakåt. Tryck flera gånger för att öka hastigheten på spolningen.

■ Stoppa den film eller det program du tittar på.

Bläddra mellan kanaler

Använd **programknapparna** CH+ och CH- för att bläddra mellan kanalerna.

Växla mellan två kanaler

Tryck på **blå knapp** för att växla mellan de två senaste kanalerna du har tittat på.

Tv-guiden

Tryck på **gul knapp** för att få en presentation av alla tv-program som visas på dina kanaler.

Användarhandbok Fjärrkontrollens funktioner

Rikta fjärrkontrollen mot digitalboxen. Den gröna lampan på digitalboxen blinkar grönt när den tar emot signaler från fjärrkontrollen.

Välj kanal

Använd **sifferknapparna** 0–9 för att välja kanal (eller bläddra mellan kanalerna med hjälp av knapparna P+ och P- längst ner till höger på fjärrkontrollen). Du kan också välja kanal genom att trycka på INFO-knappen (nere t.v.) och få upp mini-guiden. Med navigeringsknapparna ser du vilka program som pågår på de andra kanalerna. När du hittat det program du vill se på trycker du OK och växlar då till den kanalen.

Skriv text Använd **sifferknapparna** A–Z för att skriva in text (t.ex. när du söker i tv-guiden). Skriv på samma sätt som när du sms:ar. Vill du skriva två bokstäver från samma knapp i en följd, vänta ett par sekunder mellan varje bokstav så flyttar markören sig själv (eller flytta markören till höger med hjälp av navigeringsknapparnas högerpil innan du ska skriva den andra bokstaven).

Bläddra i menyer

Använd navigeringsknapparna för att bläddra. Använd upp-/ner-pil för att flytta dig uppåt och neråt. Med höger-/vänster-pil kan du växla mellan kolumner.

Bekräfta Tryck på **OK** för att bekräfta ett val – t.ex. i menyn eller när du väljer ett program i tv-guiden.

Backa till föregående sida

Få information om det du tittar på

Tryck på **INFO-knappen** för att öppna mini-guiden. Två tryck på INFO ger information om markerat program. Se vad som pågår senare eller på andra kanaler genom att använda navigeringsknapparna.

Titta på text-tv

Tryck på **TEXT-knappen** för att komma direkt till text-tv. Du kan välja en text-tv-kanal oberoende av vilken kanal du just tittar på – markera bara önskad kanal och tryck sedan OK.

Tillbaka till tv-bilden

Tryck på **TV/EXIT-knappen** rensar bort eventuella menyer från tv-bilden.

Färgknappar

Färgknapparnas funktioner beskrivs i användargränssnittet.

Tv-guiden

Tryck på **gul knapp** för att få en presentation av alla tv-program som visas på dina kanaler.

Sätt på eller stäng av digitalboxen.

Stäng av eller sätt på ljudet.

Höj och sänk volym

Observera att det är ljudet från digitalboxen som påverkas. Om ljudet på din tv är avstängt kan du inte använda digitalboxens fjärrkontroll för att reglera volymen.

Till huvudmenyn

Tryck på **MENU-knappen** för att komma till huvudmenyn med tjänster. Välj sedan mellan t.ex. Tv-guide, Video, Programbibliotek, PPV, Inställningar, Telia Nöje, Text-tv, Inspelningar, eller Om tjänsten.

Hyra video

Tryck på **VIDEO-knappen** för att komma direkt till videobutiken. Här kan du även se trailers och få information om filmen du vill hyra.

Spela in

Använd **REC-knapp** när du vill spela in ett tv-program.

Få hjälp

Tryck på **?-knappen** för att läsa "användarhandboken".

Bläddra mellan kanaler

Använd **programknapparna** P+ och P- för att bläddra mellan kanalerna.

Dubbelpilar

Använd knapparna **◀** och **▶** för att hoppa fram eller tillbaka ca 10 minuter.

Titta på Video eller program från Programbiblioteket

▶ || Spela upp / Pausa

◀◀ / ▶▶

Spola framåt / bakåt. Tryck flera gånger för att öka hastigheten på spolningen.

■ Stoppa den film eller det program du tittar på.

Knapparna kan även användas för uppspelning av egna inspelningar och Time shift.

Växla mellan två kanaler

Tryck på **blå knapp** för att växla mellan de två senaste kanalerna du har tittat på.

2.3 Komfortelgolvvärme i våtrum

Komfortelgolvvärme är ett inredningsval och ingår ej som original i lägenheterna.

Komfortelgolvvärmen är avsedd för att klinkergolvet inte ska upplevas kallt men är inte avsett som en värmekälla. Bostadens uppvärmningsbehov tillgodoses via radiatorer.

Termostaten är förprogrammerad med följande drifttider:

Måndag – fredag kl. 05.00 – 08.30; 15:00 – 23:00

Lördag – söndag kl. 05:00 - 23:00

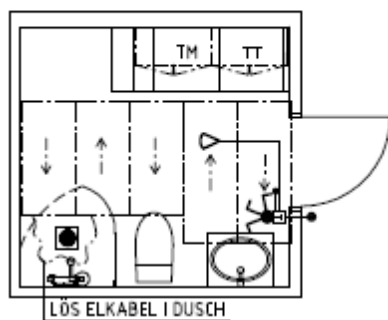
Observera att temperaturen på golvet av medicinska skäl inte får överstiga 26°C. Mer utförliga skötselanvisningar till komfortelgolvvärmen finner du i leverantörernas anvisningar.

Om tillval har gjorts av komfortelgolvvärme så är värmematta installerad i golv i badrum. Då gäller följande:

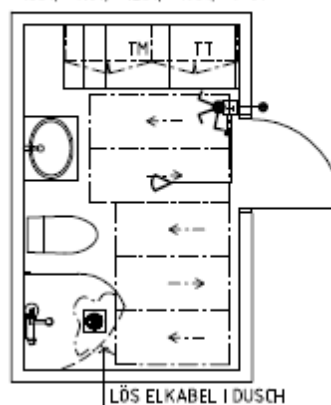
- Golvgivaren som ligger ca 20 cm ut i golvet rakt nedanför termostaten får inte övertäckas med mattor och dylikt.
- Det är inte tillåtet att spika, skruva eller borra i golvet på grund av risken för kortslutning av värmemattans ledare.
- Fasta inredningar t.ex. bokhyllor, garderober och liknande, får ej monteras där värmematta är installerad, då det kan förorsaka överhettning av golvet.
- Mattor ska undvikas då kabeln kan bli överhettad och brinna av

FÖRLÄGGNING AV VÄRMEMATTA I BADRUM OM TILLVAL KOMFORTELGOLVVÄRME GJORTS

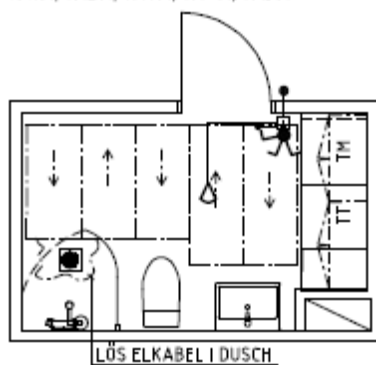
BAD/TVÄTT TYP SG1AS
LÄGENHET:
21102, 21202, 21302
41002, 41102, 41202, 41302

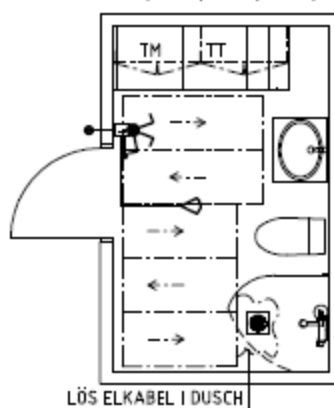
BAD/TVÄTT TYP SG2AS UTAN SCHAKT
LÄGENHET:
21001, 21101, 21201, 21301, 21401
41001, 41101, 41201, 41301, 41401

BAD/TVÄTT TYP SG2A MED SCHAKT
LÄGENHET:
161101, 161201, 161301, 161401, 161501

BAD/TVÄTT TYP SG2A UTAN SCHAKT
LÄGENHET:
21002, 21103, 21203, 21303, 21402
41003, 41103, 41203, 41303, 41402

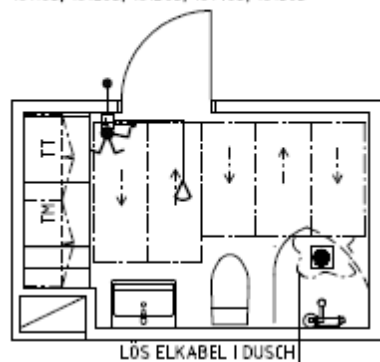

BAD/TVÄTT TYP SG2AS MED SCHAKT

LÄGENHET:

161001, 161102, 161202, 161302, 161402, 161502

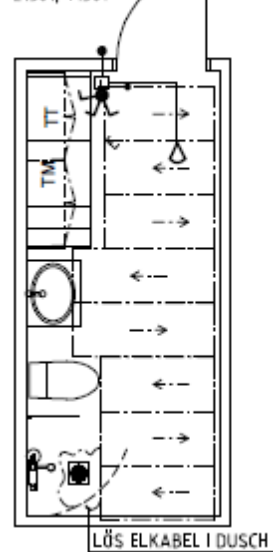
161103, 161203, 161303, 161403, 161503

BAD/TVÄTT TYP SG3A

LÄGENHET:

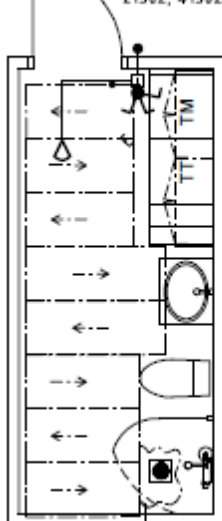
21501, 41501

BAD/TVÄTT TYP SG3AS

LÄGENHET:

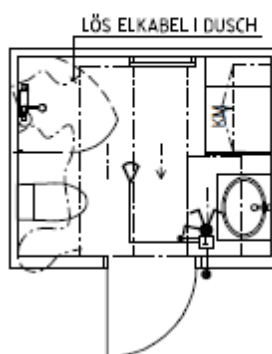
21502, 41502

WC/DUSCH

LÄGENHET:

161001

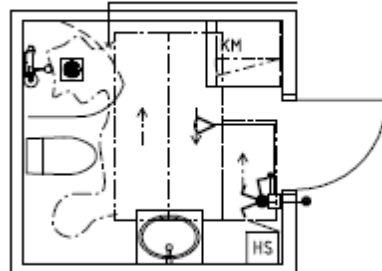

WC/DUSCH TYP SG6A

LÄGENHET:

161002

LÖS ELKABEL I DUSCH

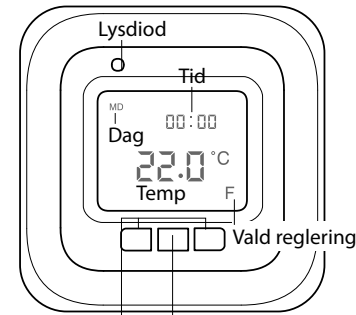
Snabbguide EB-Therm 355

Kom igång fort och lätt! Här får du en guide till de viktigaste funktionerna och inställningarna, en introduktion till energisparprogrammen och en översikt av menysystemet.

Läs alltid hela manualen för fullständig produktinformation.

Kom igång med EB-Therm

Så här ser displayen ut vid första uppstarten.

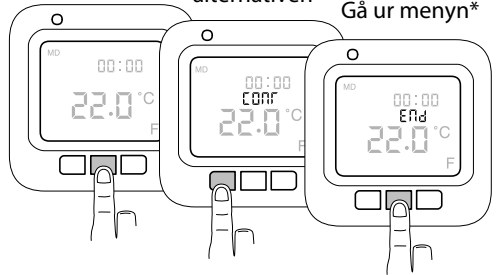
Piltangenter [▲▼] Valknapp [●]

Använda menyn

Starta menyn

Bläddra bland alternativen

Gå ur menyn*

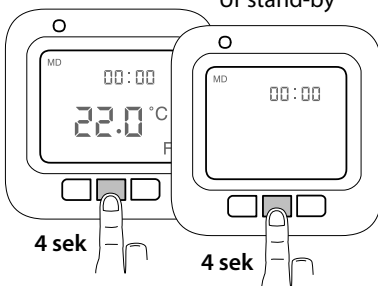

*Alt. vänta 30 sek för att gå ur automatiskt.

Stänga av och sätta på

Till stand-by*

Ur stand-by

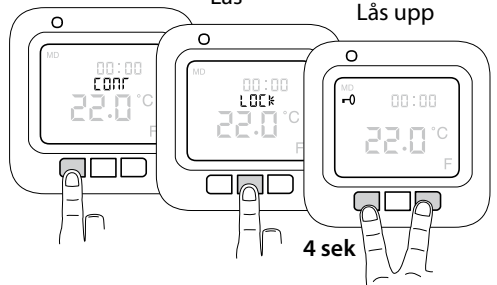
*Värmen regleras inte. Klockan går och programmeringen sparas i minnet.

Låsa knappsatsen

Bläddra

Lås

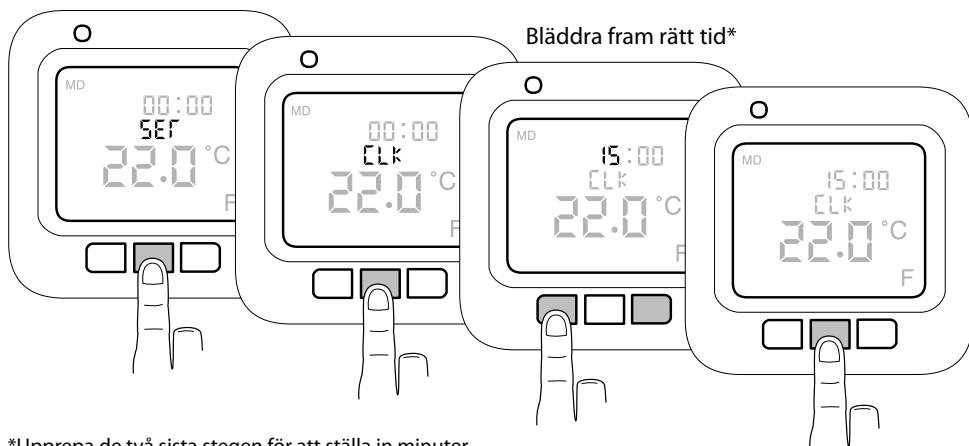
Lås upp

Grundinställningar

Tid och datum

För att kunna använda alla funktioner behöver du först ställa in tid och datum.

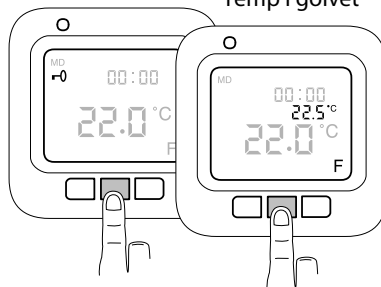
*Upprepa de två sista stegen för att ställa in minuter, dag, månad och år. Rätt veckodag ställs in automatiskt.

Önskad temperatur

Visa faktisk temperatur

Lås först knappar Temp i golvet*

*Om termostaten är inställd på *Golvtermostat*. Annars visas aktuell temperatur i rummet (R).

Mer om temperatur EB-Therm 355 kan reglera temperaturen på tre olika sätt, golvtermostat, rumstermostat eller rums- och golvtermostat. På så sätt kan både komforttemperatur och eventuella temperaturkrav på golvmaterial kombineras. Om golvgivaren är inkopplad när termostaten slås på för första gången, väljs *golvtermostat* automatiskt. *Rumstermostat* kan ej väljas när golvgivaren är inkopplad. *Rums- och golvtermostat* ska användas i rum med trägolv och i rum med stora fönster som utsätts för solinstrålning. Läs mer om regleringsfunktionerna och hur du ställer in dem i manualen. Du kan alltid se aktuell temperatur genom att följa beskrivningen ovan.

Energisparprogram

Spara energi smart och enkelt! Med programmen anpassas uppvärmningen till ditt faktiska behov och värmen sänks när den inte behövs. Det finns fyra programalternativ:

Förinställt för kontorsmiljö

Förinställt för hemmiljö

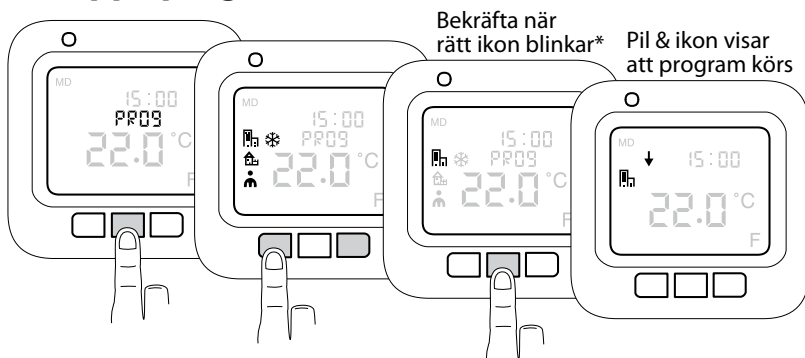

Programmera dina egna personliga inställningar

Frostskydd för lokaler som står tomma lång tid

Starta/stoppa program

*Stoppa program: Bekräfta när ingen ikon blinkar.

Programmera personliga inställningar

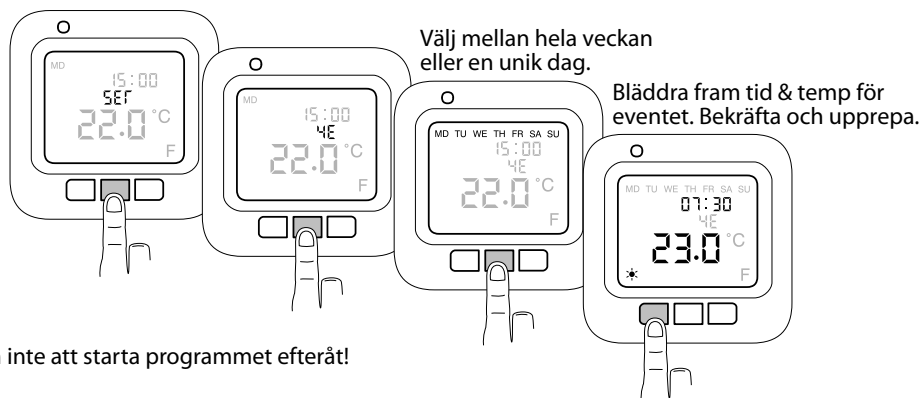
Skräddarsy uppvärmningen efter dina egna behov! Du har möjlighet att programmera tid och temp för fyra event varje dag; *vakna* *borta* *hemma* och *natt* . Ett exempel:

Familjen vaknar varmt och behagligt 07:30. *Eventet vakna* programmeras: 23 °C kl 07:30.

De går hemifrån och värmen kan sänkas. *Borta* programmeras: 17 °C kl 09:30.

Familjen kommer tillbaka 17:00 till ett varmt hem. *Hemma* programmeras: 21,5 °C kl 17:00.

På natten är ett svalt klimat bra både för miljön och sömnen. *Natt* programmeras: 18 °C kl 22:30.

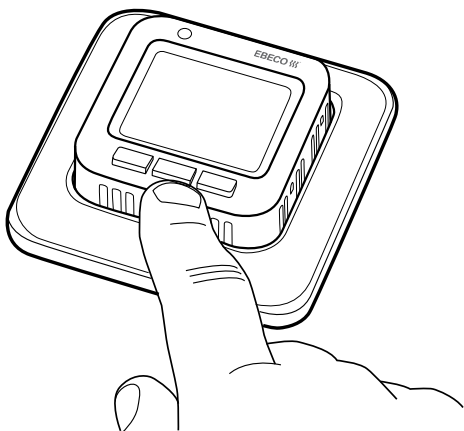
Glöm inte att starta programmet efteråt!

Sitemap över menyn

Så här är menyn i EB-Therm 355 uppbyggd. Här kan du snabbt se var alla funktioner och inställningar finns.

<div>CONT Ställ in displayens kontrast</div> <div>1-8</div>	<div>PROG Starta/stoppa program</div> <div><div> Hemprogram</div><div> Kontorsprogram</div><div> Personligt program</div><div> Frostskyddsprogram</div></div>	<div>UTIL Visa inkopplad tid i %</div> <div>24 HR</div> <div>7 D</div> <div>30 D</div> <div>365 D</div>
<div>SET Diverse inställningar</div> <div><div><div>CLK Ställ in tid och datum.</div><div>S Stäng av och sätt på automatiskt byte till sommartid</div><div>RNF Ställ in hur temperaturen ska regleras. F (golvtermostat) - R (rumstermostat) - R&F</div><div>OH Ställ in temperatur för begränsning av golvgivaren för R&F.</div></div><div><div>FP Stäng av och sätt på frostskyddsprogram.</div><div>4E Ställ in det personliga programmet, tid och temperatur för upp till fyra händelser per dag.</div><div>DISP Ställ in hur tiden visas, 24- eller 12-timmarsformat.</div><div>LED Ställ in styrkan på displayens bakgrundsbelysning.</div></div><div><div>AF Stäng av och sätt på den adaptiva funktionen.</div><div>RST Återställer till fabrikinsällningar och raderar alla personliga inställningar.</div><div>END Avslutar menyn och återgår till grundläge.</div></div></div>		
<div>LOCK Låser knappsatsen</div> <div></div>	<div>END Avslutar menyn</div> <div></div>	

EB-Therm 355

- SE MANUAL EB-Therm 355
- EN MANUAL FOR EB-Therm 355
- NO BRUKSANVISNING EB-Therm 355
- FI KÄYTTÖOHJE EB-Therm 355

Svenska 2

SE

English 30

EN

Norsk 58

NO

Suomi 86

FI

Tack för att du valde Ebeco. Lycka till med användandet av din EB-Therm 355 och golvvärmeanläggning. Vi hoppas att du kommer ha glädje av den i lång tid framöver.

För att garantin ska gälla måste produkten installeras och handhas enligt denna manual. Det är därför väldigt viktigt att du läser manualen. Det gäller både dig som ska installera EB-Therm 355 och dig som ska använda den. Du hittar även information om felsökning samt teknisk data.

Om du har frågor är du naturligtvis alltid välkommen att kontakta Ebeco. Ring 031-707 75 50 eller skicka e-post till support@ebeco.se. Besök gärna ebeco.com för mer information.

Viktigt Golvvärmesystemet är en starkströmsanläggning och skall därför installeras enligt gällande föreskrifter och under överinseende av behörig elinstallatör.

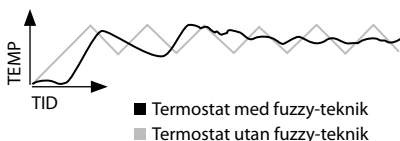
Detta är EB-Therm	4
I förpackningen	5
Installera EB-Therm	6
Komma igång	9
Så fungerar EB-Therm	10
Displayens symboler	17
Så ställer du in EB-Therm	18
Energisparprogram	22
Felsökning	27
Teknisk data	28

Detta är EB-Therm 355

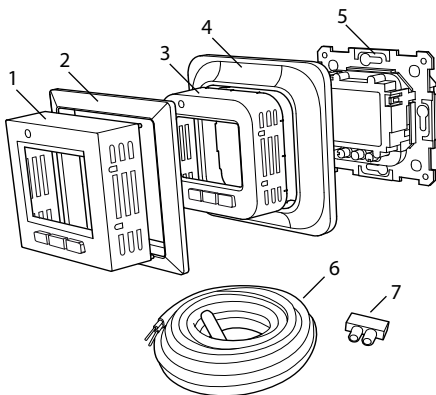
EB-Therm 355 är en mikroprocessorstyrd termostat med LCD-display. Displayen är bakgrundsbelyst och lyser 30 sekunder efter senaste knapptryckningen. Fronten är försedd med en lysdiod och tre manöverknappar.

Det finns ett antal temperatursänkingsprogram att välja mellan för energismart uppvärmning. Dessutom finns möjlighet att anpassa programmeringen helt efter ditt eget värmebehov.

Temperaturreglering sker med hjälp av en algoritm som använder fuzzy-teknik. Tekniken innebär att EB-Therm från start testar och samlar in data och utifrån dessa beräknar när den skall slå till och ifrån. Denna teknik minskar temperatursvängningarna och ger därmed en jämnare temperatur och en lägre energiförbrukning. Temperaturen i golvet svänger mindre än $\pm 0,3$ grader.

I förpackningen

1. Front till Elko, Gira *
2. Adapter till Strömfors ramsystem
3. Front till Eljo Trend, Merten
4. Ram
5. Termostat
6. Golvgivare
7. Kopplingklämma

Manual

Snabbguide

*Front till *Exxact* ingår i våra golvvärmekit.
Kontakta Ebeco om du köpt termostaten
separat, så skickar vi fronten kostnadsfritt.

Installera EB-Therm

Viktigt EB-Therm får *inte* placeras så den utsätts för följande:

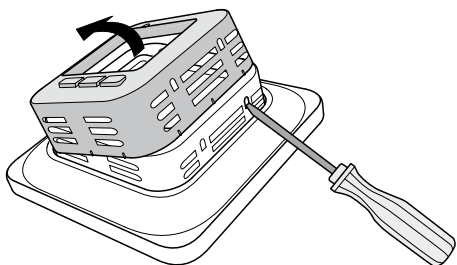
- direkt solljus och luftdrag.
- stora temperaturväxlingar eller hög luftfuktighet.

Golvgivaren monteras i en spiralslang förlagd i golvet. Slangänden ska tätas för att förenkla byte av golvgivare. Alla inkommande rör till apparatdosan måste tätas så att lufttemperaturgivaren inte kan påverkas av drag.

Installation

Montera EB-Therm i standardapparatdosa 65 mm.

1. Se till att dosan ligger i nivå med väggen.
2. Lyft av front och ram genom att trycka in spärrhaken på höger sida med mejsel eller liknande, som på bilden.
3. Anslut el, anslutningsspänning 230 V AC, last samt golvgivarkabel. Förlängning av golvgivarkabeln ska ske starkströmsmässigt. Skyddsledare för

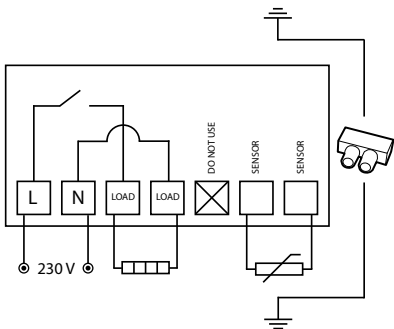

inkommande matning samt för värmekabel ansluts med en kopplingsklämma i dosan. Se kopplingsschema nedan.

4. För in termostaten i apparatdosan och skruva fast med befintliga skruvar.

5. Montera ram och front.

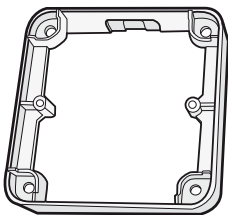
6. Om termostaten monteras i flerfacksram måste de invändiga hörnen i flerfacksramen avlägsnas.

Utanpåliggande montage

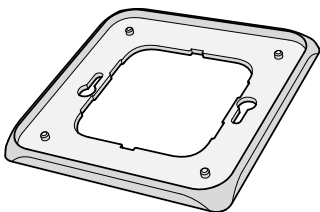
Om infällt montage inte är möjligt, används förhöjningram (E 85 816 69) för utanpåliggande montage. Den medföljer inte EB-Therm 355 utan måste beställas separat.

Skruva fast förhöjningsramen mot väggen. Montera därefter termostaten efter ordinarie anvisning.

Montage med backplate

Om befintlig ram inte skulle täcka hålet används Ebeco Backplate (E 85 816 97). Den medföljer inte EB-Therm 355 utan måste beställas separat.

Komma igång

Efter installation, vänta 2-4 veckor med att starta golvvärmen. Exakt hur länge du behöver vänta beror på vilken typ av golv du har och föreskrifterna för golvspacklet. Öka sedan värmen gradvis.

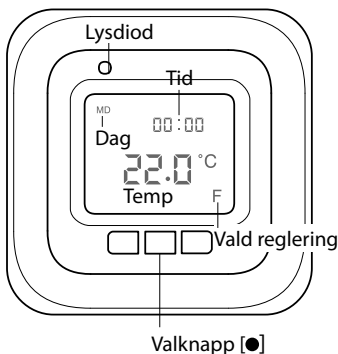
Det finns en snabbguide för att du lätt ska komma igång med EB-Therm 355. Den medföljer i förpackningen. Där beskrivs de viktigaste funktionerna och inställningarna.

För att kunna anpassa golvvärme-systemet maximalt efter ditt eget värmebehov är det viktigt att du läser hela manualen.

Om du har frågor angående användningen av EB-Therm 355 är du naturligtvis alltid välkommen att kontakta Ebeco. Ring 031-707 75 50 eller skicka e-post till support@ebeco.se. Besök gärna ebeco.com för mer information.

Så fungerar EB-Therm

Här beskrivs allt du behöver veta om hur EB-Therm 355 fungerar. För att lära dig hur du gör inställningar efter dina egna behov, läs avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

Display

Du tändar LCD-displayens belysning genom att trycka på valfri knapp. Displayen lyser i 30 sek efter senaste knapptryckning.

När EB-Therm startas första gången visar displayen fabriksinställningarna

som på bilden. Hur du gör personliga inställningar beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

En förklaring till displayens symboler finns i avsnittet *Symboler*.

Använda knapparna

Knapparna används till att höja och sänka temperaturen, och navigera i menyerna.

Du når menyerna genom ett tryck på valknappen [●]. Använd pilarna för att bläddra fram till ett menyalternativ och bekräfta sedan med ● för att välja det. Menysystemet är rullande, alltså kommer du runt i alla undermenyer oavsett vilket håll du bläddrar åt.

Om du vill gå ur en meny, bläddra tills displayen visar END. Tryck sedan på valknappen ●. Du kan också vänta i 30 sek så avslutas menyn automatiskt. Hur du hittar i menyerna beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm*.

Sätta på och stänga av EB-Therm

För att nå stand by-läge, håll in valknappen [●] i 4 sekunder. Återgå till normalläge genom att återigen hålla in ● i 4 sekunder.

I stand by-läge regleras inte värmen. Klockan går som vanligt och inprogrammerade tider och temperaturer finns kvar i minnet.

Lås knappsetsen

För att undvika att någon kommer åt knapparna av misstag, kan knappsetsen avaktiveras. Detta visas med låssymbolen i displayen.

Tryck och bläddra fram till LOCK. Bekräfta med för att låsa.

Lås upp genom att hålla båda pilarna intryckta tills nyckelsymbolen försvunnit.

Temperatur

Visning av faktisk temperatur (ärvärde)

Lås först knappsetsen. Tryck . Belysningen tänds och aktuell temperatur i *golvet* (F) visas med små siffror ovanför den önskade temperaturen. Detta gäller om termostaten är inställd på *Golvtermostat*. Annars visas istället aktuell temperatur i *rummet* (R).

Temperaturen visas i 30 sek efter senaste knapptryckningen.

Tid och datum

Tid kan visas i 12- eller 24-timmars-format. Rätt veckodag räknas fram automatiskt. Kalendern ställer om vid skottår och anpassar sig till sommar-/vintertid. Läs hur du ställer in rätt tid och datum i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Tid och datum*.

Adaptiv funktion

EB-Therm har en funktion som räknar ut när uppvärmningen ska starta för att ge rätt temperatur vid rätt tid. Den är aktiverad vid leverans, men kan stängas av:

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till AF, välj med ●. Bläddra mellan ON/OFF, bekräfta sedan med ●.

Ventilationsläge

Om rumstemperaturen sjunker mer än 3°C under en minut, t.ex. vid vädring, aktiveras ventilationsläget. Då slutar EB-Therm att värma under 15 minuter för att sedan återgå till normalläge. Funktionen är alltid aktiv.

Fördröjning mellan från- och tillslag

För att undvika onödigt slitage på inre komponenter och förlänga termostatens livslängd, finns en inbyggd fördröjning. Om du höjer önskad temperatur så att termostaten slår till, och sedan sänker kort därefter, tar det 30 sek innan den slår från igen.

Inkopplingstid

Termostaten kan visa inkopplingstid i procent för de senaste 24 timmarna och 7/30/365 dygnet.

Tryck ● och bläddra fram till UTIL. Tryck ● för att välja. Displayen visar nu inkopplingstiden i procent för de senaste 24 timmarna. Du kan sedan bläddra mellan inkopplingstiden i procent för de senaste 7/30/365 dygnet.

Lysdiod

Med hjälp av dioden kan du se den aktuella statusen för EB-Therm 355.

Grönt ljus - termostaten är på och golvvärmén är avslagen.

Rött ljus - termostaten är på och golvvärmén är aktiverad.

Blinkande grönt och rött ljus - felindikering. Golvvärmen stängs av. Termostaten visar felmeddelande tills den stängs av. Läs vidare under *Felkoder*.

Inget ljus - termostaten är avstängd eller får ingen ström.

Regleringsfunktioner

EB-Therm 355 kan reglera temperaturen på tre olika sätt. På så sätt kan både komforttemperatur och eventuella temperaturkrav på golvmaterial kombineras. Hur du väljer funktion beskrivs i avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Regleringsfunktioner*.

Golvtermostat - En givare i golvet mäter temperaturen och reglerar värmen därefter. Om golvgivaren är inkopplad när termostaten slås på för första gången, väljs denna funktionen automatiskt. Förinställt värde är 22°C.

Rumstermostat - EB-Therm 355 har två inbyggda givare för att mäta rummets temperatur och reglera värmen. Regleringsfunktionen kan ej väljas när golvgivaren är inkopplad.

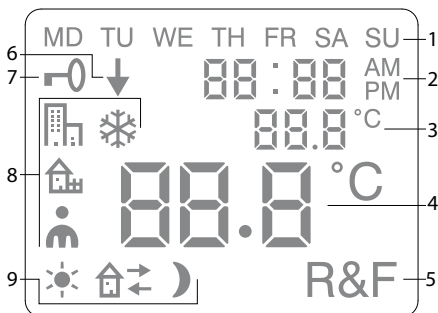
Rums- och golvtermostat - De inbyggda givarna reglerar rumstemperaturen och givaren i golvet fungerar som golvtemperaturbegränsare. Begränsningen kan göras mellan 5°C och 45°C. Fabriksinställningen 35°C ger en yttemperatur på ca 27°C. Bryttemperaturen kan ändras, avsnittet *Så ställer du in EB-Therm/Temperatur*.

Viktigt

I rum med stora fönster som utsätts för solinstrålning, rekommenderar vi funktionen *Rums- och golvtermostat*.

I rum med trägolv ska alltid funktionen *Rums- och golvtermostat* användas.

Displayens symboler

1. Veckodag
2. Tid och datum
3. Vald meny/Aktuell temp (ärvärde) ° C
4. Inställd temp (börvärde) ° C
5. Vald reglering
6. Visar att program körs
7. Låssymbol
8. Program
9. Eventfunktioner för personliga inställningar

Så ställer du in EB-Therm

I detta avsnitt beskrivs hur du ställer in EB-Therm 355 efter dina behov. Genom att göra dessa inställningar kan du anpassa golvvärmesystemet maximalt efter ditt eget värmebehov.

Vill du veta mer om hur du navigerar i menyerna eller använder knappsetsen, läs avsnittet *Så fungerar EB-Therm*.

Reset

Med funktionen Reset återställer du EB-Therm till förvalda fabriksinställningar. Alla dina personliga inställningar raderas.

Tryck ● och bläddra fram till SET.
Välj med ●. Bläddra fram till RST och välj med ●. Bläddra mellan YES/NO, bekräfta sedan med ●. YES raderar inställningarna, NO återgår till menyn.

Ljus och kontrast

Ställ in lysdiodens ljusintensitet

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till LEd och välj med ●.

Bläddra mellan LEd L (svagt ljus) och LEd H (starkt ljus). Bekräfta med ●.

Ställ in displaykontrast

Tryck ● och bläddra till CONT. Tryck ● för att välja. Displayen visar en siffra 1-8 beroende på nuvarande inställning. Bläddra och kontrasten regleras. Bekräfta med ● när du har hittat rätt nivå.

Tid och datum

Ställ in tid och datum

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till CLK och välj med ●.

Ställ först in timmar genom att bläddra fram till rätt tid och bekräfta ●. Ställ in minuter på samma sätt och bekräfta med ●.

Ställ in dag, månad och år på samma sätt. Bekräfta med ●. Rätt veckodag ställs in automatiskt.

Ställ in tidsformat

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till DISP och välj med ●.

Bläddra mellan 12- och 24-timmarsformat. Bekräfta med ●.

Stäng av sommar-/vintertid

Kalendern anpassar sig automatiskt till sommar-/vintertid. Funktionen kan stängas av.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till S och välj med ●.

Bläddra mellan ON/OFF, bekräfta sedan med ●.

Temperatur

Ändra önskad temperatur (börvärde)

För varje tryck på uppåt- eller nedåtpil ökar eller minskar temperaturen med 0,5°C.

Regleringsfunktioner

Dessa beskrivs utförligare i avsnittet *Så fungerar EB-Therm/Regleringsfunktioner*.

Välj regleringsfunktion

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till RNF och välj med ●.

Ikonen för den aktuella funktionen (R, F eller R&F) blinkar. Bläddra mellan de olika alternativen, bekräfta med ●.

Viktigt R går ej att välja om golvgivare är ansluten.

Ändra bryttemperatur för rums- och golvtermostat (R&F)

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till OH och välj med ●.

Inställd temperatur blinkar nu på displayen. Bläddra fram önskad temperatur, bekräfta med ●.

Energisparprogram

Ett smart sätt att spara energi är att anpassa uppvärmningen till ditt faktiska behov under dygnet och t. ex. sänka temperaturen när ingen är hemma. Det finns fyra programalternativ för temperatursänkning i EB-Therm 355: två förinställda program för hem- resp. kontorsmiljö, ett program som anpassas helt efter personliga inställningar samt ett frostskyddsprogram.

Du behöver inte ta hänsyn till uppvärmningstiden när du programmerar eftersom EB-Therm har en adaptiv funktion som tar hänsyn till det automatiskt. Läs mer i avsnittet *Så fungerar EB-Therm/Adaptiv funktion*.

Starta ett program

Tryck ● och bläddra fram till PROG. Välj med ●.

Ikonerna , , , visas. Den aktuella programikonen blinkar. Om ingen av ikonerna blinkar är inget program valt. Bläddra mellan ikonerna. Välj med ● och programmet startar.

När ett program körs visas program-
ikonen tillsammans med ↓.

Stoppa ett program

Tryck ● och bläddra fram till PROG. Välj
med ●.

Den aktuella programikonen blinkar.
Bläddra tills ingen av ikonerna blinkar,
bekräfta med ●.

Viktigt Detta raderar inte inställningarna,
utan startar/stoppar bara programmet.

Olika programalternativ

De två förinställda programmen är
anpassade för de flesta hem- resp
kontorsmiljöer.

Program för hemmiljö

Temperaturen sänks automatiskt med
5°C under följande tider:

Mån – Fre kl 08:30 – 15:00

Mån – Sön kl 23:00 – 05:00

Program för kontorsmiljö

Temperaturen sänks automatiskt med
5°C hela tiden utom:

Mån – Fre kl 06:00 – 18:00

Personliga inställningar

Skräddarsydd uppvärmningen genom
att själv programmera termostaten.

Du kan då ställa in fyra event varje dag; *vakna* ☀ *borta* 🏠➔ *hemma* 🏠← och *natt* 🌙. Vid programmeringen anger du önskat klockslag och temperatur vid varje event.

Förinställt är att programmet gäller alla dagar, men du kan även programmera varje dag unikt.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till 4E, välj med ●. Nu visas ^{MD TU WE TH FR SA SU}. Tryck ●.

Vakna ☀ visas tillsammans med aktuell tid och temperatur.

Tiden blinkar. Bläddra fram till den tid då du vill att eventet *vakna* ska inträffa. Ställ först in timmar, bekräfta med ●, sedan minuter, bekräfta med ●.

Bläddra fram till den önskade temperaturen för *vakna*. Bekräfta med ●.

Borta 🏠➔ visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Hemma 🏠← visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Natt 🌙 visas. Repetera stegen ovan för att ställa tid och temperatur.

Är någon av veckans dagar avvikande, gör så här:

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till 4E, välj med ●. Nu visas ^{MD TU WE TH FR SA SU}. Bläddra fram till avvikande dag. Bekräfta med ●.

Programmera dygnets fyra event enligt instruktionen för *personliga inställningar*. Finns det ytterligare avvikande dagar upprepa ovanstående.

Viktigt Under tiden som programmet är aktivt är det fortfarande möjligt att ändra den önskade temperaturen (börvärdet). Vid nästa programmerade event återgår termostaten till den programmerade temperaturen.

Frostskyddsprogram ❄

Programmet är lämpligt när man vill skydda mot köldskador i lokaler som står tomma eller oanvända längre perioder, som sommarhus och lager, eller vid längre frånvaro från den vanliga bostaden. Du ställer in ett önskat värde (börvärde) och termostaten reglerar temperaturen efter detta. De vanliga inställningarna ligger kvar i minnet och termostaten återgår till detta när frostskyddsprogrammet avaktiveras.

Temperatur kan ställas in mellan 5°C och 15°C, fabriksinställningen är 10°C.

Tryck ● och bläddra fram till SET. Välj med ●. Bläddra fram till FP, välj med ●.

Den inställda temperaturen blinkar, bläddra fram till önskad temperatur och bekräfta med ●.

Felsökning

Viktigt Golvvärmesystemet är en starkströmsanläggning och därför ska eventuella fel åtgärdas av behörig elinstallatör.

Felkoder

När ett fel uppstår, stänger EB-Therm av värmen. Lysdioden blinkar växelvis rött och grönt. LCD-displayen visar en blinkande felkod, displayen visar enligt nedan;

Error 1: Kortslutning rumssensor.

Error 2: Avbrott rumssensor.

Error 3: Kortslutning golvsensor.

Error 4: Avbrott golvsensor.

Testvärden för golvgivare

Vid kontrollmätning av golvgivaren gäller följande värden.

Temperatur	Motstånd
10° C	19,9 kΩ
15° C	15,7 kΩ
20° C	12,5 kΩ
25° C	10,0 kΩ
30° C	8,0 kΩ

Teknisk data

Spänning	230 VAC-50 Hz
Lufttemp.område	5-37 °C
Golvtemp.område	5-37 °C
Temp.begränsare	5-45 °C
Brytförmåga	3600W/16A/230 VAC
Huvudströmställare	1-polig
Anslutningskabel	max 2,5 mm ²
Belastning	cos φ = 1
Kopplingsdifferens	+/- 0,3 °C
Kapslingsklass	IP21
Gångreserv	36 h
Maxlängd givarkabel	50 m, 2x1,5mm ²

Anpassad för Eljo Trend, Elko, Exxact, Ström-fors, Gira och Merten ramsystem.

EMC-certifierad och klarar en överspänning på 2500 VAC.

Godkännande:

Uppfyller RoHS och WEEE-direktivet.

Tillbehör

Art. nr.	Artikel	Mått (mm)
E 85 816 64	EB-Therm 355	81x81x40
E 85 816 69	Förhöjningsram	81x81x29
E 85 816 71	Givarkabel 3 m (ingår)	
E 85 816 97	Back plate, polarvit	86x86x6

EBECO AB

Lärjeågatan 11

SE-415 25 Göteborg, SWEDEN

Phone +46 31 707 75 50

Fax +46 31 707 75 60

ebeco.com

info@ebeco.se

2.4 Brandvarnare

Din bostad är utrustad med brandvarnare. Brandvarnaren ger ifrån sig högfrekventa "pip" när det är dags att byta batteri. Testa några gånger per år att brandvarnaren fungerar genom att trycka på testknappen och rengör den med dammsugaren en gång per år.

Optisk brandvarnare Housegard, med långtidsbatteri

Optiska brandvarnare upptäcker effektivt rök i ett tidigt skede.

Litium långtidsbatteri ingår, varar upp till 10 år. Reagerar snabbt och med stark signal, 85 dB. Enkel testfunktion. Indikerar för batteribyte. Kan endast monteras med batteri – för din säkerhet!

Brandvarnare specifikation;

- Användningsområde: bostad, fritidsbostad, lägenhet.
- Certifiering: UL, Konsumentverket, DSB, EN-14604.

BRUKSANVISNING

OPTISK BRANDVARNARE

E63 028 38, 94.4101, KI-9
E63 028 46, 94.4101U, KI-9L

OBS! Läs bruksanvisningen
noggrant innan installationen

marelco

Tack för ditt val av optisk brandvarnare

En optisk brandvarnare har en detektionskammare med ett avancerat fotocellsystem där en IR-ljuskälla pulsar ut ljus. Skulle rök tränga in i kammaren reflekteras ljuset mot rökpartiklarna och en ljusförändring sker i fotocellmottagaren, vilket genererar larm. Den optiska brandvarnaren är bäst när det gäller att detektera pyrande bränder med synliga rökpartiklar. Den typen av bränder kan ibland pågå under flera timmar innan de övergår till brand med öppen låga.

KOMMA IGÅNG

Anslut det medföljande batteriet och tryck på testknappen, en stark signal skall höras. OBS! Använd hörselskydd.

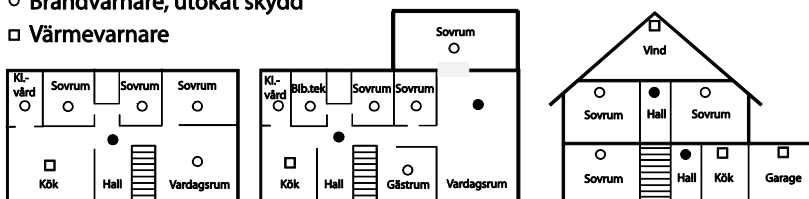
PLACERING

Tänk på att en brandvarnare täcker max 60 kvm och att det skall vara högst 12 m mellan dem. Brandvarnare skall placeras i rummets högsta punkt och med ett fritt utrymme på minst 50 cm runt brandvarnaren.

- **Brandvarnare, minimalt skydd**

- **Brandvarnare, utökat skydd**

- ◻ **Värmevarnare**

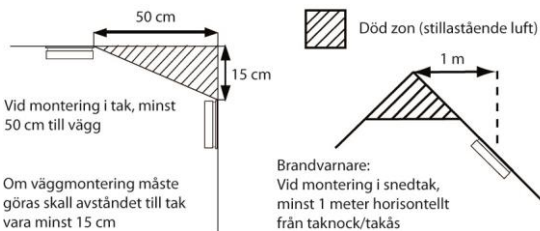
Grundregeln är att det skall finnas minst en brandvarnare per våningsplan och att den placeras i närheten av sovrummet. För utökat skydd placeras en brandvarnare i varje rum. De flesta bränder börjar på natten och i kök eller vardagsrum. Därför är det viktigt att sirenen hörs in till sovrummet, även om dörren är stängd. I flerplanshus skall en brandvarnare placeras i närheten av trapphuset, eftersom röken vid brand stiger uppåt den vägen.

MONTERING

Montera medföljande fäste på lämplig plats i taket.

5,5mm borrar används till medföljande plugg. Vrid fast brandvarnaren på fästet.

OBS. Brandvarnaren kan inte monteras i sitt fäste om inte batteriet är monterat.

BATTERIBYTE

Batterierna har en beräknad livslängd på ca 1 år med Alkaliskt batteri, och 5-8 år med litiumbatteri. Cirka en månad innan batterierna är helt slut, ger varnaren ifrån sig korta ljudstötar, med ungefär en halv minuts mellanrum. Då är det dags att byta batteri. Brandvarnaren fungerar dock normalt under denna tid. Byt till likvärdiga 9V batterier. Till modell 94.4101 används t.ex. 6F22, 1604P, 1604S eller 6LR61. Till mod. 94.4101U används litiumbatteri t.ex. ER9V, U9VL-J eller likvärdiga.

ÅTERVINNING

Kasserad brandvarnare och batteri lämnas till anvisad plats för återvinning av el-avfall. **Den får inte kastas med hushållsavfall.**

PROVNING OCH SKÖTSEL

Prova varnaren regelbundet, helst en gång i månaden genom att hålla testknappen intryckt minst 5 sekunder. Larmsignalen är en skarp snabb pulserande signal. Varnaren larmar så länge testknappen hålls intryckt, eller så länge det finns rök i varnaren. Akta hörseln, använd skydd. Om ingen signal hörs – byt batteriet, hjälper inte det så byt ut brandvarnaren. Dammsug varnaren regelbundet med en mjuk borste, samt alltid vid ev. oönskade larm. Utvändigt avtorkas varnaren emellanåt med en lätt fuktad dammtrasa.

DETTA KAN DU GÖRA FÖR ATT UNDVIKA BRAND:

- Se till att tändstickor förvaras utom räckhåll för barnen.
- Lämna aldrig levande ljus utan uppsikt.
- Töm aldrig askkoppar i papperskorg eller soppåse utan att allting är ordentligt släckt.
- Spola vatten i askkoppen innan den töms – eller låt den stå över natten.
- Se till att kakelugnen eller öppna spisen alltid är ordentligt släckt eller att eldhärden är avskärmad så att inga gnistor kan komma ut innan familjen går till sängs.
- Hantera och förvara brandfarliga vätskor på ett säkert sätt.
- Använd endast säkringar av rätt strömvärde i det elektriska systemet. Experimentera aldrig med hemmagjorda säkringar av något slag. Byt ut bristfälliga elektriska ledningar och kontakter.
- Använd endast godkända elektriska apparater i hushållet.
- Placera inte brännbara föremål i närheten av elektriska uppvärmningsanordningar.

VAR ALLTID BEREDD PÅ BRAND

Om ditt hem börjar brinna, kan din familjs liv hänga på sekunder därför måste alla i huset vara väl förberedda för en sådan situation. Gör upp en utrymningsplan. Välj ut de fönster som lämpar sig bäst för nödutrymning om den vanliga vägen skulle vara blockerad av rök eller eld. Om fönstren ligger högt över mark så ordna en utvändig stege eller lina. Bestäm en plats utanför huset, där familjen samlas vid larm. Håll helst sovrumsdörren stängd under natten. En dörr kan hålla branden borta så pass länge att man hinner ta sig ut genom ett fönster. Om du har tillgång till brandsläckningsredskap, se till att de fungerar och att du kan sköta dem. Öva utrymning med familjen, lägg upp det hela som en lek för att inte skrämma barnen

OM DET BÖRJAR BRINNA

Väck övriga personer och se till att de kommer ut ur huset - **RÄDDA!** Följ den uppgjorda utrymningsplanen. Stäng om möjligt dörrar och fönster efter dig för att begränsa branden och varna alla som hotas av den – **VARNA!** Larma brandkåren (SOS 112) t.ex. från grannens telefon - **LARMA!** Om branden är liten kan du försöka släcka den själv med en brandsläckare, vattenslang eller om branden är mycket liten, med en filt eller matta – **SLÄCK!** Se till att du har en reträttväg. Kan du inte släcka själv, så ta dig ut ur huset så snabbt som möjligt. Gå inte tillbaka in i huset när du väl kommit ut.

Rädda - dig själv och de som är i fara.

Varna - alla som hotas av branden.

Larma - 112.

Släck - branden om du tror att du klarar det.

GARANTI

På varnaren lämnas 5 års garanti från leveransdatum. Garantin gäller endast material och tillverkningsfel, och garantiansvarigheten är begränsad till utbyte eller reparation av bristfälliga varnare. Denna garanti gäller endast under förutsättning att skötselanvisningarna följts. Felaktig brandvarnare returneras till inköpsstället eller generalagenten med uppgift om typ av fel.

Kamic Installation AB, Box 278, SE-651 07 Karlstad,
Tfn: +46 54 57 01 20, email: info@kamic.se,
www.kamiclightsafety.se

13
1134-CPD-032
EN14604:2005/AC2008
Kamic
Brandvarnare HS103
DoP. 139441010

2.5 Porttelefon och kodlås

Ditt hus är försett med porttelefon och kodlås. Hur porttelefonen och kodlåset fungerar finns det information om i leverantörens anvisningar på följande sidor.

Styrelsen ansvarar för koder samt eventuella tidsbegränsningar av dessa.

Porttelefon BM6000

Hyresgästinformation om den nya porttelefonen

Inledning

I den fastighet där du bor har det nya porttelefonsystemet BM6000 installerats. Det träder i funktion fr.o.m. den_____.

BM6000 är kopplad till telenätet, vilket betyder att du kan prata med besökare via din hemtelefon.

Tänk på att telefonen måste kunna sända så kallade DTMF-toner för att låsa upp porten.

Så här fungerar porttelefonen

När ett samtal kommer från porten, ringer din telefon som vanligt. När du har talat med besökaren, bestämmer du om du vill låsa upp porten – eller inte.

Så här gör besökaren

Ditt anropsnummer finns anslaget på namntavlan bredvid portapparaten i porten. Besökaren trycker först på **knappen B** på portapparaten följt av ditt **anropsnummer**.

Låsa upp porten – eller inte

- Tryck på knapp 5 för att låsa upp porten.
- Tryck på knapp 0 eller lägg på luren för att inte låsa upp porten.

Samtalet avslutas efter detta.

Portkod fungerar också

För att du som bor i fastigheten ska kunna komma in i porten på ett enkelt sätt går det också att använda portkod.

Följande kod gäller tills vidare i din port: _____

Om du har telefonsvarare

Normalt hörs svarsmeddelandet i porten när någon anropar (och telefonsvararen svarar).

Om svarsmeddelandet **inte** ska höras i porten, spela in **tonsignalen 0** före själva svarsmeddelandet. Det går bra att använda en mobiltelefon (som kan generera toner).

1. Starta inspelningen.
2. Håll tonvalsdosan (eller mobiltelefonen) mot telefonsvararens mikrofon och **tryck 0**.
3. Tala in meddelandet.

Tala en i taget

Under ett samtal mellan portapparaten och lägenhetstelefonen kan endast en person tala i taget. För att kommunikationen ska fungera bra bör du och besökaren försöka att tala en i taget.

Om problem uppstår

Om porttelefonen inte fungerar - kontakta fastighetsskötaren eller fastighetsägaren.

3. Ventilation

3.1 Ventilation

Ventilationssystemet är ett mekaniskt frånluftssystem med värmeåtervinning, ett så kallat FX-system.

En frånluftsfläkt suger ut luften från bostaden via frånluftsdon i exempelvis badrum, wc, och kök. Frisk ersättningsluft tas in via tilluftsdon i yttervägg bakom radiatorerna i sovrum och vardagsrum. Från tilluftsdonet går en ljuddämpad kanal genom ytterväggen till ett fasadgaller på husets utsida. Fasadgallret kan vara synligt eller dolt under fönsterbläcket. Radiatorerna förvärmer den kalla uteluften när lägenheten har värmebehov.

Den varma frånluften tas till vara i en värmeväxlare som, tillsammans med en centralt placerad värmepump, återvinner frånluftens värme och använder den till uppvärmning av garage, tappvarmvatten och vatten till radiatorkretsen.

Samtliga frånluftsdon är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonen, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud- och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.

Renande filter

Tilluftsdonen är försedda med ett löstagbart filter i klass F7 (EU 7) som hindrar pollen och föroreningar att ta sig in med friskluften. Den filtrerade luften kommer in i bostaden via tilluftdonet och träffar radiatorns baksida. Kontakten med radiatorns varma yta gör att uteluften förvärms innan den släpps ut vid radiatorns överkant. Rummet tillförs därmed tempererad och filtrerad friskluft.

För att uppnå fullgod ventilation bör filtren bytas minst vartannat år. Vid hårt trafikerade gator kan detta behöva göras oftare. Vid filterbyte kan bostadsrättsföreningen göra en beställning för alla medlemmarna i syfte att få ett bättre pris. Filtret kan dammsugas vid behov (men inte tvättas). Mer information om filter och filterbyte finns i leverantörens anvisningar på följande sidor i detta avsnitt.

Inspektionslucka/renslucka för uteluftskanaler

Uteluftskanal har inspektions-/renslucka placerad ovanför radiatorn. Denna lucka medger inspektion/rengöring i samband med OVK-besiktning (Obligatorisk Ventilations Kontroll). Efter demontering medges rengöring av kanalen som löper vågrätt genom väggen samt kanalens lodräta del.

Bilden ovan visar ett lämpligt hjälpmedel vid rengöring (dammsugning).
Ansluts till vanlig dammsugare.

Rengöring av frånluftventil

Rengör frånluftventilen två gånger om året. Samtliga don är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. *Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonet, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.*

Bild 1

Torka av ventilen med en lättfuktad trasa. Det går även bra att använda en dammvippa eller dammsuga ventilen.

Bild 2

Det bästa är dock att ta ner hela ventilen från taket.

Det gör man genom att ta tag runt ringen/ramen och dra ner.

Bild 3

När ventilen är nedtagen, syns två spännringar/metallringar på ventilens baksida.

Det är dessa som ser till att ventilen spänns på plats mot rörkanalen.

Bild 4

Rengör efter behov.

Tops eller diskborste samt diskmedel som är fettlösande är bra hjälpmedel, speciellt för att komma åt emellan kon och ring.

Bild 5

När rengöringen är klar, fälls spännrådarna upp som på bilden.

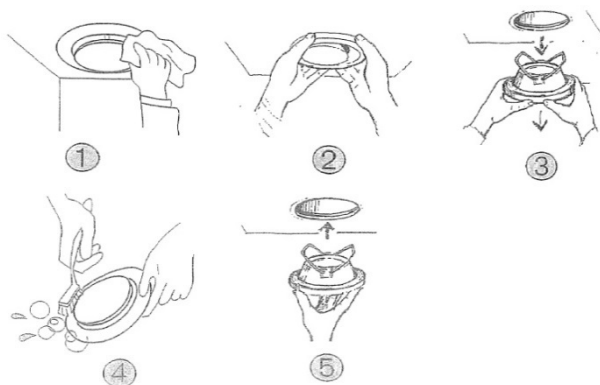
För upp ventilen mot rörkanalen och se till att spännena läger sig i första spåret inne i röret.

Tryck till så att ventilen sitter fast.

Om spännrådarna fästs ett spår längre in, kommer inte ventilen sitta kvar.

Rengör ventilerna minst en gång per halvår eller tätare vid behov.

Smutsiga frånluftsdon ger en försämrad ventilation och risk för visselljud.

VENTPLUS

Ventilationsdon av hög kvalitet
med enkelt inställbara luftflöden

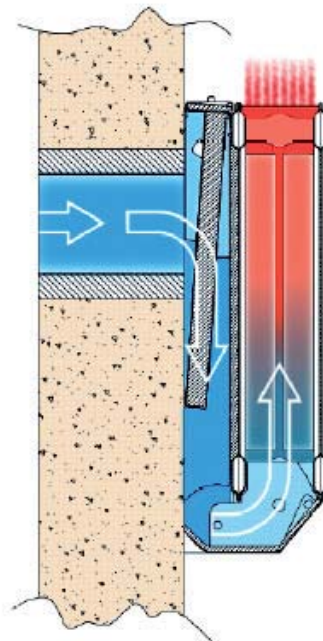

1

Uteluften tas in genom en
rund eller rektangulär kanal
till VENTPLUS.

2

Ett integrerat filter renar
den inkommande luften.

3

Den kalla, renade luften faller till
botten bakom radiatorn.

4

Luften värms upp av radiatorn, sti-
ger uppåt och vidare in i rummet

- VENTPLUS är individuellt anpassad för olika fabrikat av panelradiatorer.
- VENTPLUS kan levereras med olika typer av filter.
- VENTPLUS är enkel att rengöra.
- VENTPLUS ger möjlighet till injustering och avstängning av luftflödet. Funktionen finns ej på VENTPLUS BAS .
- VENTPLUS har stor filterarea, vilket ger bättre träffmöjlighet vid håltagning i yttervägg.
- VENTPLUS ger ökad effekt och bra ventilation

VENTPLUS erbjuder en kompakt, kostnadseffektiv och kontrollerad ventilationslösning för villor och bostadslägenheter. Med hjälp av relativt enkla runda eller rektangulära kanaler tas den renade uteluften in i rummet.

VENTPLUS har effektiva tätningar mot radiatoren, för att undvika kalldrag på golven. Eftersom VENTPLUS har en speciell lucka som helt eller delvis kan stänga luftflödet, kan man också ställa in rätt luftflöden i lägenheten.

Tekniska data

Material

Vitlackerad stålplåt. Tjocklek 0,8–1,5 mm.
Vissa utsatta delar i galvaniserad stålplåt.

Färg:

Vit RAL 9016, glans 80 ± 5 , skiktjocklek 40–120µm.

Isolering

Samtliga invändiga ytor i VENTPLUS är kondensisolerade.

Tester

VENTPLUS har provats av SP Energiteknik och samtliga data och kurvor är utformade och beräknade efter dessa testvärden.

Funktion

Luften värms upp genom att den passerar den varma radiatorkroppen och kommer dragfritt och ljudlöst ut ovanför radiatoren. Radiatorns effekt ökar väsentligt genom installation av VENTPLUS.

Se separat dimensionerings- och effekttabell.

Beroende på vald filtertyp förhindras utifrån kommande partiklar att passera systemet. Även lufthastighet och tryckfall är beroende av filtertyp. Alla dimensionerade värden utgår från att man använder ett godkänt F7-filter.

Radiatorer med tilluftsdon bör alltid förses med min-begränsande termostatventiler, för att undvika frysrisk.

VENTPLUS MAXI är som standard utrustat med en avstängningslucka, som även kan användas till flödesreglering. VENTPLUS BAS är som standard försedd med en plastskena som skall avlägsnas vid injustering, men kan användas vid eventuella gas- och röklarm.

Användning

I DIN-normen 1946-6 är ventilationsvärdena (luftväxlingen) formulerade enligt följande:

”För att undvika skador på byggnadskonstruktioner orsakade av luftfuktighet, skall luften i en lägenhet bytas ut 0,5 gånger per timme (räknat på den totala luftvolymen i hela lägenheten).

Kontinuerlig ventilation

Även om luftfuktigheten ibland är relativt låg, på grund av att lägenheten står obebodd under en längre period, krävs det ändå kontinuerlig ventilation (basventilation).

Välbefinnande

Känslan av välbefinnande är naturligtvis subjektiv, men det upplevs självklart mycket positivt när luften är fri från odörer och koldioxid.

Detta kan åstadkommas genom en luftväxling av 30 kbm luft/timme och person i lägenheten.

Luftflöde

Det nödvändiga flödet av frisk luft är beroende av lägenhetens storlek och antalet boende i lägenheten. Om luften i en lägenhet byts 0,5 gånger/timme som basventilation, upplever man ett behagligt inomhusklimat och man behöver inte vara rädd för att skador uppstår på eller i byggnaden

Exempel på luftväxling

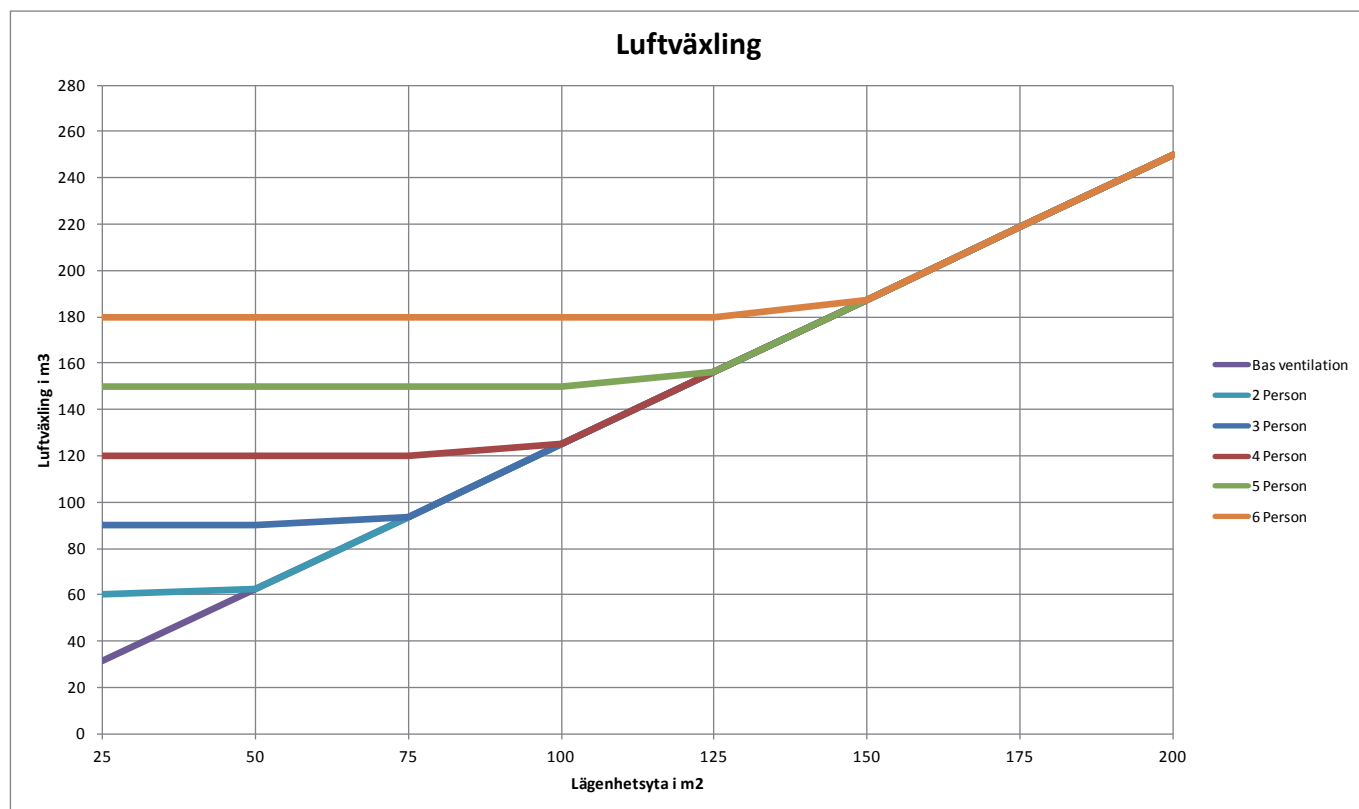
Lägenhet på 80 m² rumshöjd 2,5 m ($80 \times 2,5 \times 0,5 = 100\text{m}^3$).
Luftväxling 100 m³ utan boende (kontinuerlig basventilation).

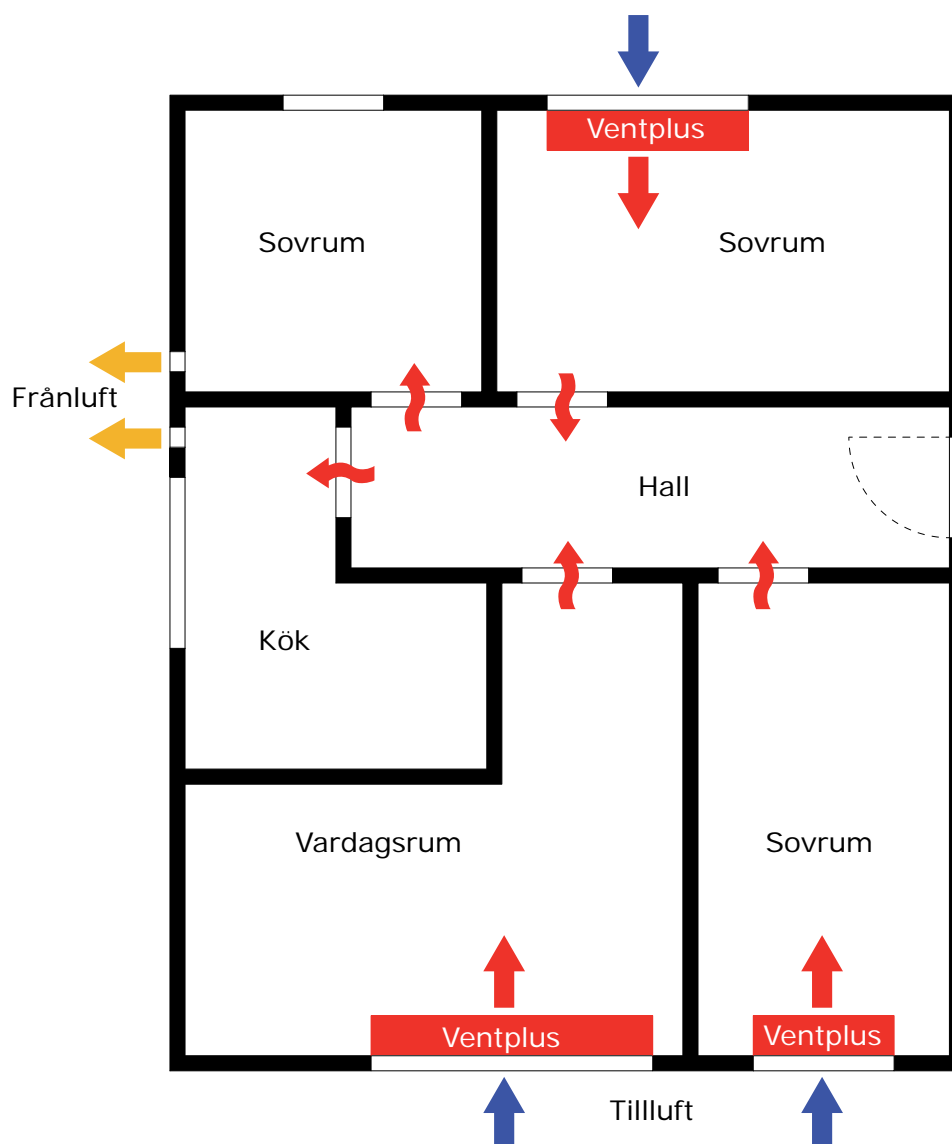
Lägenhet på 80 m² rumshöjd 2,50 m. med 4 boende, $4 \times 30 = 120 \text{ m}^3$.
Luftväxling 120 m³ med 4 boende.

I dessa exempel är det viktigt att räkna båda värdena (lägenhetsstorlek och antalet boende) för att få fram den nödvändiga volymen av luft som skall bytas ut. I nedanstående tabell kan man se hur värdena förändras vid större lägenhetsyta och vid fler antal boende.

Luft växling i Kbm

Tabellen tar hänsyn till både antalet boende, basventilationsvärden och storlek på lägenheten. Med denna information kan man enkelt räkna ut vilket behov av luftväxling som finns, räknat i kbm/tim. Luftväxlingen skall räknas utifrån en normal situation i lägenheten, inte utifrån tillfälliga förhållanden, såsom tillfälligt extra boende, matlagning e.dyl.

Eftersom flödet av tilluft genom ytterväggen endast fungerar tillsammans med mekanisk frånluftsventilation, skall man tänka på att undertrycket i lägenheten inte får överstiga $8(<10)$ Pa. Detta är viktigt för att undvika kalldrag eller ljud som uppstår från springor i fönster och dörrar.

Om man använder en öppen spis, ligger undertrycket på ca. 4 Pa, och om en öppen spis och den mekaniska ventilation används samtidigt, kan dessa arbeta mot varandra, vilket innebär att effekten av VENTPLUS avtar.

Installation

VENTPLUS är inte bara en idealisk lösning för nybyggnation av lägenheter, utan är också i högsta grad användbar i renoveringsobjekt.

När VENTPLUS installeras i gamla byggnader, skall man dock vara uppmärksam på att de existerande radiatoranslutningarna kan vara annorlunda på grund av olika väggavstånd.

Radiator typer

- Kompaktradiator typ 21 och 22-33 med eller utan integrerade ventiler
- Radiator höjder 300-900 mm
- Radiator längder 600 – 3000 mm (Om radiatoren har byglar på baksidan måste radiatoren vara min. 800 mm)
- Ventilationsdon till typ 11 måste specialanpassas.

Radiatorupphängning

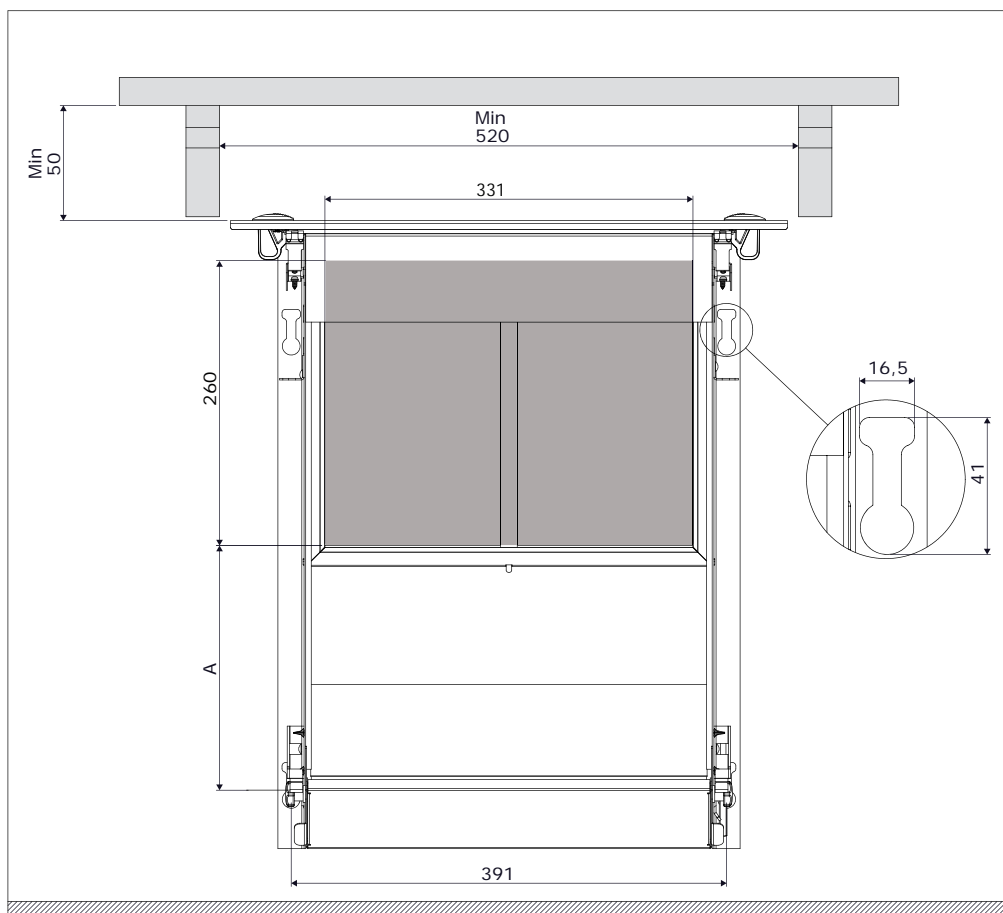
- VENTPLUS har en integrerad upphängningsfunktion.
- Radiatorer med längd 600-1300 monteras endast med VENTPLUS
- Radiatorer med längd 1400 – 2200 monteras med VENTPLUS och 2 extra väggkonsoler
- Radiatorer med längd 1200 – 2400 mm kan utrustas med 2 VENTPLUS
- Radiatorer med längd 2400 mm, som är utrustad med 2 VENTPLUS, utrustas med minst 1 extra konsol.
- Vid projektering skall man tänka på att inte kombinera små radiatorer med låg värmeavgivning med VENTPLUS, i synnerhet inte i kallare temperaturzoner, med tanke på frostrisken

Mått på filteryta

Hela filterytan kan tjänstgöra som yta där luften kan tas in via olika typer av vägggenomföringar.

Dimensions in mm

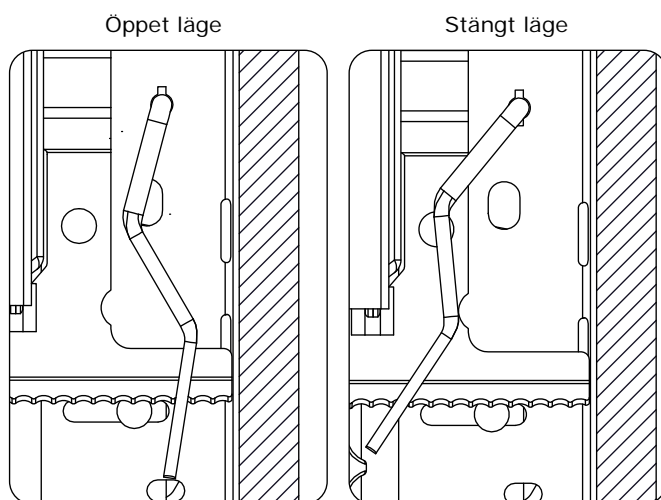
H	A
300	20
400	120
500	220
600	320

Avstängning- och reglerfunktion

VENTPLUS MAXI har en integrerad funktion, som innebär att man helt kan stänga av luftflödet, men också att man kan ställa in önskat luftflöde.

Med denna funktion är det möjligt att jämma ut luftflödena mellan olika ventilationsdon i samma lägenhet.

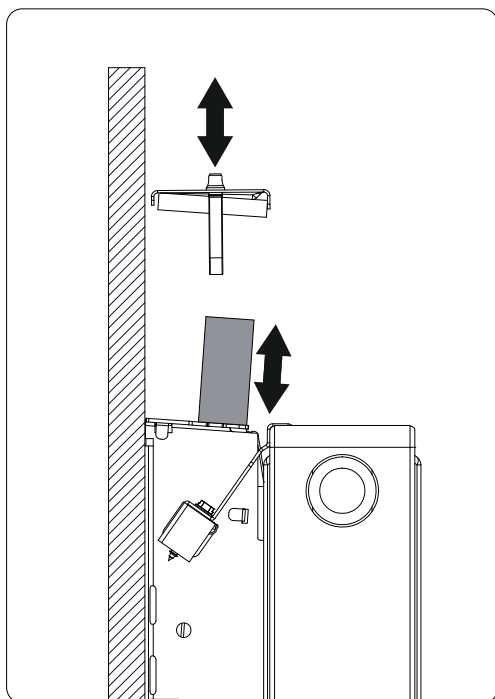

Filter

Det finns två olika typer av filter till VENTPLUS, PPI 20 och F7. Beroende på hur mycket föroreningar som finns utanför lägenheten, rekommenderar vi att man byter filter 1-2 ggr per år. Vi rekommenderar alltid ett F7-filter, och alla beräkningar i dimensioneringstabellen är utförda med detta filter.

För att underlätta filterbyte i tilluftsdonet och för att bibehålla radiatorns effekt, bör ett minimimått på ca.50 mm, mellan underkant fönsterbänk och överkant VENTPLUS innehållas. Detta gäller över hela donets bredd. Eventuella uppfästningsanordningar för fönsterbänk får ej försvåra filterbyte.

OBS! Väggenomföringen skall monteras med hänsyn till dess inspektions-/renslucka så att denna går att öppna med monterad radiator.

Löstagbart filter i tilluftsdon

Filter F7, storlek 362x300mm

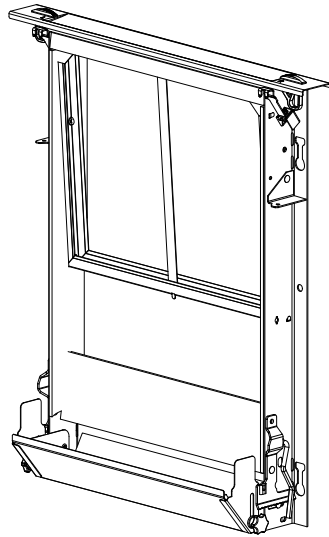
Artikelnummer hos Dinair: 23310-854OL

Beskrivning hos Dinair: Dinpleat GH Spec.

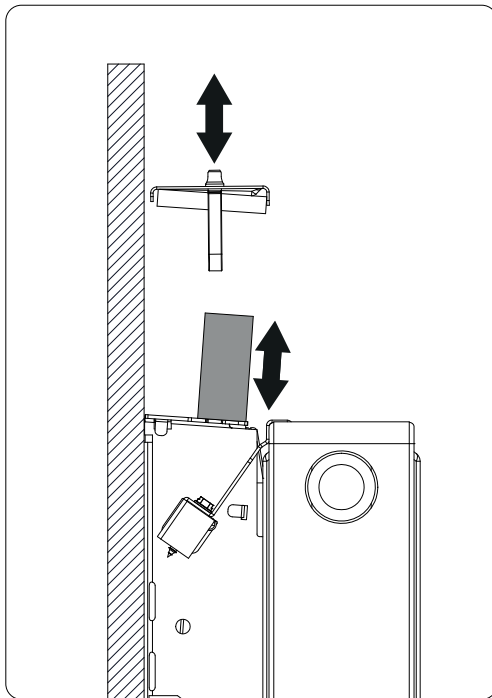
SKÖTSELINSTRUKTION LUFTFILTER FÖR BOSTADSRÄTTSFÖRENINGAR ENLIGT AVTAL S7142 JM AB ANGÅENDE F7 TILLUFTSFILTER

1. Lucka ovan tilluftssdon tages av.
2. Det använda luftfiltret drages ut och skall läggas i brännbart avfall.
3. Rengör inuti tilluftsdon med dammsugar-munstycke med slang.
4. Det nya luftfiltret tages ur sin påse.
5. Med varsamhet och med svart sida mot rummet skjutes det nya filtret ner i sitt gejdspår och trycks försiktigt ner på plats.
6. Luckan ovan tilluftsdon stängs.

SIGARTH

Filterbyte

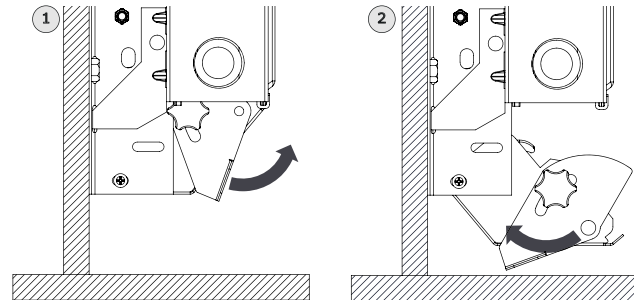

Övriga skötselåtgärder

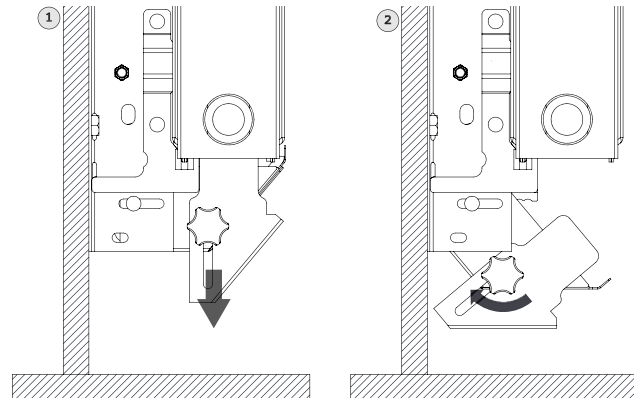
1. Byte av filter minst 1 gång / år, i enlighet med skötselinstruktion från filterleverantör.
2. Rensning av utekanal, enligt instruktion från leverantör av ventilationskanaler

Rengöring av renslucka

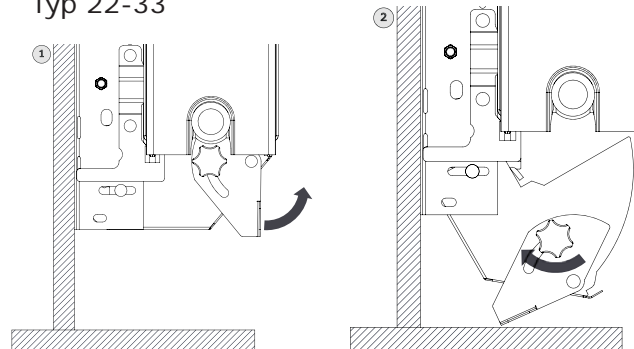
Typ 11

Typ 21

Typ 22-33

Utför följande åtgärder minst 2 gånger / år

1. Fäll ner rensluckan enligt anvisningar.
2. Ta bort eventuell smuts.
3. Fäll tillbaka rensluckan i ursprungligt läge.

4. Vitvaror

4.1 Spisfläkt

Diska spiskåpans filer för hand eller i diskmaskin en gång i månaden. Utförliga instruktioner och skötselanvisningar för din spisfläkt finns i leverantörens anvisningar som ligger i en kökslåda när du flyttar in.

Matlagning och vädring

Spisfläkten kan inte suga upp matoset om fönstret är öppet i köket eftersom luftcirkulationen runt fläkten störs. Öppna fönstret i ett sovrum och stäng sovrumsdörren. Det skapar ett undertryck i köket och ventilationsspringan som finns under dörren räcker för att den friska luften ska komma in.

Öppna inte köksfönstret vid matlagning. Sker detta sprids matoset i hela lägenheten. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket vilket medför att luft och matos drivs ut i resten av lägenheten.

4.2 Spishäll och ugn

Bostaden är utrustad med en plan glaskeramikhäll av induktionstyp och en energieffektiv ugn. Utförliga skötselanvisningar finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring av häll

Hällen rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för glaskeramik. Det anpassade medlet lägger en skinande, smutsavvisande hinna över hällen som förenklar fortsatt rengöring. Vattenfläckar tas bort med hjälp av citron eller ättika. Var noga med att rengöra hällen efter varje gång den är använd, på så sätt bränns inte maten fast. Mat som kokar över och fastnar samt kraftig smuts på hällen tas enkelt bort med en speciell skrapa anpassad för glaskeramikhällar. Använd endast skrapbladet till detta, de andra delarna av skrapan kan göra repor i glaskeramiken. Bladet är mycket vasst, tryck därför in bladet i skrapan igen efter att glasskrapan använts. Skadat skrapblad ska bytas ut för att inte orsaka skador på keramiken.

Skador på hällen

Salt, socker och sand kan orsaka repor i glaskeramiken. Använd därför inte spishällen som avlastnings- eller arbetsyta.

Varma plattor

Överhettad olja och fett antänder lätt. Undvik detta genom att alltid hålla uppvärmningen under uppsikt. Skulle oljan eller fettets ändå antändas, släcks det genom att omedelbart sätta på locket eller lägga på en tallrik. Häll aldrig vatten över brinnande olja eftersom det får elden att flamma upp. Spishällen kan vara varm en stund efter användandet, placera därför inte något på hällen. Restvärmeindikatorn på ovansidan varnar om att hällen fortfarande är varm. Håll uppsikt över barn som vistas vid hällen.

Rengöring av ugn

Ugnens utsida torkas av med vatten och lite diskmedel, eftertorka med en mjuk trasa. Använd inga starka rengöringsmedel. Insidan rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för ugn på dess emaljerade ytor. För att underlätta rengöring kan man tända lampan. Om ugnen är försedd med katalytisk emalj (självrengörande emalj) ska inte ugnrensning användas, se leverantörens anvisningar för mer utförlig information.

Ugn med front i rostfritt stål

Avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.3 Kylskåp och frys

Utförliga skötselanvisningar för dina vitvaror finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring kylskåp

Kylskåpet rengörs invändigt vid behov med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Rengöring under och på baksidan av kylskåpet samt runt kompressorn förlänger livslängden. En dammig baksida medför även risk för brand.

Rengöring och avfrostning av frys

Frys bör frostas av och rengöras regelbundet för att få jämn temperatur och låg elförbrukning. Observera att vissa frysmodeller har automatisk avfrostning. Liksom för kylskåpet måste under- och baksidan av frysen rengöras regelbundet.

Manuell avfrostning:

1. Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Du kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.
2. Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel.
3. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Kylskåp och frys är placerade på plastlådor för att eventuell kondens ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. När du flyttar ut kylskåp och frys för att städa bakom och under, tänk på att sätta tillbaka fuktskyddet.

Har du kyl och frys i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.4 Diskmaskin

Skötselanvisningar för din diskmaskin finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Diskmaskinen är liksom kylskåp och frys placerad på en plastlåda för att eventuell kondens och vattenläckage ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. Rengör även spolarm och sil vid behov.

Avstängningsventilen för diskmaskinen är placerad framtill på diskbänksblandaren och den ska vara avstängd när du inte använder diskmaskinen.

4.5 Mikrovågsugn

Skötselanvisningar för din mikrovågsugn finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Har mikrovågsugn i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.6 Tvättmaskin och torktumlare

Rengör tvättmedelsfack och rensningssilen efter användning av tvättmaskinen och även tvättmaskinens vattenlås vid behov. Rengör luddfiltret på torktumlaren efter användning. Har du en kondentumlare rengörs även kondensatorn vid behov. Skötselanvisningar för din tvättmaskin och torktumlare finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

5. Golv, väggar och tak

5.1 Kakel och klinker

Våtrumsväggar och golv

Badrummet har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen eller ner i golvet. Undvik därför att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om du ändå måste göra hål är det viktigt att du tätar hålet kring skruven med våtrumssilikon. Material hittar du hos välsorterade fackhandlare. Anlita en hantverkare/plattsättare om du känner dig minsta tveksam. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Rengöring

Väggar och golv beklädda med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten och eventuellt rengöringsmedel (exempelvis diskmedel eller allrengöringsmedel). Vid kraftig nedsmutsning används skursvamp eller skurborste med alkaliskt allrengöringsmedel. Tänk på att fogarna är porösa och lätt smutsas ned. Eventuella mjuka fogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar som bildats av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med ett svagt, surt rengöringsmedel. Utspädd hushållsättika fungerar utmärkt. Kom ihåg att vattenmätta fogarna före tvättning. Vissa kakelplattor har glasyrer eller speciella dekorer som kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel, kontrollera därför leverantörens anvisningar. Avsluta rengöringen med rent vatten och mjuk svamp, avsluta alltid med att torka ytor med torr trasa.

Oglaserade plattor

För att få bort smuts som fastnat i beläggnings yta används vatten och återfettande rengöringsmedel eller såplösning. Behandling med såplösning ger på sikt en effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade rengörs de med vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och ”granitkeramik”

För att få bort smuts som fastnat i beläggnings yta används vatten och svagt alkaliskt allrengöringsmedel. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade används vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Kakelbranschen
informerar

Skötsel av kakel och klinker

bygg
keramik
rådet

Städråd för väggar och golv med ytskikt av keramiska plattor!

I denna folder redovisas råd och rekommendationer om hur ytskikt med keramiska plattor på bästa sätt kan underhållas.

Råd och rekommendationer

Väggar och golv med keramiska plattor är i princip underhållsfria.

Ytskikt av keramiska plattor har mycket lång livslängd, i de flesta fall längre än byggnadens egen. Normalt krävs endast regelbunden städning anpassad till nedsmutsningen och avtorkning vid spill.

Här redovisas råd och rekommendationer om hur ytskikt med keramiska plattor på bästa sätt kan underhållas. Informationen är utarbetad av Byggkeramikrådet och är en generell vägledning. För mer detaljerad vägledning för specifika keramiska plattor och/eller förutsättningar hänvisas till respektive leverantörs information.

Materialfakta

Keramiska beläggningar består av keramiska plattor monterade på underlaget med fäst-massa eller bruk, samt fogar mellan plattorna fyllda med fogmassa. Vanligt förekommande benämningar på olika typer av keramiska plattor är kakel, klinker, granitkeramik, mosaik och cottoplattor ("terracottaplattor").

Kakelplattor

Tillverkas av lera som ger relativt poröst gods. Vattenabsorption (ett mått på porositet) är 10–20%. Kakelplattor är alltid glaserade. De är avsedda för väggbeklädnader och används endast inomhus i vårt klimat.

Klinkerplattor

Tillverkas av leror som ger lägre vattenabsorption än ca 10%, vanligtvis mellan 0 och ca 6%. Klinkerplattor förekommer både glaserade och oglaserade. De används som golvbeläggningar och väggbeklädnader.

Mosaik

Glaserade eller oglaserade klinkerplattor i små format, som levereras och monteras i form av ark, normalt 30x30 cm. Arken sammanhålls vanligen av nät på baksidan. Mosaik förekommer även i andra material, t.ex. glas, metall och natursten.

"Granitkeramik"

Klinkerplattor i porslinskvalitet som med hjälp av avancerad tillverkningsteknik får mycket låg

porositet. Vattenabsorptionen är under 0,5%. Plattorna kan vara oglaserade, glaserade eller polerade. De kan tillverkas i stora format.

Cottoplattor, "terracotta"

En speciell typ av plattor som ofta har mycket hög porositet, ibland upp till 20%. Cottoplat-tor är oglaserade. De har rustik karaktär och kräver normalt ytbehandling vid montering och användning.

Regelbunden rengöring – dag/veckostädning

Alla typer av keramiska plattor kan rengöras med vatten och ett neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel (pH 7,5 – 9,5), så kallat allren-göringsmedel.

Väggar

Rengörs med våttorkning med fiberduk eller motsvarande och eventuell eftertorkning.

Golv

Daglig rengöring görs normalt med torrmoppning för att samla upp partiklar och damm.

Veckorengöring görs med våtmoppning med vatten och neutralt eller svagt alkaliskt rengörings-medel. Alternativt används i offentlig miljö städmaskin, avsedd för daglig städning och rent vatten utan rengöringsmedel. Oglaserade kera-miska plattor med viss öppen porositet i ytan,

skönjbart vattenabsorberande, kan alternativt rengöras med våtrengöring med vatten och såplösning. Såplösningen kan till en del tränga in i denna typ av plattor och fungera som skydd mot framtida nedsmutsning.

Denna metodik får absolut inte i något sammanhang användas på andra, tätare typer av keramiska plattor, såsom glaserade plattor eller alla typer av tätsintrade keramiska plattor (granitkeramik). Såplösningen lägger sig på dessa typer av plattor som en fet hinna och skapar ökad nedsmutsning och försvårad rengöring. Har detta felaktigt gjorts måste fetthinnan av såpa rengöras med vatten och medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel (pH 9,5 – 12), så kallat grovrengöringsmedel, i en eller flera behandlingar.

Rengöring av specifik nedsmutsning och/eller fläckar

Väggar

I våtutrymmen kan kalkavsättningar på plattor och fogar bildas över tiden i områden med kalkrikt vatten. Kalken kan avlägsnas med våttorkning med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel (pH 2 – 5). Inför sådan rengöring måste alltid fogarna mätas med vatten före behandlingen så att inte surt vatten tränger in i fogarna och löser upp cementen i fogmassan.

Efter behandlingen är det viktigt att ytorna sköljs mycket noggrant med rent vatten.

Golv

Golv med kalkbildningar

I våtutrymmen kan, på samma sätt som väggar, kalkavsättningar bildas och detta behandlas på samma sätt som för väggar. Möjligen med extra uppmärksamhet på vattenmättnaden av fogarna före behandlingen och på rengöringen med rent vatten efter behandlingen, så att inget surt rengöringsmedel påverkar fogarna.

Golv med fogrester från installationstillfället

På golv generellt finns det en risk att dålig rengöring i byggskedet lämnar kvar en slöja av fogmassa/cement, som inte alltid är skönjbar för ögat. Detta visar sig först efter några månaders normal städning och då i form av allt sämre möjlighet att få golvet rent. Smutsen löses, men omfördelas och blir kvar och byggs på i den raa ytan som fogmasseslöjan medför.

Detta problem måste lösas i två steg. Först måste golvet noggrant rengöras med vatten och grovrengöringsmedel i en eller flera behandlingar, med efterföljande sköljning med rent vatten. Därefter måste golvet rengöras med vatten och medelstarkt surt rengöringsmedel i en eller flera behandlingar och med efterföljande noggrann sköljning med rent vatten. Om istället endast vatten och surt rengöringsmedel används

förmår inte rengöringsmedlet tränga igenom smutsskiktet som bildats och lösa upp cementen i slöjbildningen.

Surt rengöringsmedel kan inte användas på keramiska plattor med metallinnehållande glasyr eller ytbeläggning, eftersom det sura rengöringsmedlet då kan ge frätskador på metallen.

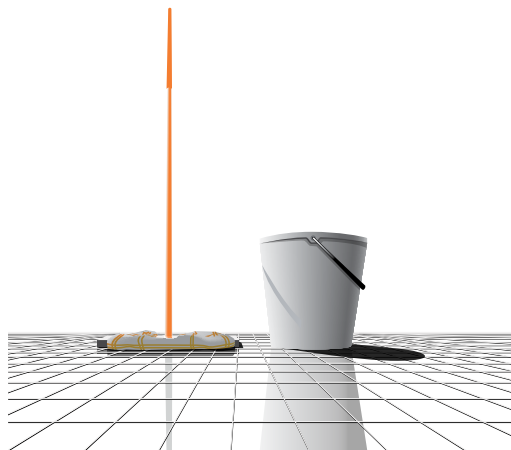
Golv i badanläggningar, storkök, livsmedelsindustri och liknande

Golv i dessa typer av anläggningar utsätts för mycket nedsmutsning och/eller spill och är under långa perioder våta. Keramiska plattor väljs oftast med halkdämpande egenskaper, vilket medför att ytan har en viss struktur. Ett effektivt och rationellt sätt att rengöra sådana golvytor är renspolning med högtrycksspruta. Normalt används endast rent ca 60 gradigt vatten i högtryckssprutningen.

Rengöring vid särskilda behov

Vid behov kan medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel i vatten spridas/dimmas ut över torrt golv 3 – 4 minuter innan högtryckssprutningen genomförs. Vid särskilda behov kan surt rengöringsmedel spridas/dimmas ut över golvet innan högtryckssprutningen genomförs, men golvet måste då vara fuktigt/vått så att inte fogarna skadas vid behandlingen.

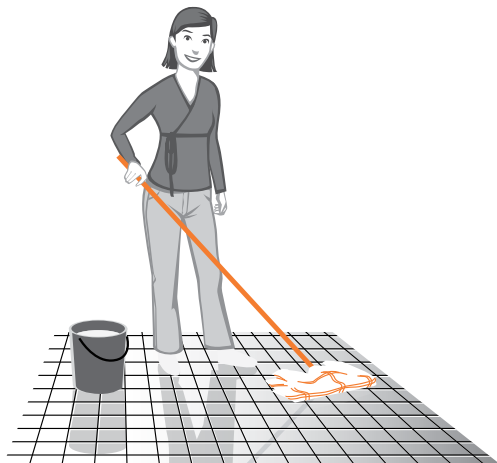
Trycket i sprutan bör inte vara högre än 50 bar, för att undvika att fogarna skadas av trycket i vattenstrålen. Munstycket skall vinklas ca 45 grader och hållas 15 – 20 cm från golvytan.

Fogar

Fogar i våtutrymmen kan över tiden få en beläggning av tvål- och hudrester i dusch/bad område. Beläggningen är grogrund för mögelpåväxt. Mjukfogar av silikonmaterial kan i sig själva utgöra grogrund för mögelpåväxt. Fogar i dessa områden måste därför regelbundet rengöras med svagt eller medelstarkt alkaliskt rengöringsmedel i vatten och med efterföljande sköljning med rent vatten.

Moderna cementbundna fogmassor har oftast en vattenavvisande karaktär, som påtagligt minskar risken för mögelpåväxt och minskar rengöringsbehovet över tiden.

Rengöring efter installation – byggstädning och i vissa fall efterbehandling

Byggstädning

Korrekt utförd byggstädning är avgörande för att skapa rätt förutsättningar för den regelbundet återkommande städningen. Speciellt på golv kan rester av fogmassa bli kvar på ytan när avtvättning gjorts efter fogningen av plattbeläggningen. Leverantörer av oglaserade, glaserade eller polerade tätsintrade keramiska plattor anser att golv, efter fogning och härdning, alltid ska rengöras med surt rengöringsmedel i vatten och med efterföljande sköljning med rent vatten.

Fogen måste ha härdat 2-4 dygn beroende på fabrikat, innan efterrengöring kan genomföras. För att det sura rengöringsmedlet inte ska sugas in i fogen är det viktigt att fogen mättas ordentligt med rent vatten före behandlingen. Efter rengöringen ska ytan sköljas noga med rent vatten.

Fogning av Cottoplattor

Läggning av cottoplattor på golv fodrar alltid speciella åtgärder inför fogningen för att rester av fogmassan inte skall sugas in i de oftast mycket porösa plattorna. Därför rekommenderas att man följer anvisningarna från tillverkaren av de specifika cottoplattor som används.

Efterbehandlingar

Generellt behöver inte och ska inte keramiska plattor efterbehandlas.

Tätsintrade plattor av alla slag och glaserade plattor får på inga villkor efterbehandlas. Oglaserade klinkerplattor med viss porositet kan behandlas med speciella så kallade sealers. Äldre golv med denna typ av plattor kan även ha behandlats med så kallad klinkerolja.

Cottoplattor behöver oftast ha en ytbehandling, för att inte smutsas för hårt, vilket nog vanligtvis görs i form av en behandling hos tillverkaren. Om inte detta förfarande används ska efterbehandling göras enligt tillverkarens rekommendation för den specifika platttypen.

Golvvårdsvaxer av olika slag avsedda för andra golvmaterial får aldrig användas till keramiska plattor.

Fläckar

Spill och läckage ska alltid torkas upp med en trasa eller mjuk svamp så snart som möjligt. Vid rengöring med starka kemikalier bör man alltid börja med väl utspädd lösning och vid behov öka koncentrationen. Prova rengörings-effekten på en liten och helst undanskymd yta. Kontrollera att rengöringsmetoden inte skadar den keramiska beläggningen/beklädningen.

**Nedan några vanligen förekommande före-
ningar och förslag på lämplig typ av rengörings-
medel.**

**Livsmedelsfläckar, öl/vin, fett eller metallskrap
av aluminium (lättnmetall)** tas bort med alkaliskt
rengöringsmedel i vatten, såsom allrengörings-
medel, grovrengöringsmedel eller målarsoda.

**Maskinoljefläckar, asfaltfläckar, skrapmärken
av gummi eller stearin/paraffin** tas bort med
organiskt lösningsmedel såsom lacknafta, aceton,
teknisk alkohol (T-röd) eller rengöringsbensin.

**Rostfläckar, kalkfläckar eller skrapmärken av
stål/järn** tas bort med surt rengöringsmedel i
vatten, såsom ”Klinkerrent”, ättiksyra/ättiksprit
eller citronsyra.

Färgfläckar som torkat tas bort mekaniskt med
rakblad eventuellt kombinerat med värmepistol.

Kraftigt färgade fläckar kan blekas med hjälp
av kloridhaltiga rengöringsmedel såsom Klorin
i vatten.

Gå in på
www.bkr.se
och läs mer
om kakel
och klinker!

Byggkeramikrådet
Högbergsgatan 27
116 20 Stockholm
Tel: 08-641 21 25
info@bkr.se ■ www.bkr.se

5.2 Parkettgolv

Parkettgolv är ett levande material som förändras med tiden och ett välskött parkettgolv håller i många år. Vid mycket torrt inomhusklimat vintertid kan sprickor uppstå i golvet, som sedan försvinner när luftfuktigheten höjs igen. Där solen ligger på kan golven påverkas av UV-ljus .

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder såsom torrmoppning eller dammsugning. Vid grundligare rengöring, fukttorka golvet med väl urvriden trasa. Tillsätt eventuellt mildt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Använd inte svabbgarn eftersom det lämnar mycket vatten efter sig. Underhåll gärna golvet med specialmedel för parkettgolv för att få ett extra skydd. Det rekommenderas i hemmiljö två gånger per år.

Genom att sätta möbeltassar av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler undviker du att repa ditt parkettgolv. När du ska flytta pianot, den tunga hyllan eller soffan kan du ställa möbeln på en filt eller matta och försiktigt skjuta till önskad plats. Ställ inte blomkrukor direkt på golvet.

SKÖTSELRÅD LACKERADE TRÄGOLV FÖR BOSTÄDER

Utgivna av Golvbranschen, GBR

Fäst den här skötselanvisningen på insidan av stadskaftet.

ALLMÄNNA RÅD

Stoppa smutsen redan i entrén! Ha därför alltid en ordentlig avtorkningsmatta innanför ytterdörren och om möjligt även utanför. Skydda trägolvet mot alla former av vatten, torka upp eventuellt spill omedelbart. Möbler skall vara försedda med möbeltassar av plast eller filt (ej metall) för att undvika repor och märken från möbelben. Tassarna ska hållas rena.

RÄTT TEMPERATUR OCH LUFTFUKTIGHET

Trä är ett naturmaterial som rör sig i takt med natur-liga skiftningar av den relativa fuktigheten. På sommaren sväller det och på vintern krymper det. Brädorna kan kupa eller skåla sig, där upp till 0,4 mm inte är ovanligt. Det finns toleranser som tillåter upp till 0,2% av brädans bredd. När träet krymper, syns detta som springor mellan bräderna. För att motverka alltför stora rörelser och därmed skador på golvet skall rumstemperaturen hållas inom **15-25°C** och den relativ fuktigheten mellan **30-60%**. Vissa träslag som bok och lönn kan vara känsligare för klimat-varianter än andra. Tänk på att golvvärme torkar ut trägolvet mer än t ex element. Vid golvvärme får golvet yttemperatur aldrig överstiga **27°C**. Relativ luftfuktighet i inomhusluften ökar då människor vistas i rummet och utför vardaglig aktivitet såsom matlagning, duschning etc. Gröna växter och t ex akvarium ger dessutom ett fuktillskott till luften. Den relativa luftfuktigheten kan också höjas med hjälp av luftfuktare.

STÄDNING

Gör till daglig rutin att avlägsna synlig smuts såsom smulor, sandkorn och dylikt. Dammsugning med fast borstmunstycke avlägsnar de flesta torra partiklar. Fuktorkning med en hårt urvriden microfiberduk (mopp) utföres vid behov. I vattnet kan tillsättas några droppar mildt syntetiskt rengöringsmedel, typ handdiskmedel utan ammoniak.

Använd aldrig våta rengöringsmetoder på ett trägolv!

RENOVERING

Det flesta trägolv kan renoveras upprepade gånger så länge som det finns en tillräckligt tjock slityta. I regel slipas hela golvet till rent trä för att omlackeras. På så sätt erhålls samma nyans och glans på golvet. För ett bra resultat förutsätts att golvet underlag är stabilt och att slitskiktets stavar sitter väl förankrat i underlaget.

Begränsade skador kan punktlagas, men kan ge en synlig övergång mellan det gamla golvet och lagningen. Slitskador som smårepor kan slipas med fint slippapper och överlackeras. Vid enstaka djupa repor/intryck kan en slitytestav eller lamellbräda bytas ut.

För att förlänga lackytans livslängd kan underhåll göras med en underhållslack/refresh. Detta ger extra skydd och lyster. Riktvärde för golv i hemmiljö är 1-2 gånger per år, eller efter behov. Underhållslack har en halkhämmande effekt och innehåller inget vax vilket möjliggör för en framtida överlackning. Om trägolvet behandlats med vax eller polish måste golvet slipas till trärent före omlackeringen.

FLÄCKBORTTAGNING

Avlägsna fläckar innan de hunnit torka in i lacken och eftertorka om nödvändigt med rent vatten. Använd en väl urvriden trasa.

Ett lackerat trägolv skadas av mycket och hett vatten, starka rengöringsmedel som t ex Perkloretylen, thinner, aceton och T-sprit. Använd därför dessa fläckborttagningsmedel med stor försiktighet. OBS! Slipning med stålull och skurnylon kan repa lacken.

FLÄCKNYCKEL

Fläck av:	Tas bort med:
Choklad, fett, frukt, glass, grädde, juice, kaffe, läsk, saft, te, vin, ägg, öl, exkrementer, kräkningar, urin	Neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel utan ammoniak utspätt i ljummet vatten
Asfalt, gummi, olja, skokräm, sot, svårare fläckar av choklad och fett	Tvättnafte, lacknafte
Färgkriter, läppstift, tusch	T-sprit 50%
Stearin, tuggummi	Kylspraya eller lägg en plast påse med isbitar på fläcken. Skrapa sedan försiktigt.
Blod	Kallt vatten

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

5.3 Tapeter och målade ytor

Tapeter

Var varsam vid rengöring av dina tapeter, följ leverantörens anvisningar för just din tapet noga. Tänk på att tapeterna i de olika rummen kan vara gjorda i olika material även om de är från samma leverantör och därför vara olika känsliga.

Målade ytor

Var försiktig med nymålade ytor, färgens goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter att färgen har härdat används handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Missfärgningar som uppkommit då metall gnidits mot ytan försvinner lätt med ett suddgummi.

Tak

Målade ytor torkas av med en väl urvriden trasa efter rengöring. Matta ytor kan bli flammiga vid kraftig tvättning. Var extra varsam om ditt tak är grängat (dvs taket har en knottrig ytstruktur), då är det känsligt för fukt och får inte torkas med fuktig trasa.

Halvmatta och halvblanka färger

Gör ren ytan med diskmedel alternativt allrengöringsmedel nerifrån och upp. Torka med vatten och vädra för att minska luftfuktigheten.

Listverk

Golvsocklar är tillverkade i eklaserad furu. Dörrfoder är tillverkade i furu i kulör NCS S 0502-Y.

Information om de tapeter och färger som är valda i din bostad finns i specifikationen över dina inredningsval.

Målningsförteckning Åriket 3:1

Tak invändigt i lägenheter

Fabrikat: Jotun sprutspackel till grängning av tak

Väggar invändigt i lägenheter, tak i klädkammare

Fabrikat: Jotun Jotaproff PVA 05

Väggar och tak i bad och wc

Fabrikat: Jotun Jotaproff våtrum 20

Panel utvändigt

Fabrikat: Jotun Demidekk ultimate täckfärg

Tapeter

Detta är tillval. Skötselråd bifogas för kollektioner från Boråstapeter.

JM AB	Process	Document name Sammanställning målningsbehandling				
	Original name Målningsförteckning	Original date 2014-09-02	Proj no/Cost centre	User Karin Axbäck	Modified 2015-05-07	Version 02

Skötselråd JOTAPROFF VÅTRUM 20

Jotun Sverige AB
Box 151
421 22 Västra Frölunda

Produktnamn: JOTAPROFF VÅTRUM 20
Bindemedel: Akrylbaserad dispersionsfärg
Lösningsmedel: Vatten

Användningsområde:

JOTAPROFF VÅTRUM 20 är en slitstark halvblank akrylbaserad dispersionsfärg för användning i våtrum, sjukhus, livsmedelsindustri och andra ställen där en slitstark och fuktbeständig yta krävs. Produkten ingår som ytbehandling i Jotaproff Våtrumssystem. För att uppnå bästa resultat måste uppsättningsanvisningarna följas noga.

Underlag:

Ytan ska vara fast, ren, torr och hålla en lägsta temperatur på +5 °C. Luftfuktigheten får högst vara 70 %.

Appliceringsmetod:

Produkten appliceras med rulle, pensel eller högtrycksspruta.

Tekniska data och säkerhetsdatablad:

Det finns tekniska datablad samt säkerhetsdatablad tillgängliga för produkten.

Rengöring:

Nymålade ytor skall inte rengöras. Ytan kan rengöras först när färgen är helt genomhärdad, det vill säga efter 3-4 veckor (gäller vid normal temperatur, luftfuktighet samt väl ventilerade lokaler). Vid tvättning av ytan skall tvättmedlet inte ha ett pH-värde som är högre än 9. Läs bruksanvisningen för tvättmedlet noga innan användning. Vid daglig rengöring bör temperaturen vara lägre än 40° C. Eventuell avsköljning skall utföras med lågt tryck. Rengöring skall utföras med metod som inte ger glansförändringar. Använd inte tvättmedel innehållande slipmedel, då dessa skadar färgfilmen. Rengöring skall utföras vid behov. Kraftig rengöring reducerar färgfilmens tjocklek.

Underhållsintervall:

Underhållsintervall påverkas utav lokala förhållanden och ommålning görs vid behov.

Reparation av skada:

Reparationer skall utföras med samma produkt som användes vid målningstillfället. Vid användning av andra produkter skall det dokumenteras att dessa är av samma typ som tidigare använda produkter. Lagning av skador skall utföras enligt samma arbetsbeskrivning som tidigare utförda behandlingar. Se produktschema för vilka produkter som har använts. Vid ommålning eller ändring av kulör skall samma produkt användas. Kontakta då återförsäljare/målerifirma.

Förvaring:

Lagras frostfritt och oåtkomligt för barn. Innehållet i öppnat emballage reduceras vid lagring över 1 år.

Transport:

För ev. transportklassificering se avsnitt 14 i säkerhetsdatablad.

Inomhusmiljö/emissioner:

Produkten rekommenderas endast till inomhusbruk.

VOC:

EU gränsvärde för produkten (Kat. A/a): 30 g/l (2010). Produkten innehåller max 10 g/l VOC.

AVFALLSHANTERING:

Avlägsna mesta möjliga färg från verktygen före rengöring i vatten. Flytande färgrester skall inte hällas ut i avloppet utan lämnas till lokal miljöstation.

Upplysningar på detta datablad är baserade på omfattande laborieprover och praktisk erfarenhet. Eftersom produkterna ofta används utanför vår kontroll, kan vi inte garantera annat än produktens kvalitet. Vi förbehåller oss rätten till att utan varsel ändra uppgivna data. Färg kan betraktas som ett halvfabrikat. Resultatet beror av konstruktion, underlagets skick, förbehandling, temperatur, luftfuktighet, applicering osv.

Behandlad yta:

Målad i kulör:

Arbetet utfört av:

Datum:

Skötselråd JOTAPROFF PVA 07/05

Jotun Sverige AB
Box 151
421 22 Västra Frölunda

Produktnamn: JOTAPROFF PVA 05
Bindemedel: PVA dispersion
Lösningsmedel: Vatten

Användningsområde:

Typ: Jotaproff PVA 05 är en vattenburen, lösningsmedelsfri dispersionsfärg för inomhusbruk. Den används som mellan- och slutstrykning på väggar av puts, betong, sandspackel, byggsivor, glasfiberväv, papperstapet m.m.

Underlag: Ytan skall vara fast, ren och torr och hålla en lägsta temperatur på +10°C. Luftens RH skall maximalt vara 70%.

Appliceringsmetod: Rulle, pensel och högtrycksspruta.

Förvaring: Lagras frostfritt och utom räckhåll för barn. Innehållet i öppnat emballaget reduceras vid lagring över 1 år.

Tekniska data och säkerhetsdatablad:

Det finns tekniska datablad samt säkerhetsdatablad tillgängliga för produkten.

Underhåll:

Rengöring: Nymålade ytor skall inte rengöras. Ytan kan rengöras först när färgen är helt genomhärdad, dvs först efter 4 veckor (gäller vid normal temperatur, luftfuktighet samt väl ventilerade lokaler). Vid tvättning av ytan skall tvättmedlet inte ha ett pH-värde som är högre än 9. Läs bruksanvisningen för tvättmedlet noga innan användning. Vid daglig rengöring bör temperaturen vara lägre än 40° C. Eventuell avsköljning skall utföras med lågt tryck. Rengöring skall utföras med metod som inte ger glansförändringar. Använd inte tvättmedel innehållande slipmedel, då dessa skadar färgfilmen. Rengöring skall utföras vid behov. Kraftig rengöring reducerar färgfilmens tjocklek.

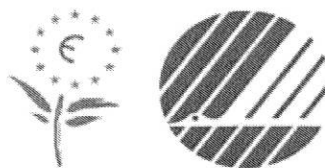
Underhållsintervall: Beror av slitage.

Reparation av skada:

Reparationer skall utföras med samma produkt som användes vid målningstillfället. Vid användning av andra produkter skall det dokumenteras att dessa är av samma typ som tidigare använda produkter. Lagning av skador skall utföras enligt samma arbetsbeskrivning som tidigare utförda behandlingar.

VOC: EU gränsvärde för produkten (Kat. A/a): 30 g/l (2010). Produkten innehåller max 1 g/l VOC.

Inomhusmiljö/emissioner: Produkten avger små emissioner som är uppmätta efter att produkten målats på ett neutralt underlag. Underlag samt förbehandling påverkar totalemissionen från den färdigbehandlade ytan.

Miljömärkning: EU-blomman och Svanen.

Avfallshantering: Avlägsna mesta möjliga färg från verktygen innan rengöring i vatten. Flytande färgrester skall inte hållas ut i avloppet, utan lämnas till lokal miljöstation.

Upplysningar på detta datablad är baserade på omfattande laboratorieprover och praktisk erfarenhet. Eftersom produkterna ofta används utanför vår kontroll, kan vi inte garantera annat än produktens kvalitet. Vi förbehåller oss rätten till att utan varsel ändra uppgivna data. Färg kan betraktas som ett halvfabrikat. Resultatet beror av konstruktion, underlagets skick, förbehandling, temperatur, luftfuktighet, applicering osv.

Behandlad yta:

Målad i kulör:

Arbetet utfört av:

Datum:

DEMIDEKK Ultimate täckfärg

Produktbeskrivning

Typ

Täckande träskydd för utomhusbruk. Produkten är vattenburen. Baserad på AMA-teknologi (AlkydoljeModifierad Akryl).

Egenskaper och fördelar

Den avancerade bindemedelsteknologin gör att färgen har mycket god kulörstabilitet och långa underhållsintervaller. Innehåller filmkonserverande medel som skyddar färgytan mot svartmögel.

Kombinationen av högkvalitativa bindemedel och högt pigmentinnehåll som skyddar träet mot solljusets nedbrytning ger en mycket god väderbeständighet. Produkten är enkel att applicera och har en fyllig konsistens. Torkar snabbt och blir på mycket kort tid vattenbeständig.

Underlag

Rekommenderas på nytt grundad, tidigare laserat, täcklaserat eller täckfärgsmålrat trä utomhus. Kan även användas som slutstrykning på rostskyddsbehandlat järn och metall.

Appliceringsinformation, bruksanvisning och tekniska data

Se Tekniskt Datablad för produkten.

Lagring

Fraktas och förvaras frostfritt och stående.

Avfallshantering

Avlägsna mesta möjliga färg från verktygen före rengöring i vatten. Flytande färgrester skall inte hällas ut i avloppet utan lämnas till lokal miljöstation.

Underhåll

Rengöring

Målade ytor får tvättas först efter 4 veckor (härdningstid för produkten).

Rekommenderat tvättmedel

Rekommenderat tvättmedel är JOTUN Husvask. Vid tvättning av ytan skall tvättmedlets pH-värde inte överstiga pH 9. Läs bruksanvisningen för tvättmedlet innan användning.

Tvättning av behandlade ytor

JOTUN Husvask rekommenderas för årlig underhållstvätt. Ytor med alg- och mögelbeväxning tvättas med JOTUN Husvask och bearbetas med tvättborste. Ytor som är mycket smutsiga på grund av föroreningar och växtning av svartmögel tvättas med JOTUN Kraftvask.

Underhållsintervall

Underhållsintervallet påverkas av det lokala klimatet och ommålning skall därför utföras vid behov. Produkten bryts ned på naturlig väg på grund av yttre påverkan.

Lagning av skada

Reparationer skall utföras med samma produkt som användes vid målningstillfället. Vid användning av andra produkter skall det dokumenteras att dessa är av samma typ som tidigare använda produkter. Lagning av skador skall utföras så att det inte avviker från aktuellt underlag. Se projektschema för produkter som använts vid förberedelser och förarbete. Vid övermålning används samma produkt. Kontakta er färghandel/målerifirma.

Miljömärkning

Produkten är godkänd av Nordisk Miljömärkning och tillgodoser kraven för miljömärkning Svanen.

Hälsa och säkerhet

Vänligen notera miljö- och faromärkningen som finns anvisad på emballaget.

Det har utarbetats säkerhetsdatablad för produkten.

Detaljerad information angående hälso- och säkerhetsaspekter samt skyddsåtgärder vid användandet av produkten, specificeras i produktens säkerhetsdatablad.

Första hjälpen, se punkt 4.

Hantering och lagring, se avsnitt 7.

Transportinformation, se punkt 14.

Gällande föreskrifter, se punkt 15.

VOC för bruksfärdig blandning

EU gränsvärde för denna produkt (kat. A/d): 130 g/l. Denna produkt innehåller max 80 g/l VOC.

Inomhusmiljö/Emissioner:

Produkten rekommenderas enbart för utomhusbruk.

Kontaktinformation

Jotun Sverige AB
Box 15, 421 22 Västra Frölunda
Tlf.: 031 69 63 00

Ansvarsfriskrivning

Informationen i det här dokumentet är framtagen i enlighet med den kunskap som Jotun har tillgänglig baserad på laboratorietester och praktisk erfarenhet. Eftersom produkterna ofta används utanför vår kontroll, kan vi inte garantera annat än produktens kvalitet.

Användare bör alltid konsultera Jotun för rådgivning angående lämpligt användningsområde och applicering.

Om det föreligger oförenlighet mellan översättningar till olika språk är det den engelska versionen (United Kingdom) som är giltig.

Artikelnr: 2730 - 2765

Produkter

Scandinavian Design, 2730-2765

Typ: Tapeter i nonwoven grupp 1 Vikt: 75-190 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter/C&S är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen. Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:	
				Begr.-listan*	PRIO-listan*
Nonwoven	65-100%	40-85%	Cellulosa (TCF)	---	---
		15-30%	Syntetiska fibrer + film	---	---
		0-30%	VAc/Akrylpolymer	---	---
		15-25%	Fyllmedel		
Färg	0-35%	65-100%	Pigment	---	---
		0-30%	Fyllmedel	---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, PRIO-lista.

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Tapeterna kan användas i samtliga utrymmen förutom våtutrymmen.

Lämplig limtyp är Nonwoven- eller Väv-lim.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på SP enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusåkt

Mycket god ljushärdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

ECO·BORÅSTAPETER

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpappkartong.

I genomsnitt används 50 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 4 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har hög tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålorester avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten självtorka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

Tapeterna kan återvinnas som energi vid förbränning.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessions-tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare.

Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Artikelnr: 1701 - 1735

Produkter

Eco White Light 1701 – 1735

Typ: Tapeter i nonwoven grupp 1 Vikt: 75-190 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter/C&S är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen. Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:	
				Begr.-listan*	PRIO-listan*
Nonwoven	65-100%	40-85%	Cellulosa (TCF)	---	---
		15-30%	Syntetiska fibrer + film	---	---
		0-30%	VAc/Akrylpolymer	---	---
		15-25%	Fyllmedel		
Färg	0-35%	65-100%	Pigment	---	---
		0-30%	Fyllmedel	---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, PRIO-lista.

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Tapeterna kan användas i samtliga utrymmen förutom våtutrymmen.

Lämplig limtyp är Nonwoven- eller Väv-lim.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på SP enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusäktthet

Mycket god ljushärdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

ECO·BORÅSTAPETER

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpappkartong.

I genomsnitt används 50 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 4 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har hög tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålorester avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten själv torka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

Tapeterna kan återvinnas som energi vid förbränning.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessions-tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare.

Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Artikelnr: 6601 – 6630

Produkter

Graceful Living 6601 - 6630 Typ: Tapeter i nonwoven grupp 1 Vikt: 75-190 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter/C&S är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen. Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:	
				Begr.-listan*	PRIO-listan*
Nonwoven	65-100%	40-85%	Cellulosa (TCF)	---	---
		15-30%	Syntetiska fibrer + film	---	---
		0-30%	VAc/Akrylpolymer	---	---
		15-25%	Fyllmedel		
Färg	0-35%	65-100%	Pigment	---	---
		0-30%	Fyllmedel	---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, PRIO-lista.

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Tapeterna kan användas i samtliga utrymmen förutom våtutrymmen.

Lämplig limtyp är Nonwoven- eller Väv-lim.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på SP enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusåkt

Mycket god ljushärdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

ECO·BORÅSTAPETER

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpappkartong.

I genomsnitt används 50 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 4 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har hög tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålstrecker avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten själv torka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

Tapeterna kan återvinnas som energi vid förbränning.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessions-tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare.

Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Produkt

Street

Typ: tvättbar papperstapet

Vikt: 140 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen.

Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:		
				Begr.-listan*	OBS-listan*	Allergi och ...*
Bärare	75-80%	85%	Oblekt mekanisk cellulosamassa	---	---	---
		15%	Kemiskt blekt ECF-massa (Elementary Chlor Free) AOX-värde 0,2 kg/ton färdig tapet	---	---	---
Färg	15-20%	75-90%	Oorganiska pigment och fyllmedel, krita, kaolin, titandioxid	---	---	---
		10-15%	Akrylpolymer	---	---	---
		0-10%	Organiska färgpigment	---	---	---
		0-2%	Tillsatser	---	---	---
Ytbehandling	5%	80-90%	Akryl/vinylacetat-polymer	---	---	---
		10-20%	Matteringsmedel, kiseldioxid	---	---	---
		0-0,5%	Tillsatser	---	---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, OBS-lista och skriften "Allergi och kemiska produkter"

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Tapeterna kan användas i samtliga utrymmen förutom våtutrymmen.

Lämplig limtyp är stärkelsebaserat samt cellulosa med PVAC-förstärkning.

Brandklassning

Tapeten uppfyller kraven för brandklassning, klass II, enligt gällande testmetod, NT FIRE 004.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på Statens Provningsanstalt enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusåkt

Mycket god ljushärdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpappkartong.

I genomsnitt används 25 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 3 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har god tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålrester avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten självtorka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

>95% av tapetspill i produktionen tas om hand av kontrakterat returpappersföretag och återvinns.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessionstillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare. Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Artikelnr: 9060 - 9094

Produkter

Silent Nature 9060 – 9094 Vikt: 75-190 g/m²

Miljömärkning

Uppfyller IGI:s branschkrav på miljömärkning

(IGI = International Wallpaper Manufacturers' Association)

Produktinnehåll

Samtliga tapeter från Eco-Boråstapeter/C&S är fria från PVC, tungmetaller och miljöskadliga ämnen. Samtliga färgsystem är vattenbaserade.

Tapetens komponenter	Total vikt-procent	Vikt-procent	Specifikation av komponenters sammansättning	Innehåller ämnen i:	
				Begr.-listan*	PRIO-listan*
Nonwoven	65-100%	40-85%	Cellulosa (TCF)	---	---
		15-30%	Syntetiska fibrer + film	---	---
		0-30%	VAc/Akrylpolymer	---	---
		15-25%	Fyllmedel		
Färg	0-35%	65-100%	Pigment	---	---
		0-30%	Fyllmedel	---	---

* Kemikalieinspektionens Begränsningslista, PRIO-lista.

Formaldehyd i bunden form förekommer naturligt i trä som används vid tillverkning av papper. Analys av tapetpapper visar således spår av formaldehyd. Nivåerna är dock väsentligt lägre än gällande gränsvärden.

Användning

Tapeterna kan användas i samtliga utrymmen förutom våtutrymmen.

Lämplig limtyp är Nonwoven- eller Väv-lim.

Emissioner

Bestämning av emissionsfaktor för VOC* och identifiering av dominerande ämnen har utförts på SP enligt FLEC-metoden**. Resultatet från proven understiger kvantitativ detektionsgräns (< 10µg/m² x h)

* VOC=Volatile Organic Compounds = Flyktiga organiska ämnen

** FLEC=Field and Laboratory Emission Cell

Ljusåkt

Mycket god ljushärdighet, 6-8. Högsta värde är 8.

ECO·BORÅSTAPETER

Förpackning

Tapetrullarna sveps först in i en tunn återvinningsbar polyetenfilm innan de förpackas i wellpappkartong.

I genomsnitt används 50 gram emballage per kg tapet.

Den genomsnittliga transportvolymen (inkl emballage) per kg tapet är ca 4 dm³.

Returnering av emballage till Eco-Boråstapeter är inte möjligt.

I emballaget ingår återvunnet material.

Transport

Tapeterna transporteras via lastbil som utgår från centrallagret i Borås.

Eco-Boråstapeter är anslutna till REPA-registret. Organisationsnummer: 556423-2824

Skötselråd

Tapeten har hög tvättbarhet, vilket innebär att man utan svårigheter kan avlägsna de flesta smutsfläckar på följande sätt:

- Blöt fläcken med trasa eller svamp (använd tvållösning eller diskmedel).
- Använd flödigt med ljummet vatten så att alla tvålorester avlägsnas.
- Torka av överskott på vatten och låt därefter tapeten själv torka.
- Undvik att få vätska i skarvarna där tapeten är oskyddad.

Beräknad livslängd

Beräknad livslängd för tapeten är 10-15 år.

Återanvändning och spill

Tapeterna kan återvinnas som energi vid förbränning.

De restfärger som blir vid produktion återanvänds.

Inget tapetspill räknas som miljöfarligt avfall.

För att kunna uppnå erforderlig tapetstyrka samt Eco-Boråstapeters kvalitetskrav ingår inte återvunnet material i tapeterna.

Produktion

Eco-Boråstapeters utsläpp av lösningsmedel underskrider rådande gränsvärden för krav på koncessions-tillstånd enligt miljöskyddslagen.

Kvalitet

Eco-Boråstapeter är certifierat enligt kvalitetsnormen ISO 9001.

ECO-BORÅSTAPETERS MILJÖPOLICY

Vårt mål är att nå minsta möjliga miljöpåverkan såväl vid våra tillverkningsprocesser, vår interna arbetsmiljö som för produkterna och deras slutgiltiga användning.

För att uppfylla dessa åtaganden krävs kompetens och delaktighet från alla medarbetare.

Vidare krävs att processer och utrustningar är dugliga för sitt ändamål.

Skötselinstruktioner SEBE-ytbehandlat listverk

SEBE-ytbehandlat listverk är utfört av furu klass A eller B enligt SS 23 28 11 i standardprofiler enligt SS 23 28 12.

Smygpanel, väggavslut, täcklister mm utförs även av MDF-board.

Ytbehandlingen utförs med Beckers industrifärg AB:s produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Beckers Laqva Prime	ED 1225	Grund	Basta-försäkrans
Beckers Laqva Top 30	EG1380-55053	TOPP	Basta-försäkrans

Ytbehandling med genomsynlig behandling såsom laserade och klarlackade produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Beckers Laqroma Clear 18	EG1086-0018	Bets & klarlack	Basta-försäkrans

Listen kan efter slipning övermålas med såväl vatten- som lösningsmedelsbaserade färger.

Vid rengöring rekommenderas avtorkning med lätt fuktig trasa. Undvik starka kemikalier.

Med vänliga hälsningar

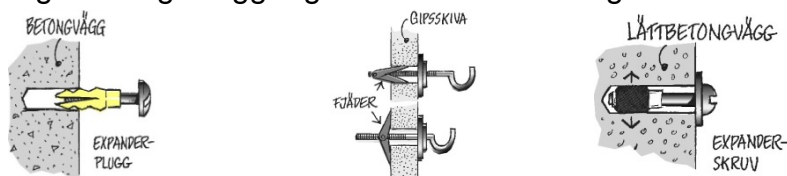
Pär Bergkvist
VD
AB UNE-Produkter

5.4 Att sätta upp saker på väggen / i taket

Väggarna sätter den personliga prägeln på ditt hem, var noggrann när du sätter upp tavlor, krokar och liknande för att undvika onödiga hål i väggarna. Olika väggmaterial kräver olika metoder för uppfästning, ta kontakt med kunnig person om du är osäker. Om du har skjutdörrar i din bostad, tänk på att spiken eller skruven som du använder för att hänga upp din tavla med kan skada eller låsa skjutdörren. Viktigt att tänka på när du skall fästa lampor, krokar m.m. i taket i din nya lägenhet är att du inte får borra djupare än 50 mm. Detta beror på de installationer som ligger över detta djup. Risken finns att du träffar vattenledningar eller el-installationer om du borrar djupare än 50 mm.

- Hårda väggar

I betong- och tegelväggar gör du hål med en slagbormaskin.

- Porösa vägar

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder du drillborr, borrarväng eller bormaskin. Alla hål måste pluggas. Din järnaffär kan ge dig råd om vilka skruvar och krokar du bör använda för respektive väggmaterial. Undvik självhäftande krokar, de lossnar lätt och lämnar fula limmärken efter sig.

- I våtrum

Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Läs mer under avsnitt "Kakel och klinker"

- Vägg-TV

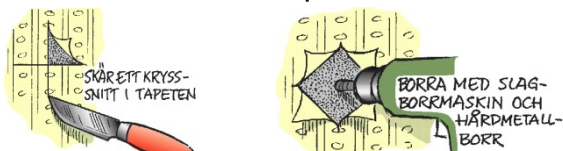
Det är förberett för vägg-TV på en vägg i vardagsrum och största sovrum, placeringen är markerad på din ritning. Observera att förstärkningen är plywood och är anpassad för att TV monteras mot vägg. Om du väljer en mycket stor TV eller om du sätter din TV på en "arm", tänk på att det medför mycket stora belastningar som kräver ytterligare förstärkningar innan montering.

- Idolaffischen

Sätt gärna upp affischen på barnens stora idol, världskartan eller almanackan. Men använd häftstift eller nålar. Tejp och fästlra ger fula märken på tapeten.

- Så här gör du "osynliga" hål

Vid upphängning av exempelvis större tavlor eller hyllor då du behöver borra i väggen kan du enkelt gömma borrhålen. Börja med att göra två snitt i ett kryss i tapeten med en skarp kniv där du vill borra. Lyft undan tapetflikarna och borra. När du inte ska använda hålet längre tar du ut skruven, viker tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

6. Inredning

6.1 Köksinredning

Ditt kök håller hög standard och är byggt för att användas varje dag under lång tid. Genom att ta hand om dess inredning får du ett kök som kan användas varje dag i många år. Om du har bänkytor av trä är det extra viktigt att du följer leverantörens anvisningar för att bevara dess egenskaper. På följande sidor får du skötselanvisningar från din köksleverantör. Torka skåpluckor torra efter tvätt och använd mildt diskmedel med max 1% tvål.

SKÖTSELANVISNING KÖK

Det färdiga köket består av levande material, som kräver riktig skötsel för att kunna hålla länge och se vackert ut. Ett levande material åldras bl.a. genom att skifta färg över tiden. Vissa träslag blir mörkare och andra ljusare. Olika ytor kräver lite olika skötsel. Leta under respektive rubrik tills du hittar det/de ytmaterial som gäller för just ditt kök. Det finns också information kring ett antal vanliga frågor.

MELAMINYTOR (LUCKOR, STOMMAR OCH TILLBEHÖR)

Skåpstommarna och många av våra luckor är uppbyggda av melaminbelagd spånskiva. Denna skiva tål fukt men inte i alltför hög utsträckning, d v s vatten får inte bli stående så att det kan tränga in i befintliga skarvar mellan plana ytor och kanter.

Det är därför viktigt att man torkar av sina snickerier med en torr trasa omedelbart vid vattenspill t ex på diskbänkskåpet eller badrumsskåpet efter disk respektive tvätt. Placering av t ex en kaffebruggare så att varm ånga strömmar upp mot ett väggskåps undersida (gäller även ljusramplista eller en luckas kant) bör undvikas. Rengör med vatten och diskmedel. Svåra fläckar tas bort med T-röd. Undvik att öppna en varm diskmaskin. Ångan kan skada luckan.

MÅLADE OCH FANERADE YTOR (LUCKOR, STOMMAR OCH TILLBEHÖR)

Målade och fanerade ytor rengörs med en fuktig trasa och milt diskmedel som man normalt använder i hushållet. Använd inte skurpulver eller liknande medel som innehåller slipmedel, alkohol och andra repande partiklar, inte heller thinner eller ammoniak. Liksom stommarna måste även luckorna, speciellt kanterna, torkas av efter att de har utsatts för vattenspill.

Kraftig rökning och vitmålade kök hör inte ihop. Nikotinet gör att luckorna gulnar, ingen vit färg motstår detta. Fanerade ytor behöver hållas torra och befriade från fett och rengöringsmedel.

Detta gäller speciellt ljusa fanér. Eftersom fanér är mer eller mindre porig skall man vara sparsam med vatten vid rengöring så att fukt inte tränger in i faneret.

Vid den dagliga rengöringen används vatten och tvållösning enligt ovanstående.

Viktigt! Alkoholhaltigt rengöringsmedel inte ska användas.

Undvik att öppna en varm diskmaskin. Ångan kan skada luckan.

FOLIERADE YTOR (LUCKOR OCH TILLBEHÖR)

För att stärka luckans ytskikt och göra den tåligare mot repor utförs följande behandling innan användning: Ta bort skyddsfilmen när luckor och lådor har monterats. Torka av den högljucka ytan med en mjuk trasa som fuktats med en tvållösning (max 1% tvål) och låt luckan torka. Efter 24 timmar får avtorkningen sin effekt. Vid den dagliga rengöringen används vatten och tvållösning enligt ovanstående. **Viktigt!** Alkoholhaltigt rengöringsmedel inte ska användas.

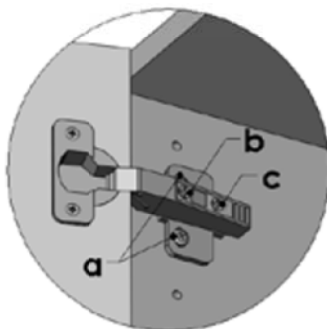
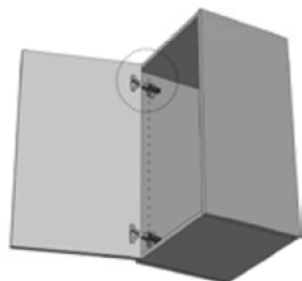
Undvik att öppna en varm diskmaskin. Ångan kan skada luckan.

GÅNGJÄRN OCH KLAFFGÅNGJÄRN

Gångjärnen på luckorna kan behöva justeras efter en tids användning.

GÅNGJÄRN

Gångjärn med olika öppningsvinklar ser olika ut. Justeringskruvarna har samma placering oavsett gångjärnens utseende.

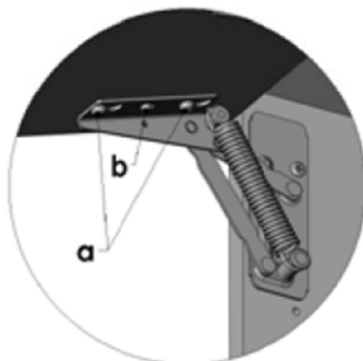
a = höjdlid
b = sidled
c = djupled

KLAFFGÅNGJÄRN

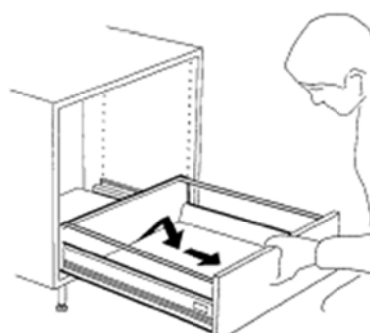
Klaffgångjärnen är avsedda för fronter upp till höjden 316 mm. Endast justering i höjdlid kan göras.

Obs! Efter frontens justering ska skruvarnas (a) dras åt. Lås fast frontens position med bifogade träskruvar (b).

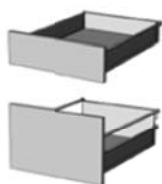
a = Höjdlid
b = Låsskruv

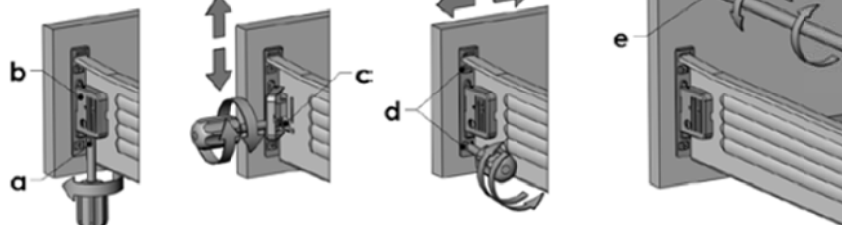
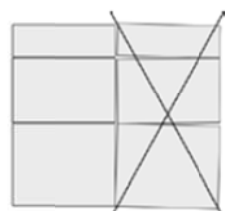
HUR MAN TAR UR/SÄTTER TILLBAKS TANDEMBOXLÅDORNA UR SKÅPEN

JUSTERING AV LÅDFRONT METABOXLÅDA

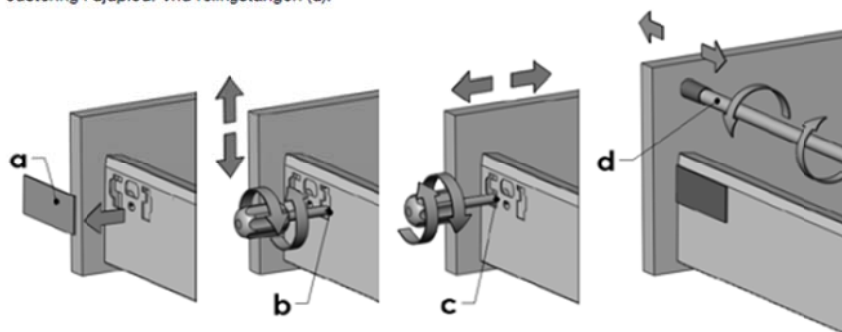
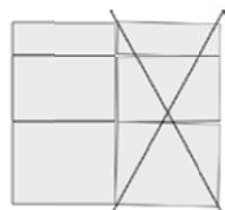
Använd en stjärnmejsel vid justeringen av lådfronterna.
Justering i höjdlid: Stick in en mejsel (a) under fastplattans lås (b) och vrid tills fastplattorna lossnar.
Höjjustera fronten genom att vrida på excenterskruven (c). Efter justering, tryck tillbaka fastplattornas lås (b).
Justering i sidled: Lossa på fastplattornas skruvar (d) och justera i sidled. Drag åt skruvarna.
Justering i djupled: Vrid relingstängan (e).

TANDEMBOXLÅDA

Använd en stjärnmejsel vid justeringen av lådfronterna.
Demontera täckbrickan (a).
Justering i höjdlid: Vrid excenterskruven (b).
Justering i sidled: Vrid skruven (c).
Justering i djupled: Vrid relingstängan (d).

BÄNKSIVOR I HÖGTRYCKSLAMINAT

Monteras enligt anvisning som medföljer bänkskivan. Bänkskivor belagda med högtryckslaminat rengörs med alla rengöringsmedel som förekommer i hushållet. Undvik att starkt färgade ämnen, såsom t ex jod eller bläck, kommer i kontakt med laminatyten.

På bänkskivor med laminatkantlist eller träkantlist är det viktigt att undvika att fukt tränger in i skarvarna. Undvik att öppna en varm diskmaskin. Fuktspärr ska monteras ovanför diskmaskinen för att avhjälpa problem med värme och fukt. Var noga med att inte placera heta kastruller eller stekpannor på laminaten.

BÄNKSIVOR I MASSIVTRÄ

Bänkskivor i massivt trä är ett levande material som vid förändrad luftfuktighet torkar ut om det inte ytbehandlas. När det gäller massiva bänkskivor är det väldigt viktigt att dessa monteras och sköts på föreskrivet sätt för att t ex undvika att skivorna slår sig. Har du valt en massiv träskiva har du valt ett naturligt material som kräver omtanke och underhåll för att behålla sin skönhet under många år. Sköter du den rätt blir den bara vackrare med åren.

Observera att all behandling och allt underhåll skall utföras på torra skivor. Låt aldrig vatten stå på skivan. Då kommer träet att svälla och i värsta fall även spricka. Kaffebryggare kan också ställa till problem. En del kaffebryggare blir mycket varma på undersidan vilket torkar ut träet. Det kan ge fläckar och sprickor. Speciellt viktigt är detta om du har en underlimmad diskho. En

kaffebryggare, liksom frityrgritor och andra varma apparater, ska för säkerhets skull alltid stå på ett underlägg.

INNAN DU MONTERAR DIN MASSIVA TRÄSKIVA:

Det är av största vikt att du oljar in skivorna rejält med bifogad olja innan monteringen. Detta gäller för såväl över som undersidan. En hårdvaxoljad skiva behöver inte oljas innan monteringen. Den är redan behandlad. Däremot ska den underhållas regelbundet.

HÅRDVAXOLJADE MASSIVSKIVOR

Vi rekommenderar hårdvaxolja vilket ger ett ytskikt med mycket bra skydd. Tänk på att skydda skivornas yta ordentligt vid montage, kakling o.s.v. Om ytan skadats eller påverkats måste skivorna, innan de tas i bruk, behandlas med hårdvaxolja. Eftersom varje skiva (liksom varje stav i varje skiva) är unik, krävs olika mängd hårdvaxolja för att mätta ytan och bygga ett fullgott ytskikt. Detta framträder först efter en tids användning. Därför är det särskilt viktigt att du under första året kontrollerar om dina skivor behöver underhållas med hårdvaxolja. Detta gäller även när ytan blivit sliten eller skadad. Om din skiva har en underlimmad diskho, är det extra viktigt att ändträet och kanter vid diskhon alltid har ett bra skydd.

Gör så här: Slipa vid behov med fint sandpapper eller slip-svamp. Torka rent. Lägg på ett tunt lager Hårdvaxolja. Torka i träets längdriktning med torr trasa. Se till att en tunn film uppstår. Låt torka i minst åtta timmar. Vid hårt sliten skiva eller om ytan slipats trä-ren upprepas behandlingen ytterligare två gånger.

Var försiktig så att hårdvaxoljan inte kommer i kontakt med något annat än bänkskivan. Om så sker, torka bort direkt! Intorkad hårdvaxolja är mycket svår att avlägsna! Hårdvaxolja i burk har en begränsad hållbarhet och bör därför förbrukas inom ett år. Skruva alltid på korken ordentligt. De trasor och svampar du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

OLJADE MASSIVTRÄSKIVOR

Första tidens behandling av oljade skivor är oerhört viktig för att de ska förbli lättskötta och snygga under en lång tid framöver. Träskivans fibrer behöver mättas med olja för att skivan skall bli formstabil samt motstå fukt och smuts. Detta sker med upprepade behandlingar och tar cirka ett år. När detta är klart har du fått en helt underbar naturprodukt.

Efter montering oljas samtliga sidor och kanter med träolja (en högraffinerad kallpressad och rå linolja). Lägg på ett ordentligt lager och arbeta in oljan med trasa. För extra len yta använder du mjuk slipkloss (extra fin). Glöm inte kanterna! Låt oljan ligga på i 30 minuter. Fördela emellanåt överskottet till de delar som suger upp mycket. Gnugga sedan ytorna torra med en luddfri trasa.

Var försiktig så att oljan inte kommer i kontakt med annat än bänkskivan. Om så sker torka bort direkt! Intorkad olja är mycket svår att avlägsna! Om inte ytan torkas helt torr efter en halvtimme utan får ligga länge så torkar den till en kladdig, seg yta som är mycket svår att få bort.

Den trasa eller svamp som du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

Efter en oljebehandling kan olja tränga upp i flera dagar och skada tidningar och böcker! Upprepa behandlingen ytterligare en gång första veckan, därefter en gång i veckan under tre veckor.

Upprepa efter en månad, tre månader och sex månader. Behandla sedan med olja och trasa en eller två gånger om året. Har det kommit smuts ner i träets porer, använder du mjuk slipkloss (extra fin).

Efter en månad eller två behöver träet ytterligare behandlingar. Till en början kommer fibrer att resa sig så att ytan känns sträv. Då använder du en mjuk slipkloss (extra fin) och arbetar i träets längdriktning varefter skivan behandlas med ny olja.

En del starka rengöringsmedel löser olja. Då blir ytan ljus och sträv. Behandla med olja omedelbart som beskrivits ovan och försök hitta ett rengöringsmedel som inte löser olja.

OM OLYCKAN ÄR FRAMME PÅ DIN TRÄBÄNSKIVA

Ditt hem är säkert inget museum, och därför är det oundvikligt med småskador i yta och kanter, hur försiktig du än är. En träyta tål inte att du ställer heta kärl på den. Starka rengöringsmedel liksom andra starka vätskor som alkohol kan också påverka skivan.

Om ytan har skadats eller missfärgats kan du alltid slipa bänkskivan. Det är just det som är fördelen med massivt trä. Efter en sådan slipning måste du ytbehandla från grunden igen. Det material som behövs finns hos våra återförsäljare. Slagmärken kan många gånger repareras med hjälp av varmt vatten som får träet att svälla och återta sin form.

Har du slipat ytan, kan du alltid byta från olja till vax eller tvärtom, men ytan måste behandlas som om den var obehandlad. Vid byte från en behandling till en annan gäller alltid att man slipar ner hela ytan ordentligt. Detta görs lämpligast när skivorna ändå är i behov av ny behandling. Putsningen blir betydligt enklare när ytan är lite uttorkad och sliten jämfört med nybehandlad. Väljer du olja, behandlar du enligt det schema som beskrivits tidigare.

Väljer du vax, följer du fabrikantens anvisningar. Väljer du hårdvaxolja behandla då skivan tre gånger som beskrivs i avsnittet "HÅRDVAXOLJADE MASSIVSKIVOR". Undvik linolja på en skiva av björk. Då riskerar du att skivan blir mörk och flammig. För att reparera det, måste flera millimeter slipas bort.

STENSKIVOR

Sten rengörs fördelaktigast med Stentvål. Stentvål är en ren natur produkt för rengöring och impregnering av sten ytor (köksbänkar, fönsterbrädor, golv mm)

Idén bakom Stentvål är att ett enda medel skall klara av att rengöra och ge lyster åt stenytan och samtidigt ge ett varaktigt skydd mot smuts, produkten är miljövänlig och skonsam mot människa och miljö. Vid varje rengöring gör du stenen smuts och vatten avvisande.

Så här gör du: Grundimpregnering för kraftigt sugande material typ kalksten, skiffer, marmor.

1 del Stentvål +5 delar vatten.

Till mindre sugande material typ granit doserar man

1 del Stentvål + 10 delar vatten.

Vid impregneringen skall hela ytan täckas rickligt. Lämna sedan ytan under ca 20 minuter, torka sedan upp överflöd med fuktig trasa.

Tänk på att stenhuggaren alltid impregnerar marmor och kalksten men ej granit före leveransen. Kontrollera genom att hålla vatten på stenen. Om det pärlar sig behöver du inte upprepa impregneringen.

I framtiden när du behöver rengöra använder du

1 del Stentvål +200 delar vatten vilket motsvarar

0,5 dl till 10 liter vatten.

Om stenen känns torr kan impregneringen lätt upprepas vid behov.

Stentvål special tillverkas av Performance Chemicals Sweden AB. Produkten marknadsförs och säljs av Ajour Trading.

PORSLIN OCH ROSTFRITT SANITETSPORSLIN

Våra tvättställ har en glaserad yta. Denna är lätt att hålla ren och är beständig mot de flesta kemikalier. Använd vanliga rengöringsmedel. Rengöringsredskap som innehåller hårda slipmedel, såsom stålull och grön fibersvamp, skall inte användas. Starka syror, t ex saltsyra och svavelsyra, och starka alkalier, t ex kaustiksoda, bör inte användas. Droppande kranar bör snarast repareras.

ROSTFRIA DISK- OCH TVÄTTBÄNKAR**Vad är rostfritt stål?**

Våra diskbänkar är till största del tillverkat av rostfritt kromnickelstål 18/8.

18/8 är grundat på legeringens innehåll d.v.s. 18 % krom och 8 % nickel. Resterande är i princip järn. Kromet ger rostfritt de egenskaper som gör det motståndskraftigt mot korrosionsangrepp.

Nickel används för att ytterligare förstärka stålets beständighet mot angrepp. En annan fördel med nickel är att materialet blir mjukare och är då lättare att bearbeta, ex. böckning.

Med rostfritt menas att materialet har en hög korrosionsbeständighet men däremot INTE att det aldrig kan rosta. Rostfritt stål 18/8 är normalt sett inte magnetiskt men kan vid kallbearbetning i produktion bli magnetiskt, ex. vid pressning av hoar och diskbänkens kanter. Detta påverkar dock inte korrosionsbeständigheten.

Ytan:

Hoarna blir efter pressning polerade med vax och hampaborstar för att få en hård och blank yta.

Poleringen görs inte enbart för utseendet utan är också viktigt för korrosionsmotståndet.

För de diskbänkar som har en avställningsyta, ex. heltäckande bänkar, kommer ytan färdigslipad från stålverket, och direkt efter slipning läggs skyddsplast på ytan som sedan sitter kvar under hela tillverkningsprocessen av diskbänken fram tills leverans på byggarbetsplatsen.

Skyddsplast:

För de diskbänkar som på byggarbetsplatsen exponeras för solljus och värme så kan det uppstå problem med att avlägsna skyddsplasten, samt att limrester kan bli kvar på diskbänksplanet.

I svårare fall så blir plasten spröd och lossnar i småbitar.

Så snart som möjligt efter avslutad installation av diskbänken bör plasten därför avlägsnas.

I de fall där plasten är svår att avlägsna, använd naglarna för att plocka bort plastrester (ej skarpa verktyg), och för limrester använd *Lim & Klotterborttagare* som går att finna i färgackhandeln.

Repor:

Alla rostfria diskbänkar kommer med tiden att slitas, få repor olika mycket beroende på skötsel och handhavande.

Den slipade avställningsytan utsätts ofta för slitage som syns mera väl om reporna går tvärs emot slipriktningen från tillverkningen. Tänk därför på att inte skjuta ex. en gryta, mugg eller en tallrik på avställningsytan. Lyft på och lyft av!

Glaserat porslin har ofta en rå yta undertill som ger repor.

Repor som uppstår kan därför aldrig anses som en reklamation utan skall istället kopplas till skötsel och handhavande av diskbänken.

Korrosionsbeständighet:

Det anses att korrosionsbeständigheten beror på en osynlig hinna på plåtens yta – kromoxid, som bildas. Det fordras närvaro av syre för att kromoxidskiktet skall uppkomma och även syre för att underhålla skiktet. Vid ogynnsamma förhållande, d.v.s. när syret inte kan reagera med kromet på diskbänkens yta kan rost uppstå. Detta kan hända om diskbänken inte rengörs efter användning, ex. matrester som får ligga kvar under en längre tid, framförallt om det är frätande livsmedel såsom ketchup, senap, salt, ättika etc.

Konservburkar och järngrytor som ställs på en blöt diskbänk ex. över natten kan ge rostfläckar.

En djupare repa från verktyg, ex. under byggtiden kan också ge rostskador, likaså om stålull används för att polera upp ytan.

Rost eller missfärgningar som uppstår kan därför aldrig anses som en reklamation, utan skall istället kopplas till skötsel och handhavande av diskbänken.

Daglig rengöring:

För att undvika rost och missfärgningar, rengör ytan med såpa eller diskmedel och vatten direkt efter användning, och torka sedan torrt.

Använd inte rengöringsmedel med slipmedel eller stålull. Detta förstör det skyddande skiktet på diskbänkens yta, vilket riskerar ge rostfläckar.

Borttagning av rostfläckar och missfärgningar:

Om rost eller missfärgning har uppstått på ytan kan den tas bort med rengöringsmedel utan slipmedel (t.ex. Jif Cream eller liknade medel för rengöring av glaskeramikhällar).

Använd små mängder av medlet och gnid ytan mycket försiktigt bara på fläcken.

Om det är fråga om en avställningsyta skall ytan alltid gnidas i längdriktningen. Hoarna skall gnuggas med cirkulerande rörelser inuti.

Borttagning av kalk- och saltfläckar:

Kalk- och salthaltigt vatten som torkar in kan ge fläckar som ger en matt yta. Dessa kan tas bort med hjälp av rengöringsmedel utan slipmedel (t.ex. Jif Cream eller liknade medel för rengöring av glaskeramikhällar, se ovanstående instruktion).

Rengöring av hoar:

Någon gång emellanåt kan det vara motiverat med att rengöra hoarna invändigt för att få bort missfärgningar och matt yta samt maskera bort mindre repor i ytskiktet.

Detta görs med en Scotch-Brite™ svamp modell "Kök", blå svamp med blått ytskikt. Utförs med cirkulerande rörelse med ex. Jif Cream.

Slipning av avställningsyta på heltäckande diskbänk:

Små reporna i ytskiktet som inte har gått så djupt kan maskeras bort genom att slipa planet med en Scotch-Brite™ svamp modell "Grov", gul svamp med grönt ytskikt:

Slipning utförs med torr svamp, för svampen med ett jämnt yttryck i längdled på diskbänken, raka drag i riktning från gavel till gavel. Under inga omständigheter får svampen föras på tvären mot den slipade ytans ytstruktur. Hela planet skall bearbetas, och med så lika anbringat tryck som möjligt för att uppnå en jämn ytfinish. Avsluta med en grundlig såprengöring.

Denna behandling kan utföras vid enstaka tillfällen för att restaurera ytskiktet, observera att det är en slipande åtgärd som rekommenderas sparsamt! Repor kommer alltid att uppstå på en diskbänk och när allt kommer omkring så är en diskbänk ett bruksföremål som kommer att "slitas in" och få en ålderns patina.

GODA RÅD OM SPISFLÄKTEN

Starta alltid spisfläkten innan du sätter igång med matlagningen, annars utnyttjar du inte kapaciteten ordentligt. Kom ihåg att låta spisfläkten gå upp till 15 minuter efter matlagningen.

En spisfläkt som går på högfart förbrukar dubbelt så mycket energi som en som går på lågfart. Högsta läget används som regel bara när man kokar något som luktar eller osar mycket.

Om spisfläkten inte fungerar som den ska, kan det bero på att slangen har veckat sig, lång kanal med många böjar, för liten takhuv i förhållande till ventilationsröret m.m.

Goda ventilationsförhållanden ger en effektiv funktion och därmed lägre elförbrukning.

Rengöring: Torka fettfiltret med en trasa, diska vid behov. Som huvudregel bör du aldrig använda rengöringsprodukter med slipmedel. Alla spiskupor rengörs med fuktig trasa eventuellt med diskmedel på. Glasskärmen rengörs med fönsterputs.

Filter: Det är viktigt att diska fettfiltret minst varannan månad. Filtret diskas antingen för hand eller i diskmaskin. Har du kolfiler i din spisfläkt kan detta inte diskas, utan måste bytas ut 1-2 gånger per år. **OBS!** Flambera aldrig på spisen under spisfläkten.

NÄR DET TILL SLUT ÄR DAGS ATT BYTA UT SITT KÖK

Våra kök består av material som går att separera vid återvinning. Du kan i vissa fall behöva verktyg som hjälper dig att separera materialen. Innan du åker till återvinningsstationen bör du tänka på att produkten har ett andrahandsvärde och ofta går att sälja vidare.

Väljer du att köra materialet till återvinningsstationen bör du kolla upp vilka regler som gäller i just din kommun. Generellt sorteras materialen enligt följande:

Köksdetalj	Sorteras som
Stommar	Trä
Gångjärn, skruvar, beslag	Metall
Knoppar/handtag	Metall
Lådskenor	Metall
Kranar	Metall
Vaskar	Metall
Vattenlås	Plast
Lådor	Metall och trä
Luckor/dekordetaljer i faner/massivträ	Trä
Luckor/dekordetaljer i MDF	Trä
Luckor/dekordetaljer i melaminbelagd spånskiva	Trä
Luckor/dekordetaljer i högtryckslaminat (HPL)	Brännbart
Bänkskiva i laminat	Trä
Bänkskiva i massivträ	Trä
Bänkskiva i rostfritt	Metall och om möjligt särskilja trädetaljer
Bänkskiva i sten	Sten/porslin
Glashyllor/glas till vitrinluckor	Glas
Skåpsinredning i plast	Brännbart
Skåpsinredning i metall	Metall
Belysning	Elektronik/lysrör
Emballage av wellpapp	Wellpapp/kartong
Emballage av plast	Mjukplast
SJ-pall	Trä
Vitvaror	Elektronik/vitvaror

Vi är anslutna till Elkretsen och Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (Tidigare REPA-registret AB). Vi är också ISO 9001- och ISO 14001-certifierade samt utvalda delar i sortimentet är Svanenmärkta.

6.2 Dörrar och garderober

Dörrarna i och till din bostad är utformade för att vara funktionella och hållbara. På följande sidor finns anvisningar för hur du rengör dina dörrar och smörjer gångjärnen vilket ska göras en gång om året. Garderobernas dörrar kan justeras vid behov genom att skruva vid gångjärnen. Följ din leverantörs anvisningar.

Skötsel och underhåll för innerdörrar

MÅLADE INNERDÖRRAR

Produkterna är målade med färg för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på täckningsförmåga och utseende, samt har hög motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Bättra på färgen:

Mindre skador bättras på med pensel. Fråga din färghandel efter produkter avsedda för inomhusmöbler.

Större skador kräver spackling och total ommålning. Testa att färgen är lämplig på ett mindre parti på exempelvis dörrens bakkant för att försäkra dig om att den tänkta produkten är kompatibel med ytbehandlingen. Tänk på att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Rengöring:

Använd vanliga rengöringsmedel, dock inte alkaliska. Använd inte produkter som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nerifrån och upp, och rengör sedan uppifrån och ner, för att undvika ränder. Torka sedan av.

Underhåll:

I regel krävs enbart rengöring, såvida ingen skada uppstått eller om slitaget har varit onormalt. Gångjärnen kan smörjas med en universalolja, tex 5-56.

FANERADE OCH LACKADE INNERDÖRRAR

Fanerade produkter är ytbehandlade med klarlack som ger en god fyllighet och finish, samt bra motståndskraft mot de flesta hushållskemikalier.

Bättra på färgen:

Mindre skador bättras på med klarlack i rätt ton och glans. Större skador kräver nedslipning och total ommålning. Testa att lacken är lämplig på ett mindre parti på exempelvis dörrens bakkant för att försäkra dig om att den tänkta produkten är kompatibel med ytbehandlingen. Tänk på att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Rengöring:

Använd vanliga rengöringsmedel. Doppa en svamp eller trasa i skurvattnet och vrid ur ordentligt. Rengör ovanifrån och ned. Använd inte produkter som kan repa eller lösa upp lacken. Undvik lösningsmedel, skurpulver, stålull etc.

Underhåll:

I regel krävs bara rengöring, såvida inte skador uppstått eller onormalt slitage har förekommit. Produkter som används för möbelunderhåll, till exempel möbelvax och vaxpolish kan användas, men behövs i normala fall inte.

Gångjärnen kan smörjas med en universalolja, tex 5-56.

Rengöringstips för spegel

Om du får smuts eller fläckar på spegelytan använd först fönsterputs. Om detta inte hjälper kan du använda ett rakblad eller stålull av typen "Svinto". (OBS! endast stålull EJ Scotch brite eller liknande). Glaset blir inte repat av varken rakblad eller stålull.

Rengöringstips för målade ytor

Rengöres med milda och i hushållet vanligt förekommande rengöringsmedel. Använd ALDRIG skurmedel, stålull eller liknande preparat, som innehåller slipmedel eller medel med ammoniak.

Rengöringstips för lackerade trätor

Fanerade och massiva trätor är mer eller mindre poriga. Var därför sparsam med vatten vid rengöring. Använd lätt fuktad trasa och torka efter med väl urvriden trasa. Lämpliga rengöringsmedel är samma som målade ytor. Använd aldrig thinner för fläckborttagning.

Rengöringstips för laminat- och melaminbelagda ytor

Rengöres med i hushållet förekommande rengöringsmedel i likhet med målade och lackerade ytor. Ämnen som kan förorsaka missfärgningar eller frätskador, (jod, vätesuperoxid, bläck, mineralsyror etc.), skall givetvis undvikas.

Rengöringstips för backar och inredningsdetaljer

Efter rengöring med lämpligt syntetiskt rengöringsmedel, eftertorkas med fuktig trasa för att undvika statisk elektricitet. Kristallolja, aceton och liknande medel får ej användas då dessa medel kan skada plastdetaljer.

Rengöringstips för oljade ytor

Oljade ytor ska inte underhållsbehandlas med olja. Rengöring görs med fuktad trasa, ev med lite mild tvållösning, varefter ytorna torkas väl.

Rengöringstips för profiler och skenor

Torka vid behov av profilerna och fronten med en fuktig trasa. golvskenan dammsugs med jämna mellanrum för bästa möjliga gång.

Skötselråd för oljade möbler

Skötselråd för oljade möbler

När möbeln tillverkades gjordes en grundlig oljning. Vissa partier kan sedan dess sugit åt sig oljan (t ex ändträ).

Har din möbel sådana torra fläckar eller känns torr kan du gärna komplettera oljningen redan nu. Fråga gärna efter SB Nords möbeloljekit i din möbelhandel.

Din möbel behöver olja med jämna mellanrum för att tåla vatten och smuts och för att förhindra uttorkning och sprickbildning. Tag väl hand om din möbel så håller den sig fin länge.

- Olja möbeln vid behov – någon gång om året, gärna oftare den första tiden.
- Känns ytan sträv kan man putsa ytan försiktigt i träets längdriktning med ett mycket fint sandpapper.
- Oljan påföres flödigt med en luddfri trasa eller svamp.
- Gnid in oljan
- Torka bort överflödigt olja efter ca 15-30 minuter och polera sedan med en torr trasa. Helt torr blir möbeln efter ett par dagar.

Obs! En nyoljad yta innehåller oftast överskott som inte härdat. Kontrollera därför ytans torrhet innan textilier/ tapet placeras mot möbeln. En nyproducerad oljad möbel, ex vis en byrå, kan ha en viss lukt en tid. Tänk på det i samband med känsliga textilier.

Obs! Trasor och dukar som används till möbeloljor kan självantända. Dränk dem i vatten och lägg dem i en plastpåse innan de kastas. Spola ej ner dem i toaletten.

Skötselråd för målade och lackade möbler

Rengör den målade/lackade ytan med milda rengöringsmedel som t ex tvål eller såpa med fuktad trasa.

Även om en målad/lackad yta är relativt tålig bör man tänka på att vätska kan ge fläckar och vassa föremål orsaka repor. Heta föremål och vätska som inte torkas upp direkt kan ge missfärgningar. Vita lacker är speciellt känsliga för färgämnen i livsmedel, läskedrycker, rödvin och kaffe. Fläckar tas bort så fort som möjligt. Förvissa dig om att vätskefyllda föremål är torra innan du placerar dem på den målade/lackade ytan.

6.3 Fönster och fönsterbänkar

Dina fönster håller hög standard och är valda för att bevara ett bra och sunt inomhusklimat. Fönstren har bättre värmeisolerande egenskaper än genomsnittet på marknaden (Up-värde= 0,9 W/m²C) och sparar på så sätt energi.

Kondens

Fönster med god isoleringsförmåga (lågt Up-värde) kan efter kalla nätter få kondens på ytterrutans utsida. Det beror på att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttersta glaset. Under en klar och kall natt kan den yttre glasskivan kylas ner och när värmen återvänder kan glaset vara kallare än utomhusluften. Om det dessutom är hög luftfuktighet kan det sätta sig som kondens på glasrutan. Kondensen förekommer i regel under korta perioder på våren och hösten när temperaturskillnaden är stor mellan dag och natt. Kondensen bildas på natten och försvinner oftast på morgontimmarna så snart uteluften blir varmare.

Persienner

Om du låter sätta in persienner i fönsterna, så ska dessa monteras på rumssidan av glaset, sk frihängande. Tänk på att mörka persienner kan bli mycket varma av solinstrålning, vilket gör att temperaturen på glaset kan bli så hög att sprickor i glaset uppstår. Sätt därför endast ljusa persienner på insidan av fönstret.

JM lämnar inga garantier på fönster och glas där persienner eftermonteras mellan glaset eller vid persienner av mörk kulör. Var uppmärksam på att fönstrets energi- och ljudklassning kan försämrats genom felaktig håltagning i fönsterbågen.

Rengöring och underhåll

Fönsterglaset måste rengöras och fönstrets gångjärn behöver smörjas regelbundet. För att dela på fönsterbågarna används handkraft, ingen spärr ska lossas.

Insida av glas i ytterbåge har en lågmissionsbeläggning, denna glasyta skall rengöras enligt Pilkingtons rengöringsanvisning. Övriga glasytor rengörs enligt SP-fönsters skötselråd. Smörjning av spanjoletter och gångjärn kan göras med WD40 eller ASSA låsspray.

Följ anvisningarna från din fönsterleverantör.

Fönsterbänkar av natursten

För regelbundet underhåll räcker det att du torkar av ytan med en fuktig trasa. Observera att ytan som ofta är polerad är känslig mot sura vätskor. Det är därför viktigt att torka upp vattenspill.

Utförliga skötsel- och underhållsanvisningar från din leverantör finns på följande sidor i detta avsnitt.

Skötselråd

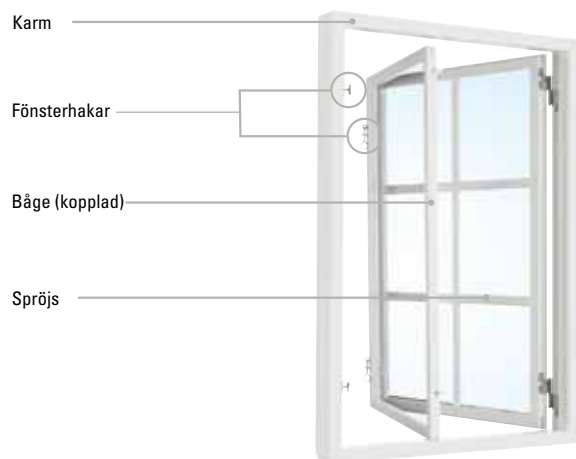

Nya fönster

Här får du hjälp med skötselråd och enklare justeringar av dina fönster. Du kan också ta del av användbara funktioner och handgrepp som du har nytta av. Hanterar du dina fönster på rätt sätt så lever de längre.

Våra träfönster med aluminiumbeklädd utsida kräver minimalt med underhåll och skötsel för att få ett långt liv. Rena träfönster kräver något mer underhåll.

Lycka till hälsar vi på SP Fönster.

Innehåll

Handhavande

Vridfönster	4
Inåtgående fönster	5
Sideswing fönster	6
Fönsterdörrar	6
Tillbehör	7

Rengöring

Glas	9
Ytbehandlade snickerier	9
Utvändig aluminiumbeklädnad	9

Underhåll av ytbehandlingen

Underhåll av täckmålade fönster från fabrik	10
Underhåll av fabrikslaserade fönster	10
Underhåll av ytbehandlat aluminium	10

Justering och felsökning

Justering och underhåll av vridfönsterbeslag	11
Justering och underhåll av beslag till inåtgående fönster med 2-vägsfunktion	11
Justering av inåtgående fönster med bultgångjärn	12
Justering och underhåll av beslag till Sideswingfönster	12
Justering, generellt	12
Smörjning av spanjoletter och andra låsmekanismer	13
Felsökning	13

Reklamation

Garantier

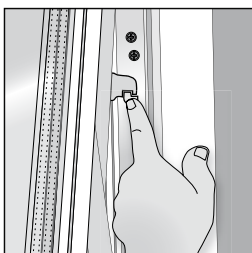
Handhavande

Vridfönster

Vädringsspärr

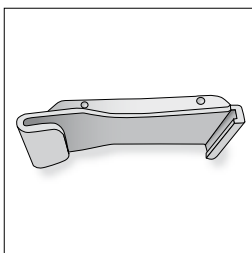
Vridfönster är försedda med en vädringsspärr. När du vill vända fönstret trycker du in och håller spärren inne. Skjut sedan bågen utåt.

För att putsa utsidan av glaset, fortsätt att skjuta fönsterbågen runt så att spärren låses i omvänt läge, det så kallade "tvättläget".

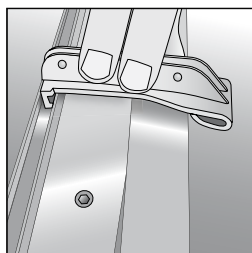

Tvättlägesspärr (Beställningsvara, artikelnr. VSB05)

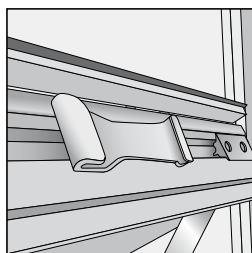
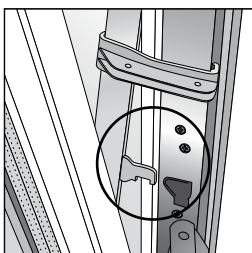
Används när du har problem att låsa bågen i tvättläget med den spärr som finns inbyggd i vridbeslaget. Placera tvättlägesspärren så långt ner på beslaget som möjligt. Observera att spärren endast får användas när du ska putsa fönstrets utsida. Belastningen av spärren vid putsning får inte överstiga 20 kg.

Tvättlägesspärr VSB05.

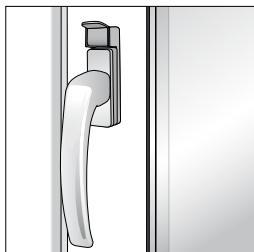

Placeras enl. bild och förs neråt.

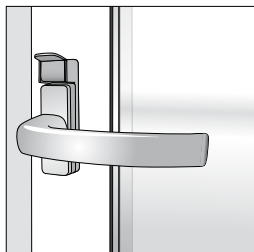

Kan förvaras i spåret på överstycket. Gäller bara Balans vridfönster.

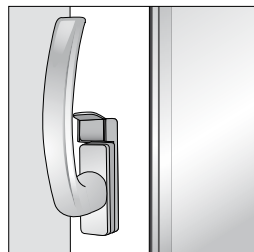
Inåtgående fönster med 2-vägsfunktion

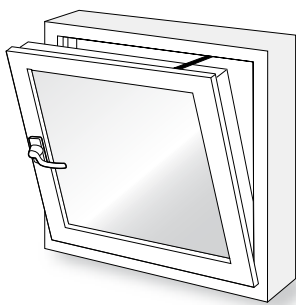
För att öppna fönsterbågen, skjut först handtagsspärren uppåt och vrid därefter handtaget.

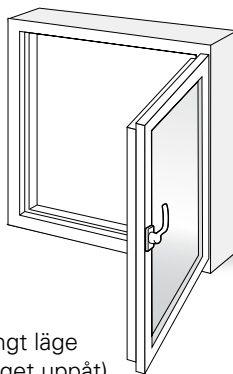
2-vägsfunktionen innebär att Du kan ha fönstret i ett praktiskt vädringsläge (se figur 1) utan att blomkrukor och annat behöver flyttas från fönsterbänken. Handtaget står då i vågrätt läge.

Vill du öppna fönstret sidohängt för t ex rengöring fortsätter du bara handtagsrörelsen rakt uppåt enligt bilden ovan. (Se även figur 2 nedan)

Figur 1:
Vädringsläge
(handtaget vågrätt)

Figur 2:
Sidohängt läge
(handtaget uppåt)

Tänk på att trycka tillbaka fönsterbågen i stängt läge när Du skiftar läge mellan vädrings- och sidohängt läge.

Sideswing fönster

Sideswingfönster är försedda med en säkerhetsspärr. För att frigöra säkerhetsspärren, skjut spärrknappen i sidled och fortsätt skjuta ut fönsterbågen.

Fönsterdörrar

Classic utåtgående fönsterdörr:

Öppna genom att vrida handtaget uppåt.

Objekt kopplad utåtgående fönsterdörr:

Öppna genom att vrida handtaget uppåt.

Efter fönsterputsning mellan dörrbågarna måste Du passa in inre och yttre dörrhandtag innan bågarna stängs.

Inåtgående fönsterdörr:

Öppna genom att föra handtags-spärren uppåt och vrida handtaget uppåt.

Samtliga fönsterdörrar är försedda med en friktionsbroms upptill på dörrbladet. Genom handtagsröreslen kan dörrbladet ställas upp i önskat ventilationsläge upp till 90 graders öppning (avvikelser kan förekomma). För att öppna dörrbladet ytterligare kan friktionsbromsen frikopplas i karmfästet. Lämna inte dörrbladet öppet i blåsigt väder.

Friktionsbromsen kan ge upphov till ett lätt skrapande ljud. För att erhålla korrekt funktion ska friktionsbromsen inte smörjas.

Balans utåtgående fönsterdörr:

Öppna genom att trycka handtaget nedåt.

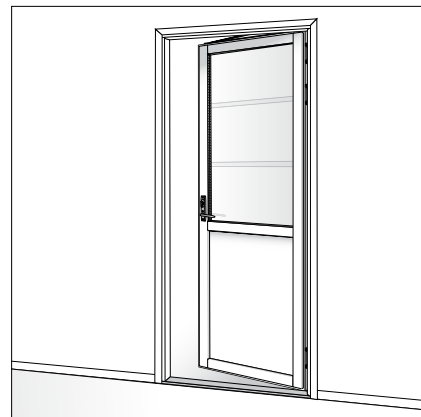
För att låsa dörren lyfter Du handtaget uppåt.

Vredet/nyckeln vrids då enligt figuren till höger.

Dörren är nu låst och handtaget spärrat.

För att öppna dörren måste vredet/nyckeln först vridas enligt figuren. Handtaget kan nu tryckas nedåt för att öppna dörren.

På pardörrar kan den passiva dörren bara öppnas när den aktiva dörren har öppnats.

Handtag till Balans utåtgående fönsterdörr.

Tillbehör

Spaltventiler

Om fönstret är försett med en spaltventil, tänk på att spaltventiler normalt alltid ska stå öppna för tilluft till bostaden.

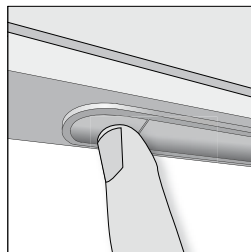
Klickventil

Gäller bara Balans

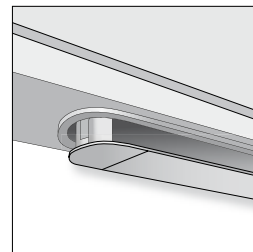
Klickventilen är helt infälld i karmen. Levereras monterad från fabrik. Urfräsningsarea: 40 cm², luftflöde 4,4 l/s vid 10 Pa.

Rengöring:

Dammsug spalten med ventilen i öppet läge.

Tryck i änden
för att öppna ventilen

Öppen ventil

Traditionell spaltventil

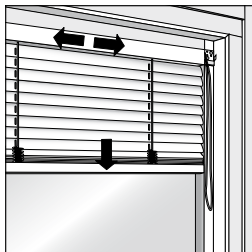
Ventilen kan stängas genom att trycka de två reglagen in mot mitten.

Rengöring av traditionell spaltventil görs genom att skruva loss de två fästskruvarna och ta loss den invändiga ventilen. Dammsug ventilen och eventuellt filter. Torka rent ventilens insida och dammsug/torka rent ventilationsspalten i fönstret. Montera tillbaka eventuellt filter och ventilen.

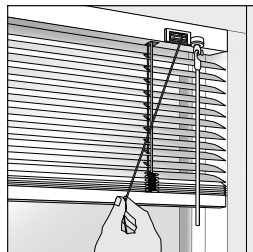
forts. **Tillbehör**

Persienner

Frihängande persienn INTU.

Lamellerna hissas upp och ner genom att dra i nedre bottenprofilen. Lamellerna vinklas till önskat läge genom att föra reglaget till höger eller vänster.

Frihängande persienn ROULETTE.

Persiennen hissas upp genom att dra i snöret. Låsning av lamellerna i uppfällt läge görs genom att föra linan mot glaset mitt, se bild.

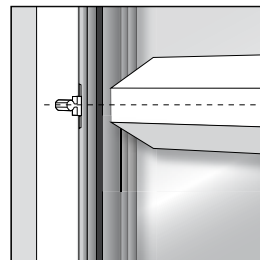
Mellanglaspersienn ROULETTE.

Persiennen brukas på traditionellt sätt.

Rengöring av persienner ska alltid göras med lamellerna nerfällda. Använd en lätt fuktig trasa och mildt diskmedel. Det är viktigt att persiennlamellerna får torka ordentligt i nerfällt läge innan persiennen åter hissas upp.

Spröjs

Utanpåliggande spröjsar är löstagbara för att hela glasytan ska kunna putsas. För att demontera utvändiga spröjsar, ta tag i spröjspinnens ände och dra lätt utåt. Var noga med att positionera spröjsen rätt vid återmontering.

Rengöring

Glas

Fönsterputsning.

Börja med att spola av glaset, använd rikligt med vatten innan glaset/rutan rengörs.

Vi rekommenderar rengöring med vatten och handdiskmedel.

Glas ska rengöras med rengöringsutrustningar som är fria från grus och skräp.

Använd mjuka verktyg såsom gummiskrapor eller tygtrasor och eftertorka noga.

Använd inte starkt alkaliska eller aggressiva rengöringsmedel, lösningsmedel eller skarpa verktyg. Låt inte fönsterputsmedlet ligga och dra. Ett fönsterputsmedel med högre alkalitet än PH 8 ska undvikas. Läs putsmedlets innehållsförteckning noggrant, för att försäkra dig om att det inte skadar den målade träytan.

Klisterlappar, silikonrester eller dylikt tas bort med ett rakblad. Blöt först upp klisterlappar/etiketter med vatten i några minuter. Använd en så kallad klickskrapa med försiktighet. Försäkra dig om att det inte finns några skador på rakbladet och se till att bladets vinkel mot glaset inte överstiger 30 grader.

Stålskrapor ska inte användas för rengöring av glas.

Mer information om glas och rengöring finns på vår hemsida www.spfonster.se

Tänk på att:

Glas är ett skört material, men rätt inmonterat tål glaset i våra produkter en hel del påfrestningar.

Om isolerglasets utsätts för snabba temperaturväxlingar kan detta orsaka termiska spänningar i glaset.

Isolerglas kan absorbera så mycket värme att spänningarna får glaset att spricka på ett karakteristiskt sätt.

Något som kan orsaka snabba temperaturväxlingar, och som därför ska undvikas, är t ex mörka persienner och gardiner. Likaså om fönstren monteras där det förekommer kraftiga slagskuggor.

Skador som uppstår på grund av ovanstående ersätts inte av SP Fönster.

Skador på glas orsakade av egen monterad solskyddsfilm eller annat som klistrats på glaset ersätts inte av SP Fönster.

Ytbehandlade snickerier

Rengöring av ytbehandlade snickerier görs med hjälp av en fuktig trasa och handdiskmedel. Vid svårare smuts så rekommenderas rengöringsmedel för keramikhållar, t ex SIDOL.

Utvändig aluminiumbeklädnad

Se rengöring för ytbehandlade snickerier.

Även bilvårdsprodukter kan användas för den utvändiga aluminiumbeklädnaden.

Underhåll av ytbehandlingen

Underhåll av täckmålade fönster från fabrik

Fönster behöver underhåll, speciellt viktigt är kontrollen av karmbottenstycket och bågbottnestycket. Bättringsmålning måste göras om det finns blåsor i färgen, om färgen är matt eller om det finns sprickor i färgen.

Så här underhållsmålar Du:

- Tvätta ytan med målartvätt, som hanteras enligt leverantörens rekommendation.
- Slipa bort sprucken och löst sittande färg. Skrapa bort kåda som kan ha trängt ut.
- Eventuellt putsdamm borstas bort.
- Laga eventuella springor i hörnsammanfogningen eller fönsterblecket med plastisk tätmassa.
- Laga eventuella kittskador med plastiskt kitt eller fogmassa.
- Grundmåla trärena ytor med en grundfärg av alkydoljetyp för utomhusbruk, som hanteras enligt leverantörens rekommendation.
- Måla två gånger med akrylat- eller alkydoljetäckfärg för utomhusbruk, följ leverantörens rekommendation.

Underhåll av fabrikslaserade fönster

Fönster behöver underhåll. Det är speciellt viktigt att Du kontrollerar bågbottnestycket och karmbottenstycket. Lasyr som flagnat måste alltid slipas ned och ersättas med ny. Underhållslasering behövs när ytan blivit matt, grånad eller blekt.

Så här underhållslaserar Du:

- Tvätta ytan med målartvätt, som hanteras enligt leverantörens rekommendation.
- Putsa med fint sandpapper. Skrapa bort kåda som kan ha trängt ut.
- Eventuellt putsdamm borstas bort.
- Laga eventuella springor i hörnsammanfogningen eller fönsterblecket med plastisk tätmassa.
- Laga eventuella kittskador med plastiskt kitt eller fogmassa.
- Stryk på lasyr avsedd för utomhusbruk, som hanteras enligt leverantörens rekommendation för slutbehandling.

Underhåll av ytbehandlingen får inte utföras i regn eller om fönstret är fuktigt.

Ommålning av insidan kan göras efter rengöring med milt handdiskmedel. Använd vattenbaserad färg.

Underhåll av ytbehandlat aluminium

Underhåll av aluminiumets ytbehandling behöver normalt inte göras.

Skador eller repor på utvändigt aluminiumbegräddnad kan målningsbättras. Använd en miljövänlig färg enligt rekommendationer från färgbutik. Målningsbättringar på aluminium har inte samma hållbarhet som den ursprungliga pulverlackeringen.

Justering och felsökning

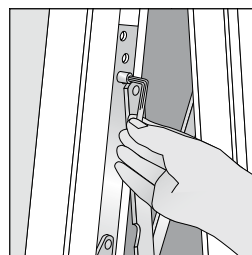
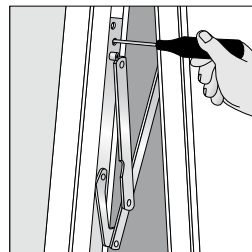
Justering och underhåll av vridfönsterbeslag

Om fönsterbågen kärvar vid öppning eller stängning kan vridbeslaget i sidorna justeras.

Vridfönster

Börja med att lossa fästskruvarna till vridbeslaget i fönsterkarmen 3-5 mm. Justera sedan fönsterbågens höjd genom att vrida insexskruven. Dra sedan fast vridbeslaget igen.

Vridfönstrens beslag behöver smörjas i de rörliga delarna för att funktionen ska säkerställas i många år. Smörj glidskenan i sidorna med vaselin årligen. Smörj beslagens rörliga delar vid nitarna med smörjolja.

Justering och underhåll av beslag till inåtgående fönster med 2-vägsfunktion

Om fönsterbågen kärvar vid öppning eller stängning kan vridbeslaget i sidorna justeras.

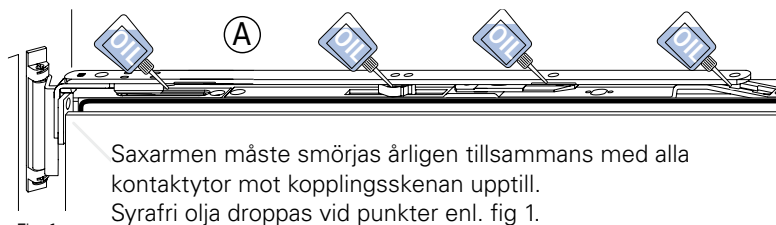

Fig. 1

Låsbeslagets ingående delar skall kontrolleras regelbundet för att försäkra sig om ett långvarigt brukande.

Följande underhåll skall utföras årligen:

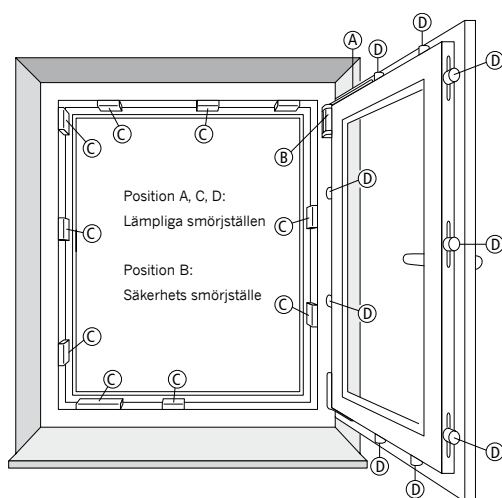
- Alla rörliga delar samt alla slitytor på beslaget skall påföras fett. Använd enbart rengörings-/ underhållsmedel som inte påverkar korrosionsskyddet på beslagsdelarna.
- När någon form av ytbehandling som målning av fönster/fönsterdörr skall utföras, var noga med att skydda samtliga beslagsdelar.
- Karmfäste och spanjolett måste inoljas årligen. Vid behov, tag bort kåpan till karmfästet och för på en droppe olja. Ytterligare ställen där olja skall påföras (se fig. 2) är vid låskolvorna över och under låshuset (se fig. 3).

Justeringsarbeten på beslaget (speciellt runt gångjärnsdelarna och saxarmen), utbyte av beslagsdelar samt ur- och ihängning av fönsterbågen skall utföras av en fackman.

Beslagsdelarna måste inoljas en gång per år. Använd vaselin samt annat passande fett på kontaktytorna (se fig. 4,5,6). Glidytan på låskolvorna (D) måste inoljas med en syrafri olja.

Beslaget illustrerat på bilden behöver inte vara identiskt med vad som är monterat i fönstret.

forts. Justering och underhåll av beslag till inåtgående fönster med 2-vägsfunktion

Inställning av stängningskraften.

Stängningskraften/tätheten på fönstret kan enkelt regleras manuellt genom inställning av de excentriska låskolvarna (D). Antalet låspunkter varierar med storlek på fönstret.

Reglering av stängningskraften mellan båge & karm, genom manuell vridning av excentriska låskolvar.

1. Drag ut
2. Ställ in önskat läge. $\pm 0,8\text{mm}$
3. Låt kolven fjädra tillbaka

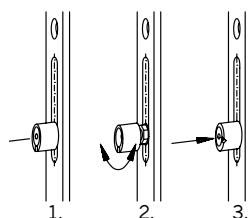

Fig. 2

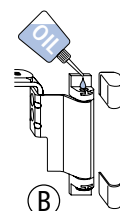

Fig. 3

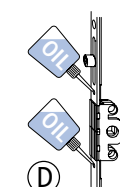

Fig. 4

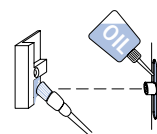

Fig. 5

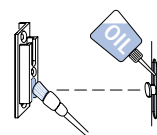
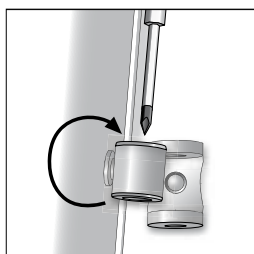
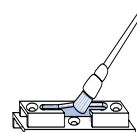
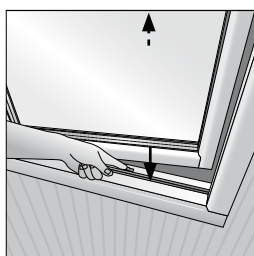

Fig. 6

Justering av inåtgående fönster med bultgångjärn

Inåtgående fönster med bultgångjärn kan justeras i sidled/diagonalt genom att vrida på bultgångjärnet.

Justering och underhåll av beslag till Sideswingfönster

Beslagen till Sideswingfönster är fabriksinställda och ska inte behöva justeras.

Beslagen till Sideswingfönster behöver smörjas i de rörliga delarna för att funktionen ska säkerställas i många år. Smörj glidskenan upptill och nertill med vaselin årligen. Smörj beslagens rörliga delar vid nitarna med smörjolja.

Justering, generellt

Inga gångjärn får justeras genom att "bryta" på gångjärnen. (Justeringar utöver vad som beskrivs i denna broschyr ska utföras av en fackman.)

Smörjning av spanjoletter och andra låsmekanismer

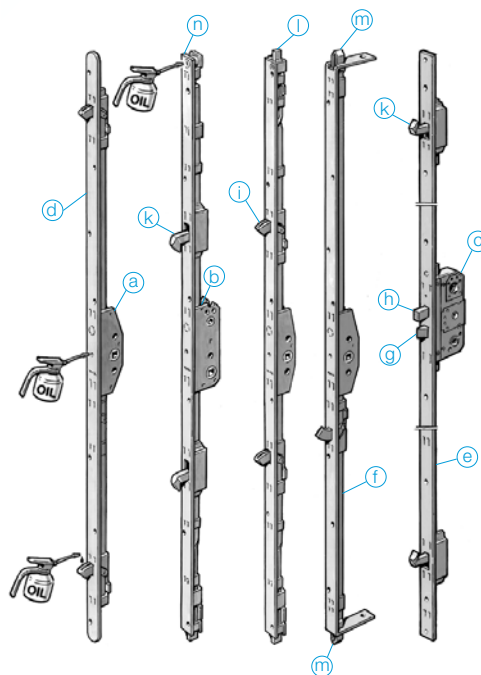
Fönster och fönsterdörrar öppnas/stängs normalt med en spanjolettlåsning. Spanjoletten behöver årligen underhållas med smörjning för att behålla sin funktion enligt tillverkarens rekommendationer:

Spanjolett - ett stängningsbeslag, med låsbart eller icke låsbart låshus, avsett för i första hand fönster och fönsterdörr. Kan fås med mikrobrytare (ett magnetlås som indikerar om produkten öppnats av någon otillbörlig).

Flerpunktslås - ett lås- och stängningsbeslag, med låsbart låshus (med regel och fallkolv), avsett för ytterdörr och fönsterdörr. Kan fås med mikromikrobrytare (ett magnetlås som indikerar om produkten öppnats av någon otillbörlig).

Konstruktion

- a. Låshus till spanjolett, ej låsbart
- b. Låshus till spanjolett, låsbart
- c. Låshus till flerpunktslås
- d. Kantskena
- e. Kolvstång, liggande
- f. Kolvstång, stående
- g. Sidkolv typ fallkolv
- h. Sidkolv typ regelkolv
- i. Sidkolv typ kilkolv
- j. Sidkolv typ svampkolv
- k. Sidkolv typ hakkolv
- l. Ändkolv typ gripkolv
- m. Ändkolv typ kilkolv
- n. Överföring för infälld broms

Skötsel och underhåll

Spanjoletter och flerpunktslås är smorda och dess funktion är kontrollerad vid leverans. För att bibehålla en god funktion, samt öka produktens livslängd, skall låshus, kolvar och bromsöverföring smörjas med några droppar olja 1-2 gånger per år.

Lämpligt smörjmedel för spanjoletter och gångjärn är ASSA låsspray, även godkänt för låscylindrar.

Felsökning

Felsökning och tips om justeringar kan fås på vår hemsida www.spfonster.se

Reklamation

Vid eventuella tillverkningsfel på fönster eller fönsterdörrar, anmäl detta till:

Garantier

SP Fönster AB tillverkar genuina kvalitetsprodukter. Vi utgår från de förnämsta grundmaterialen och tillämpar de högsta kvalitetskriterierna för tillverkningsprocessen. Resultatet är fönster och dörrar i en klass för sig – produkter att leva med, länge. Detta är orsaken till att vi kan lämna en generös garanti.

Garantiåtagande

SP Fönster AB åtar sig att avhjälpa fel som omfattas av nedanstående garanti. Härutöver tillkommer det ansvar för produkten som ålägges tillverkaren enligt gällande regelverk*.

Garantiförutsättningar

För att nedanstående garantiåtagande skall uppfyllas förutsättes att den av SP Fönster AB utfärdade monterings- och skötselanvisningen noggrant efterföljs. SP Fönster AB ersätter inte skada som uppkommit på grund av felaktig montering eller bristande underhåll, ej heller skada förorsakad av att produkten utsatts för yttre påverkan eller onormal hantering. Vidare gäller ej garantin efter reparation som inte initierats av SP Fönster AB. Kontrollmärket får ej avlägsnas eller övermålas.

Produktgaranti

SP Fönster lämnar följande garantier på fönster och dörrsnickerier med isolerglasruta:

10 ÅRS GARANTI

- på fönstret/fönsterdörrens funktion.
- mot kondens mellan glasrutor.
- mot rötskador i virket, vid ytbehandlade produkter från fabrik.

Vi tar vårt ansvar

Här på SP Fönster tycker vi det är viktigt att ta vara på vår miljö – inte minst för kommande generationers skull. Mest stolta är vi över att hela vårt ytbehandlingssystem idag är vattenbaserat, vilket innebär att inga lösningsmedel används i vår produktion av fönster. Allt för att även nästa generation ska ha det så bra som möjligt – både inom- och utomhus.

*Vår försäljning till återförsäljare regleras i nuläget av ABM 07

Kvalitet att lita på

SP Fönster är en av Sveriges största tillverkare av fönster. Vi har våra rötter i Hälsinglands skogar, och det är just från naturen vi hämtar inspiration. I vårt breda sortiment hittar du fönster, fönsterdörrar, ytterdörrar och solskydd. Sortimentet är framtaget speciellt för att matcha den varierande arkitekturen i Sverige.

Besök gärna www.spfonster.se om du vill ha mer inspiration redan nu.

Framtidens hus kräver framtidens fönster

Manuell rengöring av Pilkington K Glass™ - energisparglas

Allmän Information

Pilkington K Glass™ energisparglas har en tunn pyrolytisk beläggning på glasets ena yta. Den hårda och hållbara lågemmitterande (LE) beläggningen resulterar i en förbättrad termisk isolering jämfört med vanligt klart glas. LE-beläggningen har en väldigt tunn, hård ytstruktur som känns något sträv om man drar med fingret på glaset. Putsning av den belagda ytan kan behöva utföras något annorlunda, jämfört med vanligt glas.

Generell putsinstruktion

1. Blanda några droppar diskmedel i vatten. (Yes är inte lämpligt då den är aningen fet.)
2. Applicera rikligt med blandningen på fönsterrutan med en väl genomfuktad svamp eller trasa för att avlägsna smutsen.
3. Avlägsna blandningen från glasytan med en gummiskrapa och torka endast bort vattenrester på fönsterbågen med en trasa.
4. Låt ytan torka. Återstående fuktlager förångas snabbt och resulterar i en ren glasyta utan ränder.

OBS! Använd inte trasa för att torka glasrutan torr - det kan ge upphov till ”flammighet”. Var varsam med gummiskrapan så att eventuella metalldelar inte skrapar mot rutan vilket kan ge upphov till ränder/skrapmärken.

Om fullgott resultat inte uppnås **byt diskmedel mot ättika**. Blanda en del ättika med tio delar rent vatten.

Punktrengöring vid hårt sittande fläckar

För hårt sittande smutsfläckar som fastnat i den belagda glasytan, exempelvis fett, olja, tejp rester, färgkriter eller vaxmaterial såväl som målarfärg eller rester från plastmaterial rekommenderas följande:

Rekommenderade rengöringsmedel:

- Rengöringssprit, acetone eller medel för rengöring av keramiska spishällar.

Rengöringsmetod:

- Gör först rent glaset enligt generell putsinstruktion.
- Applicera en liten kvantitet av rengöringsmedlet på en ren våt trasa eller duk.
- Gnugga in medlet på smutsfläcken.
- Avlägsna smutsen med hjälp av en torr ren luddfri trasa eller duk.
- Avsluta rengöringen på samma sätt som vid normalt nedsmutsning enligt generell putsinstruktion.

Borttagning av metallrester

Undvik att rakblad, stålull eller andra metallföremål kommer i kontakt med den belagda glasytan. Om detta ändå skulle inträffa kan en tunn hinna av metall fastna i den belagda ytan. Detta kan resultera i en färgskiftning som kan uppfattas som en repa i glaset. Dessa märken kan inte avlägsnas med hjälp av ovanstående rengöringsmetoder.

Rekommenderade rengöringsmedel:

- Koncentrerad ättika.
- Svag lösning av saltsyra. Saltsyra kräver försiktighet och skyddshandskar vid användning!

Rengöringsmetod:

- Gör först rent glaset enligt generell putsinstruktion.
- Applicera en liten kvantitet av rengöringsmedlet på en ren våt trasa eller duk.
- Gnugga in medlet på smutsfläcken.
- Avlägsna smutsen med hjälp av en torr ren luddfri trasa eller duk.
- Avsluta rengöringen på samma sätt som vid normalt nedsmutsning enligt generell putsinstruktion.

Göteborg februari 2010

HOPPE –BARNSKYDDANDE SPÄRR K2-26, K2-34, K2-76, K2-14.

HOPPE AG är ett företag som specialiserat sig på att utveckla handtag i olika design / material (främst aluminium) för fönster och dörrar.

En viktig faktor i HOPPE's utveckling av nya produkter är att anpassa produkten efter gällande krav för respektive marknad. För den svenska marknaden är produkter runt inbrottssäkerhet och barnskyddande beslag en viktig del i produktutbudet. HOPPE var tidigt ute med en godkänd barnskyddande spärr för att uppfylla kraven, detta var i början av 90-talet.

Tiden går, barn blir mer nyfikna och läroaktiga, har lätt att ta efter vad de vuxna gör. Vi blev också medvetna om att det kom inga motsvarande nya produkter ut på marknaden, d.v.s., vid ett nytt test med barn skulle produkten inte bli godkänd. Med denna vetskap såg sig HOPPE tvungna att vidareutveckla produkten till nuvarande funktion och design som har testats (SP i Borås) med barn efter gällande standard, SS-3587, och blivit godkänd.

Vad som kan hända är att den nya produkten som barn inte klarar av att öppna, gör det samtidigt svårare för andra att förstå och manövrera, vilket är naturligt. För att nå ut en med bra information om den nya förbättrade funktionen kommer HOPPE att förse samtliga spärrar med en vidhängande etikett som skall följa varje produkt hela vägen ut till slutanvändaren. Vi ser det även som viktigt att detta brev finns med i handhavandeinstruktioner som finns i lägenheter och bostadsrätter.

Vi önskar med detta brev förtydliga varför vi har genomfört denna förbättring, det gäller att på alla vis skapa en tryggare värld för våra minsta.

Rengöring och underhåll

Marmor/Kalksten

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd såpa/tvållösning som ger bra ytskydd.

Om en polerad yta etsas av sura ämnen, t.ex. fruktjuice, vin, ättika eller kolsyra kan det vara svårt att återställa den blanka ytan. Den säkraste metoden är att slipa om hela ytan maskinellt.

I vissa fall kan förbättringar göras manuellt genom att ytan slipas med vattenslippapper eller kloss med diamantkorn. Sedan används finfördelat bivax löst i lacknafta för att försöka återställa ytans glans, alternativt terpentin blandat med paraffinolja som arbetas in med mjuk duk.

Färdigblandade lösningar ofta med beteckningen "stenglans" finns på marknaden. Prova alltid först på en liten undanskymd yta!

Fläckar, se Fläckborttagning.

Granit/Skiffer

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd diskmedel om så krävs. Fläckar, se Fläckborttagning.

Fläckborttagning

Stenens känslighet för fläckar varierar. De viktigaste faktorerna är typen av sten

- om stenen är granit, skiffer (silikatsten) eller marmor, kalksten (karbonatsten)
- och stenens täthet.

Även färg, textur, ytbearbetning och stenyttans allmänna tillstånd påverkar. Det innebär att inga absoluta regler gäller, utan fläckborttagningen får anpassas till varje situation.

Generellt

Fläckar ska tas bort snabbt för att hindra dem att sprida sig i stenmaterialet. Tränger fläcken djupt ned kan den vara mycket svår eller omöjlig att få bort. Det gäller också att vara försiktig, för att inte förvärpa fläcken eller skada stenen. Man bör alltid först välja enkla metoder framför kemikalier. Grundprincipen bygger på "pastametoden", där en lösande vätska kombineras med absorberande medel.

Pastametoden

innebär att det aktuella lösningsmedlet blandas med ett absorberande pulver, t.ex. krita, bentonitlera eller potatismjöl, till en pasta. Denna läggs på fläcken, som

eventuellt först fuktas med lösningsmedlet. Pastan får ligga kvar tills den torkat, varefter den borstas bort och ytan tvättas med vatten. Prova först på liten yta! Vid behov upprepas behandlingen.

Som första åtgärd

Försök först suga upp fläcken med hushållspapper eller absorberande medel, bearbeta sedan med fuktig duk och vatten. Därefter används en lösning av vatten och diskmedel eller Allrent. Arbeta alltid utifrån och in mot fläckens mitt för att undvika spridning av fläcken. Används någon form av lösningsmedel så skölj noga med vatten och Allrent efteråt.

"Använd aldrig kraftfullare medel än fläckborttagningen kräver! Vid användning av lösnings- och rengöringsmedel ska skyddsföreskrifter för dessa följas. Kontakta stenleverantören vid tveksamhet om lämplig metod"

Marmor/Kalksten

Materialet är känsligt för syror och salter. Medel som innehåller sådana ämnen ska inte användas. Dessa stentyper består av relativt mjuka mineraler och påverkas av hårda mekaniska metoder. Efter fläckborttagning får i regel ytan en avvikande färg och lyser mot omgivande sten, vilket beror på att den rengjorda ytan inte har den porfyllnad man får med regelbundet underhåll med såpa/tvål. Den rengjorda ytan behöver då mättas med såpa/tvållösning för att få samma lyster som den omgivande ytan.

Vissa rengöringsmetoder kan leda till att stenens ytbeskaffenhet avviker mot den omgivande stenyttan. Området kan då, med stor försiktighet, slipas med fint vattenslippapper, stålull eller nylonduk beroende på den omgivande stenens ytbeskaffenhet. Prov görs på liten yta. Därefter mättas den rengjorda ytan med såpa/tvållösning. En polerad yta är mycket svår att återställa med denna metod.

Granit och Kvartsitskiffer

Stentyperna är tåliga både vad gäller kemisk och mekanisk påverkan, vilket innebär att ett flertal medel kan användas.

Lerskiffer

Lerskiffer är mjuk och bleks lätt av mekanisk och kemisk påverkan

6.4 Lås, nycklar och posthantering

Genom att sköta om låsen till din bostad kommer de att fungera under en lång tid. Rengör och smörj låscylindern två gånger om året, skötselanvisningar för låscylinder och nycklar finns på nästa sida från leverantören.

Nycklar

Kontrollera de nycklar som används ofta, de slits med tiden. Om du vill beställa fler nycklar till din bostad, kontakta den som är säkerhetsansvarig i din bostadsrättsförening för information om hur du går till väga. Det är viktigt att du visar kontraktet för bostaden och legitimation så att ingen obehörig får tillgång till nycklar.

Serviceäge cylinder lägenhetsdörr

Du kan lämna din dörr med cylindern ställd i serviceäge. Då kan låset öppnas med fasighetens servicenyckel. Se produktfakta låscylinder.

Posthantering

Posten levereras till din postbox i husets entré. Lägenhetsnyckeln passar i ditt postfack.

Tidningshållare

Tidningen levereras till en tidningshållare utanför din dörr.

Porttelefon och kodlås

Trapphusentréerna är försedda med porttelefon och kodlås. Läs mer under avsnitt "Porttelefon och kodlås".

INSTRUKTIONER FÖR DRIFT OCH UNDERHÅLL LÅS

Underhåll säkrar funktionen

Många faktorer påverkar dörrens öppning och stängning. Din dörr behöver löpande service och förebyggande underhåll för en säker funktion.

Låsenheten utsätts för påfrestningar. Det dröjer inte länge förrän dörren öppnats och stängts tiotusentals gånger. På arbetsplatser och inom offentliga miljöer tyvärr ofta ganska ovarsamt.

Mekaniska låshus

Smörjning med fett rekommenderas två gånger per år, båda sidorna på fallarna är lika viktiga. Använd fett med bra vidhäftning, typ Assa låsfett. Miljöer med extra stora korrosionsrisker rekommenderas att låsstolpe och slutbleck smörjs regelbundet med Assa låsfett.

OBS! Inre smörjning av tillhållarlås får **EJ** ske.

Låsenheten

Vid den årliga allmänna funktionsgenomgången kontrolleras även åtdragningen av skruvar för låshus, behör, dörrtrycken och slutbleck.

Låscylinder

Smörjning av låscylindrar rekommenderas minst två gånger per år. Använd Swesafe låsspray eller Assa låsspray.

Vid högfrekvent användning, typ garage, eller vid extrema miljöbetingelser, rekommenderas smörjning med tätare intervaller.

En smörjning bör ske strax före vintersäsongen. Detta för att förebygga funktionsstörningar p.g.a. eventuell kondensbildning/frysning.

Genomför årligen en total funktionskontroll med hjälp av en utvald Swesafe-filial.

Varning!

Använd aldrig olja eller grafit i låscylindrar! Fett/olja förorsakar funktionsstopp och bekar ihop cylindern. Vid upprepade funktionsstörningar i låscylindrar alternativt trög nyckelfunktion, kontakta Swesafe.

Nycklar med hög nyttjandefrekvens förslits och bör bytas ut vid försämrad öppningsförmåga.

Behör

Vid aggressiv miljö kan behör oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörrtrycke

Vid hängande dörrtrycke - kontrollera fastsättning och byt vid behov fjäder.

Vid aggressiv miljö kan dörrtrycken oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörr

Kontrollera att dörren inte kärvar, hänger snett eller är skev. Om nödvändigt - rikta och justera dörren.

Föreskriv dörrspringa för en säker låsfunktion är 3 mm (+/- 1 mm).

ASSA C10 cylinder

Låssystem

Användningsområde

C10 cylindern används i lägenhetsdörrar inom bostadssektorn där tillträde till lägenheten kan lämnas av lägenhetsinnehavaren vid aviserade servicetillfällen.

Egenskaper

- Uppfyller fordringar enligt Svensk Standard SS 3522, klass 3, EN 1303 GRADE 6
- Ingår i av försäkringsbolag godkänd låsenhet
- Angreppsskyddad
- Dyrk- och manipulationsskyddad

Systemcylinder

- Konstruerad med två av varandra oberoende mekaniska spärrsystem för unika nycklar
- Inom twin combi kan olika typer av funktionscylindrar, hänglås och cylinderformer kombineras
- Patenterad stiftcylinder
- Utvecklat profilsortiment
- Specialdesignad sidkodsfunktion

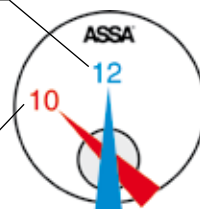
ASSAs cylindersortiment

ASSA har ett brett cylindersortiment och de olika cylinderformerna kan kombineras. 4800-serien används till låssystem inom bostadssektorn med varierande mekaniska och elektromekaniska funktioner.

- Funktionscylinder C10 är omställbar för tillfälligt tillträde vid service
- Minimerar nyckeladministrationen för fastighetsservicen och lägenhetsinnehavaren bibehåller sin höga säkerhet
- Används för centrallåsning och flexibla låssystem
- Klarar högfrekvent användning
- Med unik mekanisk nyckel för SELEKTERAD nyckelkontroll. Se ASSA Säkerhetspyramid.

Klockan 12 normalläge

Klockan 10 serviceläge

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA twin combi 1800

Låssystem

Användningsområde

Cylindrar i serien ASSA Twin Combi 1800 är avsedda att ingå i serierna 4800 eller 5800 till enklare utrymmen innanför fastighetens skalskydd.

Egenskaper

Systemcylinder

- Konstruerad med två av varandra oberoende mekaniska spärrsystem
- Inom Twin Combi kan olika typer av funktionscylindrar, hänglås och cylinderformer kombineras

Patenterad stiftcylinder

- Systemcylinder med 6 spärrelement
- Sidkodsfunktion med begränsad spärrfunktion

Funktion

ASSA Twin Combi 1800 sortimentet för integrering inom 4800- eller 5800-serierna.

- För kontrollerat tillträde
- För krävande klimat- och miljöbetingelser
- Kombinerar med aktuella nycklar ur Twin Combi serierna
- För högfrekvent användning
- För vissa typer av ASSA fönster- och dörrbeslagning

ASSA®

ASSA ABLOY

ASSA twin combi 1800

Låssystem

Sortiment

Oval cylindrar

- 1801 Enkelcylinder
- 1802 Dubbelcylinder
- 1803 Enkelcylinder, insida i DC
- 1807 Cylinder för skåplås etc
- 1809 Cylinder för spanjolett, insida
- 1808 Dubbelcylinder för spanjolett

Funktionscylindrar

- 1870 Industrilås
- 1880 Fönsterlås

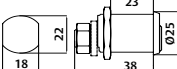
Hänglås, ASSA Grön

- 18240 8 mm stålbygel, självlåsande
- 18241 8 mm stålbygel
- 18243 8 mm stålbygel, 52 mm
- 18244 8 mm mässingsbygel, 52 mm
- 18245 8 mm mässingsbygel
- 18246 10 mm stålbygel
- 18247 10 mm stålbygel, 51 mm

Cylinderformer

Oval cylinderform		
		
1801	1803	1802
Oval cylinderform		
		
1807	1809	1808
Hänglås	Funktionscylindrar	
		
ASSA Grön		1870

Ytermått

Oval cylinderform	
	
31	20
Industrilås	
	
18	22
23	38
	Ø25

ASSA[®]

ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader
in door opening solutions,
dedicated to satisfying end-user
needs for security, safety and
convenience.

ASSA AB
P.O. Box 371
SE-631 05 Eskilstuna
Sweden

phone +46 (0)16 17 70 00
fax +46 (0)16 17 72 10

Customer support:
phone +46 (0)771 640 640
fax +46 (0)16 17 73 72
e-mail: helpdesk@assa.se

www.assa.se

ASSA 90001

Användningsområde

ASSA 90001 är ett extralås avsett för entrédörrar i privatbostäder, kommersiella byggnader och andra miljöer där extra säkerhet krävs. Låset förekommer ofta i säkerhetsdörrar.

Med inmonterad mikrobrytare används låset med fördel i larm och bevakningsanläggningar.

Egenskaper

Låset har 9-tillhållare i mässing.

Vid 360° nyckelvridning sker en automatisk förregling, regeln når 21 mm i utlåst läge. För att försvåra genomsågning och uppbrytning är regeln härdad och tvångstyrd.

Låset är ett instickslås med urtagsstandard SIS 81 73 83 = symmetrisk och SIS 81 73 81 = osymmetrisk, stolpen är utbytbart.

Låset är bortasäkert, vilket innebär att nyckeln kan användas från såväl insida som utsida.

Låset uppfyller fodringar enligt Svensk Standard SS 3522, utgåva 4, klass 3 TR 29.

Funktioner

Standardutförande

Lås i förzinklat stål.

Levereras med 3 st nycklar i mässing, armerad nylonbange. Total längd 78 mm.

Låshuset förberett för mikrobrytarsats

Hål för nyckelskylt med genomgående skruv.

Tillhållare i mässing.

Härdad regel som försvårar genomsågning.

Borrskydd.

ASSA Prion

Allergivänlig ytbehandling

ASSA Prion® är ytterligare ett led i vår satsning för allergivänliga ytbehandlingar och ett alternativ till glansförnickling.

Utförandet är en nickelsäker ytbehandling som ger en tidlös silverlik nyans. För att säkerställa en god kvalitet samt en lång livslängd har ASSA med Prion förbättrat och förädlat ytbehandlingsprocesserna jämfört med vår tidigare variant Miralloy.

Prion kan erhållas i vårt objektsanpassade behörssortiment.

Speciellt lämpliga användningsområden är publika lokaler, kontor, industri, bostäder, skolor, sjukhus etc.

Prion uppfyller kraven för nickelallergi enligt EU-direktiv 94/27/EG

Varumärket Prion kommer av ordet prioritera. När omtanke om människors hälsa och en sund livsmiljö kommer i första rummet är Prion det naturliga valet.

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader
in door opening solutions.

ASSA Prion

Allergivänlig ytbehandling

Välj Nickelsäkert

Nickel är den vanligaste orsaken till kontaktallergi. Runt 15 procent av kvinnorna och några procent av männen i Sverige har blivit allergiska mot nickel. Flera undersökningar visar dessutom att allt fler och allt yngre personer drabbas ¹.

Orsaker

De vanligaste anledningarna till nickelallergi är att man använder smycken, klockor, knappar eller andra hudnära produkter som avger nickel.

Nickel är svårt att undvika i den dagliga miljön eftersom det finns i bland annat mynt, nycklar, glasögonbågar, dörrhandtag, dragkedjor, knappar, smycken, metallhandtag och verktyg.

Att sporadiskt ta i eller hantera produkter med ytskikt av nickel, t ex pengar och dörrtrycken, ger ej upphov till allergi. De personer som utvecklat eksem kan däremot få ökande problem även vid kortvarig och tillfällig kontakt med nickelhaltiga föremål.

¹ Apotekets skrivelse om nickelallergi. <http://www.apoteket.se/rd/d/189/a/219>

² Rapport från Yrkes- och miljödermatologi (1999:3) Allergi-framkallande nickel i smycken, klockor, glasögon och andra produkter. Kartläggning av marknaden före ikraftträdandet av EU:s nickelförbud. (Lidén, Johnsson)

Hur undviker man att få allergi?

Genom att vara uppmärksam på metallers ytbehandling på detaljer som har långvarig hudkontakt. Det räcker att med ett tunt tygstycke avskärma hudkontakten. Med andra ord är det ingen risk att t ex bära nycklar i fickan. Däremot bör man undvika att ha nycklar direkt mot huden, t ex i en kedja runt halsen.

Då nickelallergi orsakar stora samhällskostnader och lidande för de drabbade ² antog EU i juli 2001 ett nickeldirektiv (Directive 94/27/EC) i vilket det framgår att:

1. Smycken som används vid läkning efter håltagning/piercing får inte innehålla mer än 0,05% nickel.
2. Föremål som är avsedda för direkt och långvarig kontakt med huden, t ex smycken, klockor, glasögon och knappar, får inte avge mer än 0,5 µg nickel/cm²/vecka.
3. Föremål i punkt 2 ska uppfylla kraven efter 2 års normal användning.

ASSA Prion - ett alternativ för att undvika exponering

Prion är en nickelsäker ytbehandling som uppfyller nickeldirektivet. Prion är lämplig för alla låsprodukter där hudkontakt förekommer, t.ex. dörrhandtag, vred och draghandtag. ASSA AB kan även erbjuda nickelsäkra nycklar till våra patenterade cylinderserier.

Prion® är ett av ASSA AB registrerat varumärke.

ASSA[®]
ASSA ABLOY

ASSA ABLOY, the global leader in door opening solutions, dedicated to satisfying end-user needs for security, safety and convenience.

ASSA AB
P.O. Box 371
SE-631 05 Eskilstuna
Sweden

phone +46 (0)16 17 70 00
fax +46 (0)16 17 70 49

Customer support:
phone intl. +46 16 17 71 00
phone nat. 0771 640 640
fax +46 (0)16 17 73 72
e-mail: helpdesk@assa.se

www.assa.se

7. Yttre miljö

7.1 Fasaden

Den yttre miljön i ditt bostadsområde påverkas i stor utsträckning av utseendet på byggnadernas fasader. Förutom att vara en del av husets exteriör är fasaden också en viktig detalj i det klimatskal som skyddar ditt hus från yttre faktorer, såsom vatten och vind.

För att säkerställa en hög standard och rätt kvalitet arbetar vi med omfattande kvalitetssystem under byggtiden eftersom noggrannhet i utförandet är avgörande för att uppnå ett gott resultat. För att upprätthålla funktion och utseende är det av stor vikt att du som boende är varsam och inte skadar fasaden. Eftersom det är bostadsrättsföreningen som äger huset måste styrelsen godkänna all typ av håltagning (exempelvis för belysning, vädringsstång eller vägghängda blomkrukor) i fasaden.

Tegelfasad

Tegel är klassiskt fasadmaterial med robust karaktär. Det fungerar som ett vind- och regnskydd för fasaden. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen. Tänk på att det finns risk för att tegelstenen spricker vid borring och att ett hål i en tegelfasad är svårt att laga på ett snyggt sätt.

Träfasad

Träpanel är ett traditionellt och beprövat fasadmaterial, det är mjukt och skapar en varm känsla. Undvik att göra hål i fasaden efter som det kan försämra träpanelens goda egenskaper. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen.

Snö på balkong, uteplats och terrass

Balkongplattan, uteplats samt terrass ska hållas fri från snö och is en halvmeter ut från fasaden för att garantin ska gälla, tösalt får dock inte användas. Balkongen har en maxbelastning på 175 kg/m². Var uppmärksam på var du lägger snön så att du inte skadar människor, andra balkonger och uteplatser eller belysningsstolpar på gården. Prata med din styrelse hur ni på bästa sätt ska sköta snöröjningen.

DEMIDEKK Ultimate täckfärg

Produktbeskrivning

Typ

Täckande träskydd för utomhusbruk. Produkten är vattenburen. Baserad på AMA-teknologi (AlkydoljeModifierad Akryl).

Egenskaper och fördelar

Den avancerade bindemedelsteknologin gör att färgen har mycket god kulörstabilitet och långa underhållsintervaller. Innehåller filmkonserverande medel som skyddar färgytan mot svartmögel.

Kombinationen av högkvalitativa bindemedel och högt pigmentinnehåll som skyddar träet mot solljusets nedbrytning ger en mycket god väderbeständighet. Produkten är enkel att applicera och har en fyllig konsistens. Torkar snabbt och blir på mycket kort tid vattenbeständig.

Underlag

Rekommenderas på nytt grundad, tidigare laserat, täcklaserat eller täckfärgsmålrat trä utomhus. Kan även användas som slutstrykning på rostskyddsbehandlat järn och metall.

Appliceringsinformation, bruksanvisning och tekniska data

Se Tekniskt Datablad för produkten.

Lagring

Fraktas och förvaras frostfritt och stående.

Avfallshantering

Avlägsna mesta möjliga färg från verktygen före rengöring i vatten. Flytande färgrester skall inte hällas ut i avloppet utan lämnas till lokal miljöstation.

Underhåll

Rengöring

Målade ytor får tvättas först efter 4 veckor (härdningstid för produkten).

Rekommenderat tvättmedel

Rekommenderat tvättmedel är JOTUN Husvask. Vid tvättning av ytan skall tvättmedlets pH-värde inte överstiga pH 9. Läs bruksanvisningen för tvättmedlet innan användning.

Tvättning av behandlade ytor

JOTUN Husvask rekommenderas för årlig underhållstvätt. Ytor med alg- och mögelbeväxning tvättas med JOTUN Husvask och bearbetas med tvättborste. Ytor som är mycket smutsiga på grund av föroreningar och växtning av svartmögel tvättas med JOTUN Kraftvask.

Underhållsintervall

Underhållsintervallet påverkas av det lokala klimatet och ommålning skall därför utföras vid behov. Produkten bryts ned på naturlig väg på grund av yttre påverkan.

Lagning av skada

Reparationer skall utföras med samma produkt som användes vid målningstillfället. Vid användning av andra produkter skall det dokumenteras att dessa är av samma typ som tidigare använda produkter. Lagning av skador skall utföras så att det inte avviker från aktuellt underlag. Se projektschema för produkter som använts vid förberedelser och förarbete. Vid övermålning används samma produkt. Kontakta er färghandel/målerifirma.

Miljömärkning

Produkten är godkänd av Nordisk Miljömärkning och tillgodoser kraven för miljömärkning Svanen.

Hälsa och säkerhet

Vänligen notera miljö- och faromärkningen som finns anvisad på emballaget.

Det har utarbetats säkerhetsdatablad för produkten.

Detaljerad information angående hälso- och säkerhetsaspekter samt skyddsåtgärder vid användandet av produkten, specificeras i produktens säkerhetsdatablad.

Första hjälpen, se punkt 4.

Hantering och lagring, se avsnitt 7.

Transportinformation, se punkt 14.

Gällande föreskrifter, se punkt 15.

VOC för bruksfärdig blandning

EU gränsvärde för denna produkt (kat. A/d): 130 g/l. Denna produkt innehåller max 80 g/l VOC.

Inomhusmiljö/Emissioner:

Produkten rekommenderas enbart för utomhusbruk.

Kontaktinformation

Jotun Sverige AB
Box 15, 421 22 Västra Frölunda
Tlf.: 031 69 63 00

Ansvarsfriskrivning

Informationen i det här dokumentet är framtagen i enlighet med den kunskap som Jotun har tillgänglig baserad på laboratorietester och praktisk erfarenhet. Eftersom produkterna ofta används utanför vår kontroll, kan vi inte garantera annat än produktens kvalitet.

Användare bör alltid konsultera Jotun för rådgivning angående lämpligt användningsområde och applicering.

Om det föreligger oförenlighet mellan översättningar till olika språk är det den engelska versionen (United Kingdom) som är giltig.

7.2 Balkong, uteplats och terrass

För att göra balkongen lite extra trevlig är det många som sätter sin personliga prägel på balkongen. Inred din balkong med eftertanke och var aktsam med husets fasad. Vill du sätta upp blomlådor så gör det på insidan av balkongräcket. Balkongräcke och glas rengörs med milt alkaliskt rengöringsmedel och vatten.

Om du har lägenhet i markplan ansvarar du själv för att sköta om växter och markbeläggning inom upplåtelseområdet, dvs området som ingår i din bostadsrätt. Kontakta din styrelse om du har några frågor.

Balkongplattan och uteplats ska hållas fri från snö och is en halvmeter ut från fasaden för att garantin ska gälla, tösalt får dock inte användas. Balkongen har en maxbelastning på 175 kg/m².

Markiser

Om du vill sätta upp en markis ska den passa till huset och du behöver godkännande av bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen har tillsammans med arkitekten tagit fram kulör och utformning på markiser i din förening.

Din styrelse har beslutat att följa arkitektens val av markiser och balkonginklädnad:

Fabrikat:	Sandatex 407/94
Färg:	NCS S 4000-N (grå)

Tala med din styrelse som kan ge dig råd och anvisningar vart det är förberett för infästning av markisen. Se ritning för markismontage i bjälklagskant.

Anlita en behörig montör.

Inglasning av balkong

För att få glasa in en balkong krävs bygglov från kommunen och godkännande från bostadsrättsföreningens styrelse.

SKÖTSELANVISNING BALKONGPLATTA

VARNING

Följande medel får inte anbringas på balkongplattan:

Rengöringsmedel som innehåller frätande syror och lösningsmedel.

Tösalt.

Diffusionstät färg.

Ovanstående medel påverkar balkongens ytskikt negativt, vilket i sin tur påverkar balkongens livslängd.

SKADOR

Vid kraftiga skador eller föroreningar bör sakkunnig personal kontaktas.

Weland skötselinstruktion

Handhavandebeskrivning, balkonger och räcken

ALUMINIUM
WELAND

Räcke (lackerat)

Weland aluminiumräcke kan även levereras i pulverlackerat utförande. Pulverlackeringen levereras enligt IVF:s kvalitetskrav. Med ytfinish typ B = Beträktningsavstånd 3 meter för exteriört bruk. Pulverlackerat räcke kan tvättas med vatten och svagt tvättmedel/tvållösning. Pulverlackeringen är väderbeständig och bibehåller sin ytfinish.

Anm:

Kapsnitt efterbehandlas ej.

Glas i balkongräcken och balkonginglasningar

Glas i balkongräcken eller balkonginglasningar bör rengöras i samma omfattning som fönster, ca 1 gång varannan månad eller oftare om så erfordras. Glasen rengörs med fönsterputs- eller handdiskmedel och vatten. Även ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade) rengörs på samma sätt.

Welands inglasningssystem är att betrakta som ett vindskydd för att förlänga vår- / höstsäsong samt att sänka ljudnivån vid hårt trafikerade vägar. Ett balkonginglasningssystem får aldrig betraktas som ett uterum. Det bör därför inte inredas med permanent golv eller mattor som kan skadas vid vattenintrång.

Anm:

Regnvatten i kontakt med färsk betong eller cementfog blir starkt alkaliskt. Vatten, som rinner eller stänker på glasen, bör snarast avlägsnas för att skador inte skall uppstå på glasen. Detta gäller även för ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade).

Glas, som skadas på detta sätt, är inte påverkbart av glasleverantören och är därför inte reklamationsbart.

Skötselanvisningar för markstensbeläggningar

Marksten och plattor i betong är starka och tåliga produkter framställda av naturliga material. Beläggningen som sådan kräver därför inget underhåll. Betongens yta påverkas över tid av slitage, väderlek, smuts, luftföroreningar och gummiavtryck. Övriga förändringar hänger oftast samman med om läggningsarbetet är fackmannamässigt utfört med tanke på bärlager, fogar och kantsäkring.

Kalkutfällningar

Betong är en naturprodukt och kalk är en beståndsdel i betongen. Kalkutfällningar kan förekomma och de utgör ett estetiskt problem. Kalkutfällningar är inte reklamationsgrundande. De försämrar inte produktens hållbarhet, utan är en naturlig del av betongens härdningsprocess. I regel slits utfällning bort efter kortare eller längre tid beroende på angreppets styrka och på det slitage ytan utsätts för.

Kalkutfällning uppkommer när oreagerad kalciumhydroxid från betongen ansamlas vid produktens yta. Kalciumhydroxiden omvandlas vid kontakt med vatten och koldioxid till kalciumkarbonat. Processen kallas även urlakning. Kalkutfällningarna syns som ljusa fält eller oregelbundna ringar på betongproduktens yta. Kan förekomma såväl på markstenar/plattor som på murblock. Kalkutfällningar är inte vanligare i färgad betong än i grå betong. Däremot syns de tydligare ju mörkare betongprodukten är.

Borstning med fint stenmjöl kan slita bort lättare angrepp. Svåra kalkutfällningar tvättas bort mekaniskt med 10-20% syra, t ex citron- eller saltsyra. Akta bar hud och ögon. Var försiktig så det inte spiller på intilliggande växtlighet. Skölj noga med vatten efter syratvättningen.

Impregnera med SurfaPore

Impregnerade betongprodukter är förseglade i ytan och därmed skyddade mot kalkutfällningar. Speciellt känsliga ytor, t ex blästrade ljusa plattor kan ta åt sig av smuts från luft och regn. För att skydda mot detta kan plattorna även efter utläggning behandlas med impregneringsmedel. SurfaPore är en vattenbaserad impregneringsvätska som inte innehåller farliga lösningsmedel. Med nanoteknologi skapas en vattentät yta för cement, fog, natursten, tegel eller konstgjord sten. Resultatet är enastående, en osynlig barriär mot fukt, sprickor, erosion och mikroorganismer.

Underhåll

Fogsanden i en nylagd markstensbeläggning bör hållas under uppsikt, speciellt under det första året. Försvinner fogsanden mister de enskilda stenarna sin samverkan och deformationer kan uppkomma. Sugande sopmaskiner tar lätt upp den nylagda sanden. Ny fogsand måste därför tillföras kontinuerligt. Ojämnheter i ytan bör rättas till så fort som möjligt.

Plattor och marksten av betong är känsliga för salthaltigt vatten och ren vägsalt, varför halkbekämpning genom saltning bör undvikas på markbetongytor, speciellt under det första året.

Vid högtrycksspolning skall lågt vattentryck, stort avstånd mellan munstycke och sten samt liten spolningsvinkel väljas (max 30°). Om betongens yttersta skikt nöts bort kommer beläggningen framöver att bli ännu mer mottaglig för orenheter. Därför är rengöring med borste och vatten att föredra framför den hårda nötning som upprepad högtryckstvätt innebär.

Problem med ogräs uppkommer vanligen endast på ytor med litet slitage. Ogräset kan förebyggas redan i anläggningsskedet bl a genom att blanda in cement eller kalk i sättsanden. Därmed skapas en ogynnsam miljö för ogräset. Genom att alltid ha fyllda fogar begränsas ogräsproblemet. S:t Eriks Ogräshämmande Dekorfog är ett miljövänligt och ekologiskt fogmaterial med lång livslängd som motverkar ogräsetablering genom ett högt pH-värde (9,6).

Rengöring av fläckar

Mossa, svamp och alger förekommer framför allt på vinterhalvåret och på skuggsidan samt under växtlighet. De gynnas av en kväverik miljö och högt pH. Tidig påväxt avlägsnas genom försiktig högtrycksspolning eller genom sopning med grovt grus. Mossa i fogarna kan skrapas bort. Försiktig spridning av zinksalt är en typ av kemisk bekämpning med långtidseffekt.

Tuggummifläckar skrapas av och tvättas sedan med hett vatten och högtryckstvätt. Påfyllning av fogsand krävs efteråt. Även kemiskt ren bensin kan användas för rengöring.

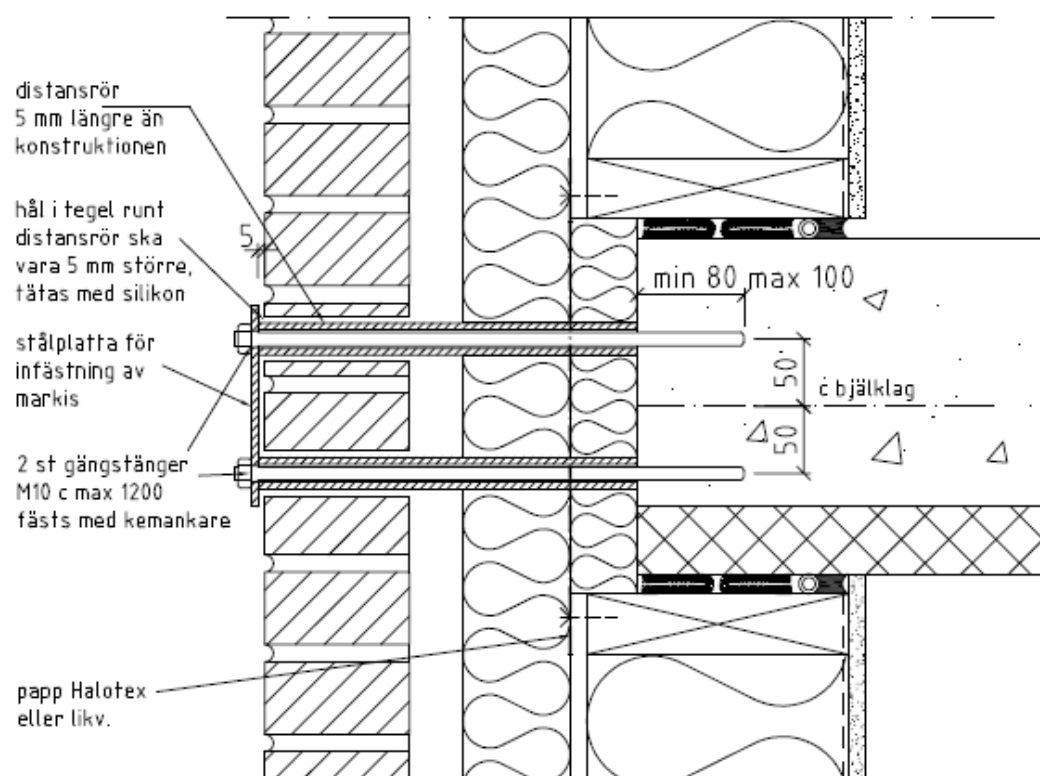
Oljefläckar, färsk olja tas torkas snabbt upp med papper, trasa eller Absol. För äldre fläckar används oljeupplösande medel och varmt vatten. Även diskmedel kan användas för upplösning av oljan och smutsen.

Rostfläckar kan avlägsnas med högtryckstvätt.

Målarfärg, oljebaserad färsk färg sugs upp med papper och täcks med sågspån eller Absol över en natt. För torkad färg används skurpulver. Vattenbaserad färg sugs upp med papper och tvättas därefter bort.

Du kan också prova rengöringsmedlet DeSalin som är ett koncentrerat, mycket effektivt rengöringsmedel med snabbt resultat och många användningsområden. Men om fläcken är liten eller begränsad är det ofta lättast att byta ut nedsmutsad platta eller sten.

MARKISINFÄSTNING I BJÄLKLAGSKANT VID TEGEL, ÅRIKET 3:1

Informationsritning som
överlämnas till fastighetsägaren
(DoU-pärm)
Förberedelse utförs ej

8. Leverantörsregister

Här finns en förteckning över leverantörer till produkter i din bostad. En fullständig förteckning över de produkter som används vid byggandet av huset finns hos din styrelse.

Produkter	Leverantör
Badrumsinredning	Aspen www.aspenbad.se
Balkonginglasning	Weland www.welandalumi.se
Blandare	Tapwell www.tapwell.se
Duschväggar	Inr AB www.inr.se
Dörrar	Jeld-Wen www.jeld-wen.se
Golvbrunn	Purus Group www.purus.se
Fönster och balkongdörrar	SP Fönster www.spfonster.se
Fönsterbänkar	Stenentreprenad i Hesselholm www.stenentreprenader.se
Kakel och klinkerplattor	Centro www.centro.se
Kökssnickerier och garderober	Marbodal www.marbodal.se
Låsservice	Certego www.certego.se
Parkettgolv	Tarkett Sverige AB www.tarkett.se
Radiatorfilter	Dinair Ekonomifilter AB www.dinair.se
Skjutsdörrsgarderober	Elfa Lumi www.elfa.com
Spiskåpa	Franke AB www.franke.se
Vitvaror	Siemens www.siemens-home.se

9. Felanmälan

9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad

Du bor i en bostadsrättsförening som har entreprenadavtal med JM och genom avtalet har du garanti på material och arbete som utförts i din bostad. Garantin gäller under fem år på allt arbete och material som ingått i JMs entreprenad utom på vitvaror, blandare/VS-armaturer, invändiga målningsarbeten och tapetseringar som har två års garanti. Garantitiden gäller från det startdatum som fastställts vid slutbesiktning. Vart du ska vända dig beror dels på vilket fel som uppstått och även hur lång tid som gått sedan tillträdet av lägenheten.

År 1-2 (se även nästa sida)

Fel som inte upptäckts på slutbesiktning ska anmälas inom sex månader från slutbesiktningsdatum. Funktionsfel, exempelvis en köksblandare som droppar, kan anmälas till JM Kundtjänst Bostad under garantitiden. Fel som gäller gemensamma ytor såsom innergården eller trappuppgång anmäls i första hand till styrelsen. Strax innan två år har passerat från garantitidens startdatum genomför JM en garantibesiktning av hela entreprenaden.”

År 3-5

Fel som täcks av garantin under denna period anmäls av medlemmarna till bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen reklamerar vidare till JM.

Allmänt

Vid en reklamation tar JM ställning till om felet omfattas av garantin, eventuellt sker detta efter viss undersökning/utredning. Fel och skador som beror på bristande underhåll, felaktig skötsel, användning eller förslitning omfattas inte av garantin. Fel och skador som orsakats av yttre påverkan omfattas inte heller av garantiåtagandet. Exempelvis ingår inte normal justering av dörrar och fönster eller åtgärder enligt underhållsplan i garantiåtagandet. JM har rätt att avhjälpa fel på allt som ingått i entreprenaden. Innan bostadsrättsföreningen påbörjar reparationer av det som anses vara garantifel ska JM kontaktas i frågan.

9.2 Felanmälan år 1-2

Gemensamma ytor

För gemensamma ytor såsom trappuppgången eller innergården sker felanmälan till styrelsen genom bostadsrättsföreningens hemsida www.ariket31.se eller kontakta styrelsen direkt.

Vitvaror

Vid fel på vitvaror i bostaden kontakta din vitvaruleverantör direkt,

BSH Home Appliances AB på telefon 0771-11 22 77.

Uppge alltid vad felet är samt namn, adress, telefon, E- och FD-nummer (var du hittar dessa nummer för respektive produkt anges i bruksanvisningen).

Tv, telefoni och dator

Om du får problem med TV-, telefon- eller Internetanslutning se instruktion under avsnitt "Tv, telefoni och dator". Du kan även ringa Telia support på telefonnummer 90 200.

Hiss och garageport

Vid fel på hiss eller garageport, kontakta leverantören Kone direkt på telefon 0771-50 00 00.

Vid fel på garageport, kontakta leverantören Alldoor direkt på telefon 08-739 27 70.

Övrig felanmälan under kontorstid

JM Kundtjänst Bostad

Tel. 020-731 731

E-mail: kundservice@jm.se

Öppettider: Mån-Fre 07.00-16.00

Akuta fel efter kontorstid

Vid akuta fel efter kontorstid, dvs efter 16.00 på vardagar samt helger, kontakta jouren på telefon 020-731 731 (numret är då kopplat till jour).

Detta bör undvikas och ska endast ske:

- Vid fel eller haveri där det finns risk för följdskador (exempelvis vid vattenläckage).
- Vid andra brådskande fall, exempelvis om värmeanläggningen inte fungerar vintertid.

OBS! Jouruttryckning för icke akuta fel, debiteras den som anmält felet. Om du själv orsakat felet, t.ex. stopp i avloppet, blir du betalningsskyldig.

Vid fara för liv - Ring 112